

Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd kallas till sammanträde 4/2019

Tid Torsdagen den 13 juni 2019 kl. 18:00

Plats Cronqvistsalen Astrakangatan 19 Hässelby Gård

Stadsdelsnämndens sammanträde

Föredragningslista

- 1 Protokollsjusterare och tid för justering**
- 2 Godkännande av dagordning**

Medborgarförslag

- 3 Medborgarförslag om att minska IT-kostnader i
förvaltningsadministrationen**
Svar på medborgarförslag, dnr 1.2.4–342-2019
HV 2019/17
- 4 Medborgarförslag om vedeldad bastu på Hässelby
badstrand eller Maltesholmsbadet.**
Svar på medborgarförslag, dnr HV 2019/31.
HV 2019/31

Beslutsärenden

- 5 Månadsrapport Maj**
HV 2019/220
- 6 Svar på stadsrevisionens årsrapport 2018**

Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd

Astrakangatan 19
Box 3424
16555 Hässelby
Telefon 08-50804000
Fax 08-50804099
hasselby-vallingby@stockholm.se
stockholm.se

HV 2019/24

Remisser

- 7 Samråd om förslag till detaljplan för Lövstaverket, del av fastigheten Hässelby villastad 36:1, i stadsdelen Hässelby villastad.**
Remiss från stadsbyggnadsnämnden, S-Dp 2017-09500.
HV 2019/123

Anmälningar och redovisningar

- 8 Redovisning av ej verkställda beslut, kvartal 1 2019**
HV 2019/115
- 9 Anmälan av Revisionsberättelse för Hässelby-**
HV 2019/180
- 10 Patientsäkerhetsberättelse 2018 LSS-hälsan**
HV 2019/170
- 11 Kvalitetsutmärkelse 2019**
HV 2019/190
- 12 Tjänstemannabeslut fattade på delegation**
Avseende tidsperioden från 2019-03-13 till 2019-05-21
HV 2019/8
- 13 Anmälan av medborgarförslag som inte hanteras på nämnd**
HV 2019/82
- 14 Ärendelista**
HV 2019/9
- 15 Protokoll från funktionshindersrådet**
HV 2019/209
- 16 Protokoll från pensionärsrådet**

Hässelby-Vällingby stadsdelsnämndAstrakängatan 19
Box 3424
16555 Hässelby
Telefon 08-50804000
Fax 08-50804099
hasselby-vallingby@stockholm.se
stockholm.se

HV 2019/208

17 Förvaltningschefen informerar**18 Övriga frågor****Sekretess****Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd**Astrakängatan 19
Box 3424
16555 Hässelby
Telefon 08-50804000
Fax 08-50804099
hasselby-vallingby@stockholm.se
stockholm.se

Medborgarförslag om att
minska IT-kostnader i
förvaltningsadministrationen

3

HV 2019/17

Handläggare
Malin Lejonqvist
Telefon: 0850804026

Till
Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd
2019-06-13

Medborgarförslag om att minska IT-kostnader i förvaltningsadministrationen

Svar på medborgarförslag, dnr 1.2.4–342-2019

Förslag till beslut

Stadsdelsnämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på medborgarförslaget.

Sammanfattning

Förvaltningen har mottagit ett medborgarförslag där önskemål framförs att förvaltningen tar fram en plan med mål att sänka nämnden och förvaltningens IT-kostnader till högst 7 % av administrationens kostnader.

Löpande IT-kostnader som stadens förvaltningar och bolag har för licenser, drift, underhåll med mera betalas av stadsledningskontoret. Varje förvaltning och bolag faktureras därefter sin andel av kostnaderna beroende på antal användare, licenser etc. En enskild stadsdelsförvaltning kan således endast marginellt påverka sina IT-kostnader. Förvaltningen anser därför att upprättande av en plan för att sänka IT-kostnader inte är verkningsfull och därför ej bör upprättas

Ärendet

Förvaltningen har mottagit ett medborgarförslag där önskemål framförs att förvaltningen tar fram en plan med mål att sänka nämnden och förvaltningens IT-kostnader till högst 7 % av administrationens kostnader

Ärendets beredning

Detta ärende har utarbetats inom avdelningen för strategi och internservice.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Löpande IT-kostnader som stadens förvaltningar och bolag har för licenser, drift, underhåll med mera betalas av stadsledningskontoret. Varje förvaltning och bolag faktureras därefter sin andel av kostnaderna beroende på antal användare, licenser etc.

Avdelningen för digital utveckling på stadsledningskontoret ger varje år ut en prislista för dessa IT-tjänster så att alla förvaltningar vet i förväg hur mycket deras centrala IT-stöd kommer att kosta.

En enskild stadsdelsförvaltning kan således endast marginellt påverka sina IT-kostnader. Förvaltningen anser därför att upprättande av en plan för att sänka IT-kostnader ej är verkningsfull och därför ej bör upprättas.

Denise Melin
Stadsdelsdirektör

Marie Janemar
Avdelningschef

Bilagor

1. **Medborgarförslag** dnr 1.2.4–342-2019

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Denise Melin, Stadsdelsdirektör	2019-05-25
Marie Janemar, Ansvarig	2019-05-24

-----Ursprungligt meddelande-----

Från: Insyn Sverige - Stockholms stad - Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd
<no_reply@insynsverige.se>

Skickat: den 20 mars 2019 21:06

Till: Funktion SD04 Hässelby-vällingby <hasselby-vallingby@stockholm.se>

Ämne: Inkommet medborgarförslag från insynsverige.se

Rubrik: Minska IT-kostnader i förvaltningsadministrtation

Förslag:

Enligt Verksamhetsplan 2019 för Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd Dnr: 1.1-1188-2018 utgör IT-kostnader hela 16 mnkr eller 28% av nettobudgeten för nämnd- och förvaltningsadministration (57 mnkr).

I Sverige utgör IT-budgeten i snitt 7% av företagens totala kostnadsmassa.

Jag föreslår att nämnden och förvaltningen lägger fram en plan med målet att sänka IT-kostnader till rimliga nivåer, nämligen inte mer än 7% av administrationens kostnader.

[Redacted signature block]

Inkom 2019-03-20 21:05:30

Medborgarförslag om
vedeldad bastu på Hässelby
badstrand eller
Maltesholmsbadet.

4

HV 2019/31

Handläggare
Solveig Nilsson
Telefon: 0850804052

Till
Hässelby-Vällingby
stadsdelsnämnd
2019-06-13

Medborgarförslag om vedeldad bastu på Hässelby badstrand eller Maltesholmsbadet.

Svar på medborgarförslag, dnr HV 2019/31.

Förslag till beslut

Stadsdelsnämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på medborgarförslaget.

Sammanfattning

I inkommet medborgarförslag framförs önskemål om att en vedeldad bastu, likt den som finns i Årstaviken på Södermalm, anläggs vid förslagsvis Hässelby strandbad eller Maltesholmsbadet. Förslaget är att bastun skulle kunna drivas av en förening som öppnar vissa dagar för allmänheten.

Förvaltningen anser att medborgarförslaget om en vedeldad bastu är intressant men konstaterar samtidigt att det är oklart hur verksamheten vid en sådan anläggning ska drivas och bekostas. Föreslagen verksamhet förutsätter investeringar i en anläggning, kostnader samt ansvar för daglig tillsyn och skötsel, underhåll samt renovering vid behov. Ett möjligt alternativ är att köpa in en bastu som placeras vid något av strandbaden samt att bilägga tjänsten till exempelvis en strandbadsentreprenad med kravspecifikationer på bland annat drift, skötsel, bemanning, vedeldning och öppethållande. Om verksamheten ska vara igång året runt måste även kostnader för snöröjning och öppethållande av isvak inräknas. Förvaltningen saknar möjlighet att via nuvarande budget prioritera så omfattande investeringar och driftskostnader för uppförande och drift av en bastu. En sådan verksamhet kommer också kräva kontinuerlig tillsyn av miljöförvaltningen eftersom det gäller bastuverksamhet med tillhörande hygienutrymmen.

Ärendets beredning

Detta ärende har utarbetats inom avdelningen för strategi och internservice.

Ärendet

I inkommet medborgarförslag framförs önskemål om att en vedeldad bastu, likt den som finns i Årstaviken på Södermalm, anläggs vid förslagsvis Hässelby strandbad eller Maltesholmsbadet. Förslaget är att bastun skulle kunna drivas av en förening som öppnar vissa dagar för allmänheten.

Synpunkter och förslag

Förvaltningen anser att medborgarförslaget om en vedeldad bastu är intressant men konstaterar samtidigt att det är oklart hur verksamheten vid en sådan anläggning ska drivas och bekostas. Förvaltningen är mycket tveksam till att en bastu kan drivas av en intresseförening och samtidigt vara tillgänglig för allmänheten utan att förutsätta medlemskap i föreningen.

Föreslagen verksamhet förutsätter investeringar i en anläggning, kostnader samt ansvar för daglig tillsyn och skötsel, underhåll samt renovering vid behov. En rad praktiska frågor måste lösas. Ett möjligt alternativ är att köpa in en bastu som placeras vid något av strandbaden samt att bilägga tjänsten till exempelvis en strandbadsentreprenad med kravspecifikationer på bland annat drift, skötsel, bemanning, vedeldning och öppethållande. Om verksamheten ska vara igång året runt måste även kostnader för snöröjning och öppethållande av isvak inräknas. Den sammanlagda kostnaden är svår att uppskatta utan att utreda frågan mer ingående. Förvaltningen saknar möjlighet att via nuvarande budget prioritera så omfattande investeringar och driftskostnader för uppförande och drift av en bastu. En sådan verksamhet kommer också kräva kontinuerlig tillsyn av miljöförvaltningen eftersom det gäller bastuverksamhet med tillhörande hygienutrymmen.

Förvaltningen kan emellertid informera om att utvecklingen av stadsdelsområdets befintliga strandbad finns med bland förvaltningens prioriterade investeringar för de kommande åren. Förvaltningen har i samverkan med trafikkontoret tagit fram ett utvecklingsprogram för de fyra strandbad som förvaltningen för närvarande ansvarar för inom stadsdelsområdet: Kanaanbadet, Maltesholmsbadet, Hässelby allmänna bad samt Lövsstabadet. Målsättningen med programmet är att ge förslag på åtgärder som förbättrar strandbadens funktioner och utformning samt att hitta gemensamma strategier för tillgänglighet, utrustning, ytor och ekologiska värden.

För närvarande pågår planarbete för uppförande av Lövsta kraftvärmeverk vid området för nuvarande Lövsta återvinningscentral. I samband med planprocessen kommer både Lövstabadet samt Lövsta båtklubb att försvinna. I samverkan med Stockholm Exergi och idrottsförvaltningen pågår nu ett arbete med att hitta möjliga platser för omlokalisering av både Lövstabadet samt Lövsta båtklubb.

Parallellt pågår en planprocess vid nuvarande Hässelby kraftvärmeverk som ska rivas och ge plats för ca 1000 bostäder. Intilliggande Hässelby strandbad förvaltas idag av Stockholm Exergi men kommer att övertas och förvaltas av stadsdelsförvaltningen. I samband med planarbetet kommer upprustning av Hässelby strandbad att genomföras. Stadsdelsområdets badplatser är viktiga ur ett socialt perspektiv och fungerar som mötesplatser för många olika målgrupper.

Denise Melin
stadsdelsdirektör

Marie Janemar
stabschef

Bilaga: Medborgarförslag, dnr HV 2019/31.

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Denise Melin, stadsdelsdirektör	2019-05-22
Marie Janemar, Ansvarig	2019-05-22

-----Ursprungligt meddelande-----

[REDACTED]
Skickat: den 2 april 2019 00:52

Till: Funktion SD04 Hässelby-vällingby <hasselby-vallingby@stockholm.se>

Ämne: Medborgarförslag ang vedeldad bastu

Hej!

Hässelby-Vällingby är en underbar södervänd och strandnära och inte minst väldigt strandtät plats att bo på, och jag tänker att vi ska ta tillvara på våra allmänna stränder och ordna så att Hässelby får en vedeldad bastu öppen för allmänheten lik den som finns i Årstaviken på Södermalm. Gärna på Hässelby strandbad, eller vid Maltesholm.

Förslaget är att bastun skulle kunna drivas av en förening som öppnar vissa dagar för allmänheten.

Jag som skriver förslaget heter [REDACTED] och jag kan själv tänka mig att ingå i en förening för att ta fram ett förslag till organisation samt utformning av bastun. Bollar gärna idéer med någon på sdf!

[REDACTED]
[REDACTED]
Tack för info i ärendet och låt mig veta om ni behöver mer information!

[REDACTED]
Skickat från min iPhone

Svar på stadsrevisionens årsrapport 2018

6

HV 2019/24

Handläggare
Per Onning
Telefon: 0850804045

Till
Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd
2019-06-13

Svar på stadsrevisionens årsrapport 2018

Förslag till beslut

Stadsdelsnämnden överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på stadsrevisionens årsrapport för Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd.

Sammanfattning

Revisionskontoret bedömer att Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd ur ekonomisk synvinkel har bedrivit verksamheten på ett tillfredsställande sätt. Det verksamhetsmässiga resultatet bedöms delvis vara tillfredsställande då endast 15 av kommunfullmäktiges 26 mål för verksamhetsområdet uppfyllts helt. Den samlade bedömningen är dock att nämndens styrning, uppföljning och kontroll av verksamheten varit tillräcklig trots de påtalade bristerna.

Bakgrund

Den kommunala revisionen är fullmäktiges instrument för att granska den verksamhet som bedrivs i nämnder och i bolagsstyrelser. Stadsrevisionen i Stockholm granskar om nämndens verksamhet bedrivs i enlighet med kommunfullmäktiges mål, beslut och riktlinjer samt de föreskrifter som gäller för verksamheten. Stadsrevisionen omfattar såväl de förtroendevalda revisorerna som revisionskontoret.

I årsrapporten sammanfattar stadsrevisionen det gångna årets synpunkter på verksamheten. Den årliga revisionen omfattar granskningar och bedömningar inom följande områden:

- Verksamhetens ändamålsenlighet och ekonomi
- Intern kontroll
- Bokslut och räkenskaper

I årsrapporten redovisas dessutom resultatet av revisionsårets fördjupade granskningar samt uppföljning av i vad mån nämnden beaktat rekommendationer från tidigare års granskningar.

Nedan redovisas stadsrevisionens rekommendationer och förvaltningens svar gällande 2018 års verksamhet. Därefter redovisas förvaltningens svar gällande tidigare års verksamhet i de fall stadsrevisionen bedömt att tidigare svar inte varit tillräckliga.

Ärendets beredning

Tjänsteutlåtandet har beretts av strategiska enheten i samverkan med berörda avdelningar.

Ärendet

Sammantaget bedömer revisionskontoret att ur ekonomisk synpunkt har Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd bedrivit verksamheten på ett tillfredsställande sätt. Bedömningen grundar sig på att det ekonomiska utfallet ligger inom budget. Det verksamhetsmässiga resultatet bedöms däremot inte vara helt förenligt med kommunfullmäktiges mål. Bedömningen grundar sig på att endast 15 av 26 mål från kommunfullmäktige avseende verksamhetsområdet har uppfyllts helt.

Den samlade bedömningen av revisionskontoret är att nämndens styrning, uppföljning och kontroll av verksamheten varit tillräcklig trots de påtalade bristerna. I detta tjänsteutlåtande redovisas och kommenteras de rekommendationer som lämnats till nämnden.

Stadsrevisionens rekommendationer efter gjorda granskningar av stadsdelsnämndens verksamhet under 2018

Verksamhetsmässigt resultat

Revisorerna kommenterar att nämnden skriver att den bidrar till att uppfylla fullmäktiges inriktningsmål samtidigt som nämnden anger att fem av åtta tillhörande verksamhetsmål under inriktningsmålet *Ett demokratiskt hållbart Stockholm* delvis uppfylls. Revisorerna nämner specifikt verksamhetsmålen *Stockholm är en jämställd stad där makt och resurser delas lika*; *Stockholm är en stad där ingen behöver vara rädd för våld* och *Alla äldre har en trygg ålderdom och får en äldreomsorg med god kvalitet*.

Förvaltningens kommentar

Verksamhetsmålet *Stockholm är en jämställd stad där makt och resurser delas lika* är satt till delvis uppfyllt då indikatorn *Andel tjänsteutlåtanden som innehåller en jämställdhetsanalys* endast nådde 75 procent och årsmålet var 100 procent. Siffran är att hänföra till två tjänsteutlåtanden som saknade jämställdhetsanalys. Vad gäller verksamhetsmålet *Stockholm är en stad där ingen behöver vara rädd för våld* så arbetar nämnden enligt de metoder som beslutades om i nämndens verksamhetsplan för 2017. Nämnden bedömer att det kommer krävas flera års arbete för att nå målet.

Verksamhetsmålet *Alla äldre har en trygg ålderdom och får en äldreomsorg av god kvalitet* uppnås endast delvis eftersom sex av fyra indikatorer endast delvis uppfylls vilket revisorerna själva konstaterar. Nämnden menar att det utöver detta bedrivs en mängd aktiviteter och verksamhetsutveckling som bidrar till måluppfyllelsen.

Granskningar genomförda under perioden april 2018 – mars 2019

Hemlöshet inom prioriterade grupper

Revisionskontorets sammantagna bedömning är att nämnden delvis bedriver ett arbete i enlighet med fullmäktiges styrdokument med att förebygga hemlöshet och att ge stöd och insatser till personer som lever i hemlöshet. Revisorerna anser att nämnden bör utveckla sitt arbete med att efterleva intentionerna i fullmäktiges styrdokument.

Nämnden rekommenderas att:

- Säkerställa att intentionerna i stadens program mot hemlöshet efterlevs.

- Implementera stadens riktlinjer för ärendansvar gällande initial gemensam bedömning av stöd från en hemlös person som är 65 år eller äldre.

Förvaltningens kommentar

Barnfamiljer kan beviljas jourlägenheter under tiden familjen försöker lösa sin boendesituation. Lösningen med jourlägenhet gör också att barnets perspektiv beaktas förutom att en barnkonsekvensanalys alltid görs då det gäller beslut som rör barn. Vidare arbetar förvaltningens barnrättssamordnare med barnrättsperspektivet inom alla socialtjänstens verksamheter. Barnrättsombud har tillsatts på varje enhet som ger stöd i arbetet med barnkonsekvensanalyser och barnchecklistor med mera.

Ett aktivt uppsökande vräkningsförebyggande arbete bedrivs i samverkan med hyresvärdarna vilket har lett till att avhysningar hindrats från att gå i verkställighet. Personer som blir aktuella för försörjningsstöd blir föremål för arbetsrehabiliterande åtgärder och utbildning för att öka möjligheten till egen försörjning och en mer stadigvarande boendesituation. Långvarig hemlöshet bedrivs bland annat genom Bosupport, en boskola för personer som precis flyttat in i tränings- eller försökslägenheter. Genom Stiftelsen hotellhem i Stockholm (SHIS) har ensamkommande födda 1999 givits möjlighet att få en lägenhet om de klarar av att bo utan stöd. 29 unga har fått den möjligheten.

Beställarenheten inom äldreomsorgen samt vuxenenheten inom individ- och familjeomsorgen går tillsammans igenom ärenden där hemlöshet för personer över 65 år förekommer. Enheterna har påbörjat framtagandet och implementeringen av en rutin som tydliggör hur ansvaret fördelas mellan enheterna men även hur enheterna ska samverka.

Tillgänglighet i offentlig miljö och till stadens service (rapport nr 8)

I rapporten framhåller revisorerna att nämnden behöver utveckla sin styrning och uppföljning för att säkerställa tillgängligheten till samhällsinformation. Revisorerna menar även att nämnden behöver utveckla ett mer strukturerat arbetssätt, utreda och utvärdera samt fastställa ambitionsnivån för sitt arbete med att tillgängliggöra samhällsinformation för alla stadens medborgare oavsett funktionsförmåga. Nämnden rekommenderas också att utveckla processer för att utreda, kartlägga och ta fram åtgärder för att tillgängliggöra samhällsinformationen oavsett funktionsförmåga.

Förvaltningens kommentar

Nämnden har lämnat en yttrande över rapporten 13 december 2018. I yttrandet framgår att nämnden i huvudsak delar revisionens bedömning. I rapporten rekommenderas kommunstyrelsen att utveckla styrning och samordning av arbetet med att tillgängliggöra samhällsinformationen för alla oavsett funktionsförmåga, en rekommendation förvaltningen ser positivt på. I övrigt menar förvaltningen att tillgängligheten i den samhällsinformation som når medborgare och brukare är högt prioriterad och att förvaltningen fortsätter arbetet med att målgruppsanpassa information i alla medier.

Rekommendationer som åtgärdats delvis eller inte alls efter Stadsrevisionens granskningar av stadsdelsnämndens verksamhet tidigare år.**Ledningssystem inom äldreomsorgen**

Nämnden rekommenderades att uppdatera avdelningens ledningssystem så att det omfattar föreskriftens samtliga områden. Vidare bör nämnden dokumentera avdelningens riskanalys samt utveckla dokumentationen av enhetens egenkontroll så att det framgår vilka resultat som framkommit.

Förvaltningens kommentar

Arbetet med en uppdatering av äldreomsorgens ledningssystem har fördröjts då avdelningen har varit föremål för en omorganisation och rekryteringen av avdelningschef till äldreomsorgen dragit ut på tiden. Arbetet med att uppdatera ledningssystemet har återupptagits under våren.

Utredningstider inom individ- och familjeomsorgen

Nämnden rekommenderades att se över sin styrning, uppföljning och analys avseende handläggningen av barn- och ungdomsärenden för att säkerställa att förhandsbedömningar och utredningar genomförs inom lagstadgad tid. Vidare rekommenderades nämnden att se över och utveckla arbetssätt för att säkerställa att handläggningen genomförs enligt lagstiftning och stadens riktlinjer. Slutligen rekommenderades nämnden att säkerställa tillförlitligheten i redovisningen av utredningstider genom att se till att registrering i verksamhetssystemet sker på ett korrekt och enhetligt sätt.

Förvaltningens kommentar

Förvaltningen följer upp handläggningstiderna för förhandsbedömning av orosanmälningar och utredningstiderna. Under årets första tertial hanterades 85,5 procent av orosanmälningarna inom 14 dagar vilket är en liten förbättring jämfört med den av revisorerna granskade perioden då motsvarande siffra var 84 procent. Andelen utredningar som slutförs inom fyra månader har stigit från 75 procent till 82 procent. Av de utredningar som inte slutförs inom fyra månader hade 52 procent ett legalt beslut om förlängning. Förvaltningen kommer även framöver att noggrant följa förhandsbedömningarna vid orosanmälningar samt utredningstiderna.

Rutiner för automatiska periodiseringar

Nämnden rekommenderades att säkerställa att automatiska periodiseringar blir korrekta.

Förvaltningens kommentar

Förvaltningens ekonomiavdelning följer upp detta och från och med innevarande år finns en utsedd person som gör stickprovskontroller för att säkerställa att periodiseringarna blir korrekta.

Lönehanteringen

Nämnden rekommenderades att säkerställa att anställningsavtal inkommer och att personalakter upprättas för samtliga nyanställda medarbetare.

Förvaltningens kommentar

Den gällande rutinen säger att nya anställningsavtal ska skickas till HR för insortering i personalakt. Från och med innevarande år genomförs en kontroll varje tertial av nyanställdas personalakter. Kontrollen sker slumpmässigt och omfattar tio procent av nyanställningarna från föregående tertial.

Delegationsordning

Nämnden rekommenderades att utveckla en uppföljning och kontroll som säkerställer att fattade beslut efterlever delegationsordningen och anmäls till nämnden.

Förvaltningens kommentar

Nämnden har besvarat rekommendationen i yttrandet över årsrapporten 2017. En rutin för anmälan av delegationsärenden togs fram under 2017 och är införd. Anmällda ärenden tas upp vid varje nämndsammanträde. Nämnden beslutade om en ny delegationsordning vid sammanträdet i juni 2018. Förvaltningen tillägger till yttrandet att uppföljning av rutin och delegationsordning sker genom stickprovskontroll under 2019.

Vidare ska insatser göras för att säkerställa att rutinen är känd bland chefer och andra nyckelpersoner i förvaltningen.

Denise Melin
Stadsdelsdirektör

Marie Janemar
Stabschef

Bilagor

1. Årsrapport 2018 Hässelby-Vällingby

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Denise Melin, stadsdelsdirektör	2019-05-22
Marie Janemar, Stabschef	2019-05-22

Till
Hässelby-Vällingby
stadsdelsnämnd

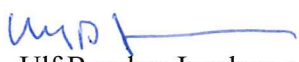
Årsrapport 2018

Revisorerna i revisorsgrupp 3 har avslutat revisionen av Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnds verksamhet under 2018.

Revisorerna bedömer att Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd delvis bedrivit verksamheten på ett ändamålsenligt sätt. Endast 15 av kommunfullmäktiges 26 mål för verksamhetsområdet har uppfyllts.

Vi hänvisar i övrigt till bifogad årsrapport som revisorerna behandlade den 20 mars 2019. Rapporten överlämnas till Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd för yttrande senast den 28 juni 2019.

På uppdrag av revisorerna i revisorsgrupp 3.

Ulf Bourker Jacobsson
Ordförande
Åsa Hjortsberg Sandgren
Sekreterare

Årsrapport 2018

Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd

Rapport från
stadsrevisionen

Nr 7, 2019

Dnr: 3.1.4-28/2019

Den kommunala revisionen är fullmäktiges kontrollinstrument för att granska den verksamhet som bedrivits i nämnder och bolag. Stadsrevisionen i Stockholm stad granskar nämnders och styrelser ansvarstagande för att genomföra verksamheten enligt fullmäktiges uppdrag. Stadsrevisionen omfattar både de förtroendevalda revisorerna och revisionskontoret.

I årsrapporter för nämnder och granskningspromemorior för bolagsstyrelser sammanfattar stadsrevisionen det gångna årets granskningar och bedömningar av verksamheten. Granskningar som genomförs under året kan också publiceras som projektrapporter.

Publikationerna finns på stadsrevisionens hemsida, stad.stockholm/revision. De kan också beställas från revisionskontoret, revision.rvk@stockholm.se.

Till
Hässelby-Vällingby
stadsdelsnämnd

Årsrapport 2018

Revisorerna i revisorsgrupp 3 har avslutat revisionen av Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnds verksamhet under 2018.

Revisorerna bedömer att Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd delvis bedrivit verksamheten på ett ändamålsenligt sätt. Endast 15 av kommunfullmäktiges 26 mål för verksamhetsområdet har uppfyllts.

Vi hänvisar i övrigt till bifogad årsrapport som revisorerna behandlade den 20 mars 2019. Rapporten överlämnas till Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd för yttrande senast den 28 juni 2019.

På uppdrag av revisorerna i revisorsgrupp 3.

Ulf Bourker Jacobsson
Ordförande

Åsa Hjortsberg Sandgren
Sekreterare

Sammanfattning

Verksamhetens ändamålsenlighet och ekonomi

Sammantaget bedöms att Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd från ekonomisk synpunkt har bedrivit verksamheten på ett tillfredsställande sätt. Bedömningen grundar sig på att det ekonomiska utfallet ligger inom budget. Däremot bedöms det verksamhetsmässiga resultatet inte vara helt förenligt med kommunfullmäktiges mål. I verksamhetsberättelsen redovisar nämnden att den bidrar till att uppfylla de fyra inriktningsmålen. Nämnden bedömer däremot att endast 15 av kommunfullmäktiges 26 mål för verksamhetsområdet har uppfyllts.

En granskning har genomförts gällande hemlöshet inom prioriterade grupper. Den sammantagna bedömningen är att nämnden delvis bedriver ett arbete i enlighet med fullmäktiges styrdokument med att förebygga hemlöshet och att ge stöd och insatser åt personer. Nämnden bör utveckla sitt arbete med att efterleva intentionerna i fullmäktiges styrdokument. Vidare har en granskning genomförts gällande tillgänglighet i offentlig miljö och till stadens service. Den sammantagna bedömningen är att nämnden behöver utveckla styrning och uppföljning för att säkerställa tillgängligheten till samhällsinformation. Nämnden rekommenderas att utveckla processer när det gäller att utreda, kartlägga och ta fram åtgärder avseende tillgänglig samhällsinformation.

Intern kontroll

Den samlade bedömningen, grundad på årets granskning, är att nämndens styrning, uppföljning och kontroll av verksamheten har varit tillräcklig. Arbetet med den interna kontrollen är integrerat i organisation, system och det löpande arbetet.

Under året har revisionskontoret granskat inköpsprocessen, löneprocessen, utbetalningsrutiner för ekonomiskt bistånd, behörigheter i ekonomisystemet Agresso samt intäktprocessen för barn- och äldreomsorgsavgifter och bostadshyror. Granskningarna har inte identifierat några väsentliga avvikelser i den interna kontrollen.

Bokslut och räkenskaper

Bokslut och räkenskaper bedöms i allt väsentligt vara rättvisande samt följa gällande regler och god redovisningssed.

Uppföljning av tidigare års granskningar

Nämnden har delvis beaktat revisorernas synpunkter/
rekommendationer i föregående års granskningar.

Innehåll

1.	Årets granskning	1
2.	Verksamhetens ändamålsenlighet och ekonomi.....	1
2.1	Ekonomiskt resultat.....	2
2.2	Verksamhetsmässigt resultat.....	3
3.	Intern kontroll	5
4.	Bokslut och räkenskaper	6
5.	Uppföljning av tidigare års granskning	6

Bilagor

Bilaga 1 - Årets granskningar	7
Bilaga 2 – Uppföljning av lämnade rekommendationer	11
Bilaga 3 – Bedömningskriterier	13

1. Årets granskning

Den årliga revisionen omfattar granskningar och bedömningar inom följande områden:

- Verksamhetens ändamålsenlighet och ekonomi
- Intern kontroll
- Bokslut och räkenskaper

Revisionen har utförts enligt kommunallagen och andra tillämpliga lagar samt reglementet för stadsrevisionen och god revisionssed i kommunal verksamhet. Granskningen har genomförts med den inriktning och omfattning som behövs för att ge en rimlig grund för bedömning av nämndens verksamhet. Kriterier för bedömningen redovisas i bilaga 3.

I rapporten redovisas översiktligt resultatet av revisionsårets grundläggande och fördjupade granskningar. De granskningar som genomförts under revisionsåret redovisas närmare i bilaga 1.

En uppföljning av hur nämnden har beaktat rekommendationer från tidigare års granskningar redovisas översiktligt i rapporten och mer detaljerat i bilaga 2.

De förtroendevalda revisorerna har träffat representanter för nämnden våren 2018 i samband med genomgång av 2017 års granskning och avstämning inför år 2018.

Granskningsledare har varit Åsa Hjortsberg Sandgren vid revisionskontoret och Richard Vahul vid PwC AB.

Årsrapporten har faktakontrollerats av förvaltningen.

2. Verksamhetens ändamålsenlighet och ekonomi

I detta avsnitt redovisas en granskning av om nämndens resultat är förenligt med kommunfullmäktiges mål samt följt de beslut, riktlinjer, gällande lagstiftning och andra föreskrifter som gäller för verksamheten. Bedömningen avser såväl genomförandet som resultatet av verksamheten.

Sammantaget bedöms att Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd från ekonomisk synpunkt har bedrivit verksamheten på ett tillfredsställande sätt. Bedömningen grundar sig på att det ekonomiska utfallet ligger inom budget. Däremot bedöms det verksamhetsmässiga resultatet inte vara helt förenligt med kommunfullmäktiges mål. I verksamhetsberättelsen redovisar nämnden att den bidrar till att uppfylla de fyra inriktningsmålen. Nämnden bedömer däremot att endast 15 av kommunfullmäktiges 26 mål för verksamhetsområdet har uppfyllts. Det är sju färre än föregående år.

2.1 Ekonomiskt resultat

2.1.1 Driftverksamhet

Nämnden redovisar följande utfall och avvikelser för år 2018:

Driftverksamhet (mnkr)	Budget 2018	Bokslut 2018			Budget- avvikelse 2017
		Utfall	Avvikelse		
Kostnader	2 266,5	2 270,4	-3,9	0%	-48,0
varav kapital- kostnader	9,6	9,5	0,1	1,0%	-0,1
Intäkter	338,4	343,2	4,8	1,4%	-50,5
Verksamhetens nettokostnader	1 928,1	1 927,2	0,9		2,5
Verksamhetens nettokostnader efter resultat- överföringar	1 928,1	1 927,6	0,5		1,2

Av ovanstående redovisning framgår att nämndens utfall avviker med 0,5 mnkr i förhållande till budgeten. Utfallet visar att budgethållningen har varit tillräcklig.

Nämnden redovisar dock större avvikelser inom vissa verksamhetsområden. De största negativa avvikelserna finns inom individ- och familjeomsorg (-8,2 mnkr), stöd och service till personer med funktionsnedsättning (-7,1 mnkr) och äldreomsorg (-7,9 mnkr). Förskoleverksamheten redovisar däremot positiv avvikelse (13,7 mnkr).

Underskottet inom individ- och familjeomsorgen kan i sin helhet tillföras barn och ungdom och specifikt ungdomssidan (-9,9 mnkr). Enligt nämndens redovisning är den främsta orsaken ökade kostnader för placering av barn och ungdomar på SiS-institutioner, stödboenden, jourhem samt HVB-hem. En annan orsak är att verksamheten inledningsvis under året anlitade

konsulter eftersom det var svårt att rekrytera erfarna socialsekreterare.

Äldreomsorgens underskott beror till stor del på att budgeterad minskning av antal vård- och omsorgsplatser inte slagit igenom. Beläggningsgraden på nämndens serviceboende har däremot varit låg.

Underskottet inom stöd och service till personer med funktionsnedsättning finns på beställarsidan och beror främst på att en stor andel LSS-insatser utförs utanför valfrihetssystemet, ofta med höga priser.

Överskottet inom förskoleverksamheten beror huvudsakligen på att nämnden beviljades större statsbidrag än förväntat för införande av mindre barngrupper. Vidare har vakanser inom administrationen samt fördröjning av införande av skolplattformen medfört att budgeten inte utnyttjats i högre grad.

Nämnden har i huvudsak förklarat avvikelserna på ett tillfredsställande sätt.

Sammantaget redovisar nämndens resultatenheter ett överskott om 0,8 mnkr. Överskottet tillförs resultatfonden och fondens samlade behållning vid utgången av 2018 uppgår till 32,2 mnkr.

2.1.2 Investeringsverksamhet

Av nämndens tilldelade medel om 26,4 mnkr har 24,1 mnkr förbrukats. Avvikelsen om 2,3 mnkr hänförs främst till ej genomförda investeringar inom park och tillgänglighet. Orsaken till detta uppges vara otillräckliga personalresurser.

Nämnden har förklarat avvikelserna på ett tillfredsställande sätt.

2.2 Verksamhetsmässigt resultat

Nämndens resultat för 2018 bedöms inte vara helt förenligt med de mål som fullmäktige fastställt. Bedömningen grundas på en granskning av nämndens redovisning i verksamhetsberättelsen av i vilken utsträckning kommunfullmäktiges inriktningsmål, verksamhetsmål, indikatorer och aktiviteter, de egna nämndmålen, nämndindikatorerna och nämndaktiviteterna har uppfyllts samt på övriga granskningar som har genomförts under året.

Nämndens verksamhetsberättelse ger inte en helt rättvisande bild av det verksamhetsmässiga resultatet. Nämnden har delvis avrapport-

erat beslutade mål och uppdrag. Avrapporteringen ger delvis förutsättningar att kunna bedöma måluppfyllelse. Analysen försvåras även av att kommentarer kring nämndmålen inte anges i direkt anslutning till dem.

I verksamhetsberättelsen redovisar nämnden att den bidrar till att uppfylla fullmäktiges inriktningsmål. Vad gäller inriktningsmålet *Ett demokratiskt hållbart Stockholm* noterar revisionskontoret dock att fem av åtta tillhörande verksamhetsmål delvis uppfylls. Det gäller bland annat målen som avser en jämställd stad, en bra arbetsgivare samt en stad där ingen behöver vara rädd för våld.

Nämnden bedömer att endast 15 av kommunfullmäktiges 26 mål för verksamhetsområdet har uppfyllts. Föregående år bedömdes 22 av målen som uppfyllda och fyra som delvis uppfyllda.

Jämfört med föregående år har inget av verksamhetsmålen utfall förbättrats. Utfallen för årsmålen avseende sju av verksamhetsmålen har försämrats, bland annat *Stockholm är en jämställd stad där makt och resurser fördelas lika* och *Stockholm är en stad där ingen behöver vara rädd för våld*. För majoriteten av indikatorerna rör det sig om mindre förändringar och utfallen är för flertalet indikatorer i nivå med stadens genomsnitt. För målet *Alla äldre har en trygg ålderdom och får en äldreomsorg av god kvalitet*, som bedöms vara delvis uppfyllt, är fyra av sex indikatorer delvis uppfyllda. Detta gäller bland annat andelen omsorgstagare som upplever att de kan påverka hur hjälpen utförs och personalkontinuitet inom hemtjänsten.

Revisionskontoret har genomfört en granskning av nämndens rutiner och arbetssätt gällande hemlöshet inom prioriterade grupper. Den sammantafattande bedömningen är att nämnden delvis bedriver ett arbete i enlighet med fullmäktiges styrdokument med att förebygga hemlöshet och att ge stöd och insatser åt personer. Nämnden bör utveckla sitt arbete med att efterleva intentionerna i fullmäktiges styrdokument. Barnperspektivet beaktas dock i varierande utsträckning i detta arbete.

Vidare har en granskning genomförts för att bedöma om styrelser och nämnder har en tillräcklig styrning och uppföljning som säkerställer tillgängligheten i skollokaler samt till samhällsinformation i enlighet med gällande lagstiftning och stadens styrdokument. Den sammanfattande bedömningen är att nämnden behöver utveckla styrning och uppföljning för att säkerställa tillgängligheten till samhällsinformation. Nämnden rekommenderas att utveckla

processer när det gäller att utreda, kartlägga och ta fram åtgärder avseende tillgänglig samhällsinformation.

3. Intern kontroll

I detta avsnitt redovisas en granskning av nämndens interna kontroll. Av granskningen framgår i vilken utsträckning arbetet är integrerat i organisation, system och det löpande arbetet samt om nämnden utvärderar och följer upp den interna kontrollen.

Den samlade bedömningen, grundad på årets granskning, är att nämndens styrning, uppföljning och kontroll av verksamheten har varit tillräcklig. Av redovisningen framgår att inga väsentliga brister har noterats.

Nämndens system för intern kontroll är aktuellt och upprättat i enlighet med Stockholms stads anvisningar. Arbetet med den interna kontrollen är integrerat i organisation, system och det löpande arbetet. Nämnden har en årlig riskbedömning som fångar upp väsentliga risker och hur de ska hanteras. Utifrån denna har en plan för intern kontroll upprättats. Nämnden följer upp den interna kontrollen systematiskt och regelbundet. Kontroller enligt den interna kontrollplanen har genomförts under året. De avvikelser som påträffats har dokumenterats och åtgärder har i huvudsak föreslagits.

Nämnden har en i huvudsak tillfredsställande uppföljningsstruktur. Ekonomi och verksamhet följs systematiskt upp i samband med nämndens månads- och tertialrapporter.

Årets uppföljningar har identifierat ekonomiska problem inom individ- och familjeomsorg, stöd och service till personer med funktionsnedsättning samt äldreomsorg. Nämnden har genomfört åtgärder för att komma tillrätta med budgetavvikelsen genom att se över arbetstidsförläggningen inom hemtjänsten, omförhandla priser med utförare inom LSS-boenden samt se över placeringskostnaderna för ungdomar. Åtgärderna har gett viss effekt, men har inte varit tillräckliga. Nämnden avser att fortsätta arbetet under 2019.

Övriga granskningar som har genomförts av nämndens interna kontroll har omfattat inköpsprocessen, löneprocessen och utbetalningsrutiner för ekonomiskt bistånd. Den interna kontrollen i granskade rutiner bedöms vara tillräcklig. Granskning har även skett av behörigheter i ekonomisystemet Agresso samt intäktsprocessen för

barn- och äldreomsorgsavgifter och bostadshyror. Granskningarna visade på vissa brister i internkontrollen. Under hösten har åtgärder vidtagits med anledning av granskningsresultatet och lämnade rekommendationer. Granskningarna redovisas mer ingående i bilaga 1.

4. Bokslut och räkenskaper

I detta avsnitt redovisas en bedömning av om nämndens bokslut är rättvisande samt om räkenskaperna är upprättade enligt kommunala redovisningslagen och god redovisningssed.

Sammanfattningsvis bedöms att bokslut och räkenskaper i allt väsentligt är rättvisande. Bedömningen baseras på en granskning av nämndens bokslut och på de övriga granskningar som genomförts under året.

5. Uppföljning av tidigare års granskning

Tidigare års granskning av nämndens verksamhet har utmynnat i ett antal rekommendationer. Revisionskontoret följer löpande upp och bedömer hur nämnden har beaktat rekommendationerna.

Av de granskningar som följts upp under 2018 har nämnden delvis beaktat revisionens rekommendationer, se bilaga 2.

Bilaga 1 - Årets granskningar

Granskningar under perioden april 2018 - mars 2019

Verksamhetens ändamålsenlighet och ekonomi

Hemlöshet inom prioriterade grupper

En granskning har gjorts med syfte att bedöma om nämnden bedriver ett arbete i enlighet med kommunfullmäktiges styrdokument. Granskningen har inriktats mot nämndens förebyggande arbete samt arbetet med att ge stöd och insatser åt personer i hemlöshet.

Nämnden har rutiner och arbetssätt för att förebygga hemlöshet. Däremot är det endast en av de granskade enheterna som har en dokumenterad rutin för det vräkningsförebyggande arbetet.

Nämnden har rutiner och arbetssätt för att ge stöd och insatser åt personer i hemlöshet. Nämnden arbetar mot fullmäktiges mål att ingen ska vara hänvisad till ett akut boendeanternativ i mer än en månad, men uppfyller det inte fullt ut. Vidare har nämnden inte arbetssätt för att uppfylla fullmäktiges mål att alla som varit akut hemlösa mer än en månad ska erbjudas minst sex månaders beslut om boende. Barnperspektivet beaktas inte genomgående i arbetet mot hemlöshet, i enlighet med fullmäktiges program.

Nämnden har även utvecklingsmöjligheter gällande uppföljning och utvärdering av sitt arbete för att motverka hemlöshet.

Revisionskontorets sammantagna bedömning är att nämnden delvis bedriver ett arbete i enlighet med fullmäktiges styrdokument med att förebygga hemlöshet och att ge stöd och insatser åt personer. Nämnden bör utveckla sitt arbete med att efterleva intentionerna i fullmäktiges styrdokument.

Nämnden rekommenderas att:

- Säkerställa att intentionerna i stadens program mot hemlöshet efterlevs.
- Implementera stadens riktlinjer för ärendansvar gällande initial gemensam bedömning av ansökan om stöd från en hemlös person som är 65 år eller äldre.

Tillgänglighet i offentlig miljö och till stadens service (rapport nr 8)

Stadsrevisionen har genomfört en granskning för att bedöma om styrelser och nämnder har en tillräcklig styrning och uppföljning som säkerställer tillgängligheten i skollokaler samt till samhällsinformation i enlighet med gällande lagstiftning och stadens styrdokument.

Granskningen visar att stadsdelsnämnden behöver utveckla styrning och uppföljning för att säkerställa tillgängligheten till samhällsinformation. Bristerna i styrning av arbetet med tillgänglig samhällsinformation innebär att det är svårt att leva upp till budgetens ambitioner om tillgänglighet. Nämnden behöver utveckla ett mer strukturerat arbetssätt, utreda och utvärdera samt fastställa ambitionsnivån för sitt arbete med att tillgängliggöra samhällsinformation för alla stadens medborgare oavsett funktionsförmåga.

Nämnden rekommenderas att utveckla processer när det gäller att utreda, kartlägga och ta fram åtgärder avseende tillgänglig samhällsinformation. Detta för att säkerställa att samhällsinformationen blir tillgänglig oavsett funktionsförmåga.

Nämnden har den 13 december 2018 lämnat ett yttrande över rapporten. Av yttrandet framgår att nämnden i huvudsak delar revisionens bedömning.

Uppföljning bostäder för personer med fysisk och psykisk funktionsnedsättning

År 2015 genomförde stadsrevisionen en granskning av stadens samverkan avseende planering och byggande av bostäder med särskild service. En uppföljande granskning har genomförts och den visar att berörda nämnder har utvecklat planeringen för byggande av bostäder med särskild service för personer med funktionsnedsättning. Granskningen har omfattat kommunstyrelsen, socialnämnden, stadsbyggnadsnämnden, exploateringsnämnden samt stadsdelsnämnderna Bromma, Hässelby-Vällingby, Norrmalm och Skarpnäck.

Det finns en stadsövergripande samverkansgrupp vilken sammankallas av socialnämnden. Det har dock framkommit att kommunikationen till stadens berörda nämnder och bolag bör förbättras. Det är viktigt att berörda nämnder och bolag känner till samverkansgruppens ansvar, uppdrag och pågående arbete.

I mars 2018 godkände socialnämnden framtagna boendeplan avseende bostäder med särskild service, vilken har upprättats i samverkan med stadsdelsnämnderna. I boendeplanen saknas samordning av planering av boenden för personer med resurskrävande diagnoser, men prognos och behov för dessa grupper ska enligt uppgift framgå i kommande års boendeplaner. Planen ska beslutas av kommunstyrelsen. Boendeplanen visar att stadens behov av bostäder med särskild service inte tillgodoses under flera år framöver inom stadens bostadsbestånd med nuvarande planering.

Socialnämnden och stadsdelsnämnderna ska tillfrågas om behov vid markanvisningsskedet, vilket även ska dokumenteras av exploateringsnämnden. Även stadsbyggnadsnämnden ska utarbeta rutiner för anmälan av behov av bostäder vid detaljplanearbetet. Samverkan i tidigt skede i planering av byggandet av bostäder med särskild service har utvecklats och strukturerats men upplevs, av vissa av de intervjuade vid stadsdelsförvaltningarna, fortfarande inte som helt tydlig.

Intern kontroll

Behörigheter i ekonomisystemet Agresso

En granskning har genomförts i syfte att bedöma om den interna kontrollen är tillräcklig avseende tilldelning, uppföljning och borttag av behörigheter i Agresso. Den sammanfattande bedömningen är att den interna kontrollen i granskad rutin är tillräcklig. Vid granskningstillfälle konstaterades brister avseende behörighetsblanketter. Under hösten har åtgärder vidtagits med anledning av granskningsresultatet.

Intäktprocessen

En granskning har genomförts i syfte att bedöma om den interna kontrollen är tillräcklig avseende intäktprocessen för barnomsorgsavgifter, äldreomsorgsavgifter och bostadshyror. Den sammanfattande bedömningen är att den interna kontrollen i granskad rutin är tillräcklig. Vid granskningstillfälle konstaterades brister, bland annat att delegationsordningen inte omfattade vem som var behörig att makulera fakturor. Vidare noterades oklarhet i vilken mån nedskrivningar anmäls i nämnden. Under hösten har åtgärder vidtagits med anledning av granskningsresultatet.

Inköpsprocessen

En granskning har genomförts i syfte att bedöma om den interna kontrollen är tillräcklig avseende inköpsprocessen. Den sammanfattande bedömningen är att den interna kontrollen i granskad rutin

är tillräcklig. Bedömningen grundar sig bland annat på att det finns fungerande rutiner för löpande uppföljning och kontroll av upplagda attestbehörigheter. Vidare finns rutiner som säkerställer att inköp av varor och tjänster sker i enlighet med stadens regler och att lagstiftning och att upphandlade avtal efterlevs. Förvaltningen följer även upp systemutnyttjande.

Ekonomiskt bistånd

En granskning har genomförts i syfte att bedöma om den interna kontrollen avseende utbetalningsrutinerna för ekonomiskt bistånd är tillräcklig. Den sammanfattande bedömningen är att den interna kontrollen i granskad rutin är tillräcklig. Bedömningen grundar sig främst på att det finns en arbetsfördelning för försörjningsstödsprocessen och att den stadsövergripande rutinen för avstämning innan utbetalning tillämpas.

Löneprocessen

En granskning har genomförts av lönehanteringen i syfte att bedöma om nämnden har en intern kontroll som säkerställer att räkenskaperna är rättvisande. Granskningen har genomförts genom en registeranalys på nämndens samtliga lönetransaktioner under perioden 1 januari 2018 till och med 31 augusti 2018. Bland annat har kontroll av reseräkning, traktamenten, ologiska/avvikande personnummer och ålder ingått i analysen. Vidare har avstämning av transaktioner skett mot personalregister. De avvikelser som rapporterats i registeranalysen har verifierats genom stickprov.

Revisionskontoret bedömer att nämnden har en intern kontroll som säkerställer att räkenskaperna är rättvisande avseende lönehanteringen. Bedömningen grundar sig på att alla granskade avvikelser i allt väsentligt kunde verifieras utan anmärkning.

Bilaga 2 – Uppföljning av lämnade rekommendationer

AR – Års- rapport P – Projekt- rapport	Rekommendation	Åtgärdat			Kommentar	Följs upp
		Ja	Delvis	Nej		
ÅR 2017	Ledningssystem inom äldreomsorgen Nämnden rekommenderas att uppdatera avdelningens ledningssystem så att det omfattar föreskriftens samtliga områden. Vidare bör nämnden dokumentera avdelningens riskanalys samt utveckla dokumentationen av enhetens egenkontroll, så att det framgår vilka resultat som framkommit.				Nämndens svar i yttrande över årsrapport 2017: En uppföljning av hemtjänstens verksamhet och egenkontroller genomfördes i slutet av 2017 där brister inom vissa enheter framkom. Bristerna har återkopplats och arbete pågår för att åtgärda dessa. En ny uppföljning av att bristerna åtgärdats kommer att genomföras under hösten 2018. <i>Uppföljande granskning samt bedömning av om rekommendationerna har åtgärdats kommer att ske under kommande år.</i>	2019
P7/2017	Utredningstider inom individ- och familjeomsorgen Nämnden bör se över sin styrning, uppföljning och analys avseende handläggningen av barn- och ungdomsärenden för att säkerställa att förhandsbedömningar och utredningar genomförs inom lagstadgad tid. Nämnden bör vidare se över och utveckla arbetssätt för att säkerställa att handläggningen genomförs enligt lagstiftning och stadens riktlinjer. Slutligen bör nämnden säkerställa tillförlitligheten i redovisningen av utredningstider genom att se till att registrering i verksamhetssystemet sker på ett korrekt och enhetligt sätt.				Nämndens svar i yttrande över årsrapport 2017: En systematisk, månadsvis uppföljning görs av handläggningstider för förhandsbedömning av orosanmälningar samt utredningstider. I mars hade 84 procent av orosanmälningarna hanterats inom 14 dagar och 75 procent av utredningarna slutförts inom 4 månader. För att följa upp och identifiera styrkor och förbättringsområden i utredningsarbetet när det gäller handläggning och dokumentation har en fördjupad uppföljning och granskning av cirka 50 ärenden genomförts, vilken kommer att ligga till grund för det fortsatta utvecklingsarbetet inom verksamheten för barn och unga. <i>Uppföljande granskning samt bedömning av om rekommendationerna har åtgärdats kommer att ske under kommande år.</i>	2019
ÅR 2017	Momshantering Nämnden bör göra en översyn av samtliga intäktskonton för att säkerställa att alla utgående försäljningstransaktioner har identifierats och att utgående moms redovisas. Vidare bör nämnden säkerställa att underlag för momskompensation kan tillhandahållas på begäran.	X			Nämndens svar i yttrande över årsrapport 2017: Implementering av rutin för hantering av leasing pågår. Översyn av intäktskonton sker löpande. Uppföljning 2018 visar att förvaltningen har infört kontroller och kommer att göra dessa tertialvis. Kontroll har gjorts vid tertial 2 2018 och årsbokslut 2018.	
ÅR 2017	Rutiner för automatiska periodiseringar Nämnden rekommenderas att säkerställa att automatiska periodiseringar blir korrekta.		X		Uppföljning 2018 visar att förvaltningen har tagit upp frågan på utbildning och även informerat om att en anvisning är utlagd på intranät. Controllers följer upp detta. Från och med 2019 finns en utsedd person som kommer att genomföra stickprovskontroller för att säkerställa att periodiseringarna blir korrekta genom löpande kontroller under året.	2019
ÅR 2017	Lönehanteringen Nämnden rekommenderas att säkerställa att anställningsavtal inkommer och att personalakter upprättas för samtliga nyanställda medarbetare.		X		Nämndens svar i yttrande över årsrapport 2017: Alla chefer inom förvaltningen har fått information om gällande rutiner och riktlinjer. Information ges även vid introduktion av nya chefer. En rutin för att vid avdelningsdelningsmöten kontinuerligt kontrollera att nya anställningsavtal inkommit och att personalakter upprättats är under införande.	2019

ÅR – Års- rapport P – Projekt- rapport	Rekommendation	Åtgärdat			Kommentar	Följs upp
		Ja	Delvis	Nej		
					Vid uppföljning 2018 anger förvaltningen att den kommer att göra stickprov bland personalakterna för att säkerställa att anställningsavtal är inskickade enligt gällande rutiner.	
ÅR 2017	Delegationsordning Nämnden rekommenderas att utveckla en uppföljning och kontroll som säkerställer att fattade beslut efterlever delegationsordningen och anmäls till nämnden.		X		Nämndens svar i yttrande över årsrapport 2017: Rutinen som togs fram under 2017 för anmälan av delegationsärenden till nämnd är införd och anmälda ärenden tas upp vid varje nämndsammanträde. En ny delegationsordning är framtagen och beslutas vid juni månads nämndsammanträde. Nämnden har beslutat om ny delegationsordning juni 2018. <i>Följs upp genom granskning 2019.</i>	2019
ÅR 2018	Hemlöshet inom prioriterade grupper Nämnden rekommenderas att säkerställa att intentionen i stadens program mot hemlöshet efterlevs.					2019
ÅR 2018	Tillgänglighet i offentlig miljö och till stadens service Nämnden rekommenderas att utveckla processer när det gäller att utreda, kartlägga och ta fram åtgärder avseende tillgänglig samhällsinformation. Detta för att säkerställa att samhällsinformationen blir tillgänglig oavsett funktionsförmåga.					2019

Bilaga 3 – Bedömningskriterier

Revisionskontorets bedömningskriterier

För avsnitten Verksamhetens ändamålsenlighet och ekonomi och Intern kontroll används följande bedömningar:

<i>Tillfredsställande/Tillräcklig</i> –	Kriterierna är i allt väsentligt uppfyllda
<i>Inte helt tillfredsställande/ Inte helt tillräcklig</i>	Brister finns som måste åtgärdas
<i>Inte tillfredsställande/ Inte tillräcklig</i>	Väsentliga brister finns som måste åtgärdas omgående

För avsnittet Bokslut och räkenskaper gäller följande bedömningar:

Rättvisande, Inte helt rättvisande eller Inte rättvisande

Verksamhetens ändamålsenlighet och ekonomi

Att verksamheten sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt innebär att nämnden har uppnått kommunfullmäktiges mål samt följt de beslut, riktlinjer gällande lagstiftning och andra föreskrifter som gäller för verksamheten. Bedömningen avser såväl genomförandet som resultatet av verksamheten.

- Nämndens resultat är förenligt med fullmäktiges mål, beslut, och riktlinjer.
- Nämnden har genomfört sitt uppdrag med tillgängliga resurser.
- Nämndens verksamhet har bedrivits enligt gällande lagar, föreskrifter, riktlinjer m.m.
- Nämnden har haft en styrning och uppföljning mot mål och beslut.

Intern kontroll

Den interna kontrollen är en process som utförs av nämnd, förvaltningsledning och personal. Den är en integrerad del i verksamhetens styrning och uppföljning. Processen säkerställer, med en rimlig grad av säkerhet, att verksamheten drivs effektivt, att lagar, förordningar och andra regler följs samt att en tillförlitlig finansiell redovisning och rättvisande rapportering om verksamheten lämnas.

- Nämnden genomför årligen en riskanalys som fångar upp väsentliga risker samt hur de ska hanteras för att minimera risken för att verksamhetens mål inte uppnås.
 - Nämndens organisation har en tydlig fördelning av ansvar och befogenheter som bidrar till att stödja verksamheten och att förhindra avsiktliga och oavsiktliga fel samt oegentligheter.
 - Nämnden följer kontinuerligt och systematiskt upp ekonomi och verksamhet, såväl för verksamhet i egen regi som för sådan som uppdragits åt annan att utföra, analyserar väsentliga avvikelser samt vidtar åtgärder vid behov.
 - Nämnden har en fungerande styrning, kontroll och uppföljning av verksamheten.
 - Nämnden har riktlinjer och rutiner som bidrar till att säkerställa att verksamhetens mål uppfylls och att föreskrifter följs.
 - Nämnden följer upp den interna kontrollen systematiskt och regelbundet.
-

Bokslut och räkenskaper

Nämndens redovisning är upprättad enligt lagstiftning och god redovisningssed så att räkenskaperna ger en rättvisande bild av resultat och ställning.

- Nämndens bokslut är rättvisande.
- Nämndens räkenskaper är upprättade enligt kommunala redovisningslag och god redovisningssed.

Samråd om förslag till
detaljplan för Lövstaverket,
del av fastigheten Hässelby
villastad 36:1, i stadsdelen
Hässelby villastad.

7

HV 2019/123

Handläggare
Solveig Nilsson
Telefon: 0850804052**Till**
Hässelby-Vällingby
stadsdelsnämnd
2019-06-13

Samråd om förslag till detaljplan för Lövstaverket, del av fastigheten Hässelby villastad 36:1, i stadsdelen Hässelby villastad.

Remiss från stadsbyggnadsnämnden, S-Dp 2017-09500.

Förslag till beslut

1. Stadsdelsnämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen från stadsbyggnadsnämnden.
2. Stadsdelsnämnden justerar beslutet omedelbart.

Sammanfattning

Ett förslag till detaljplan för Lövstaverket, del av fastigheten Hässelby villastad 36:1 inom stadsdelen Hässelby villastad, har upprättats av stadsbyggnadskontoret. Syftet med förslaget till detaljplan är att möjliggöra anläggande av ett kraftvärmeverk med tillhörande hamn samt ny lokalisering av en återvinningscentral.

Planförslaget för anläggande av ett kraftvärmeverk i Lövsta innebär en situation där nödvändig stadsutveckling leder till svåra avvägningar mellan olika mål och intressen. Förvaltningen är emellertid i allt väsentligt positiv till remissförslaget som på ett tydligt sätt lyfter de problem och utmaningar som staden måste lösa för att möjliggöra en övergång till förnybar energi i Stockholms Exergis fjärrvärmeproduktion. Förvaltningen utgår ifrån att det nu planerade kraftvärmeverket inte omöjliggör den fortsatta naturreservatsbildningen för ett långsiktigt bevarande av Kyrkhamns natur-, kultur- och rekreationsvärden och för säkerställandet av områdets funktion som en del av ett ekologiskt kärnområde och dess spridningsvägar.

Bakgrund

Stockholms stad har tagit fram en energiplan som visar de närmaste årens utmaningar som måste övervinnas för att nå målet om en energieffektivare och på längre sikt fossilbränslefri stad. I ”Strategi för ett fossilbränslefritt Stockholm 2040” konstateras att stadens möjligheter att nå klimatmålen till stor del avgörs av hur fjärrvärmeproduktionen sker. För att uppnå målen krävs en successiv övergång till förnybar energi i Stockholm Exergis fjärrvärmeproduktion. I gällande översiktsplan för Stockholms stad, laga kraftvunnen 2018-03-23, är Lövstaområdet utpekat för teknisk försörjning med specificeringen ny energianläggning.

För uppförande och drift av kraftvärmeverk krävs miljötillstånd enligt Miljöbalken. Prövning av ansökningar om tillstånd för miljöfarlig verksamhet hanteras av Länsstyrelsen. Samråd om ansökan för miljötillstånd hålls av verksamhetsutövaren Stockholm Exergi, samtidigt som samrådet om detaljplanen pågår. Till ansökan om miljötillståndet upprättas också en miljökonsekvensbeskrivning (MKB). Den omfattar fler aspekter än detaljplanens MKB och belyser även störningar under byggtiden.

Ärendets beredning

Detta ärende har utarbetats inom avdelningen för strategi och internservice.

Ärendet

Ett förslag till detaljplan för Lövstaverket, del av fastigheten Hässelby villastad 36:1, inom stadsdelen Hässelby villastad, har upprättats av stadsbyggnadskontoret.

Nedan återges en kort sammanfattning av det mycket omfattande materialet. För att ta del av hela remissmaterialet inklusive tillhörande utredningar, hänvisar förvaltningen till samtliga handlingar som återfinns under följande länk:

<http://insynsbk.stockholm.se/Byggochplantjansten/Pagaende-planarbete/PagaendePlanarbete/Planarende/?JournalNumber=2017-09500&docview=1>

Planområde inom fastigheten Hasselby villastad 36:1.

Planförslag

Syftet med förslaget till detaljplan är att möjliggöra anläggande av ett kraftvärmeverk med tillhörande hamn samt ny lokalisering av en återvinningscentral. Kraftvärmeanläggningen planeras i planområdets norra del och hamnen planeras på den norra stranden, där det idag finns en småbåtshamn och en badplats. Parallella transportband kommer att anläggas mellan kaj och anläggning för att möjliggöra transport av bränsle. Återvinningscentralen planeras till planområdets sydöstra del, delvis söder om den befintliga Lövsta återvinningscentral.

Kraftvärmeverket ska producera både elkraft och fjärrvärme. Det ska trygga tillgången till hållbar fjärrvärme som helt ska baseras på förnybar eller återvunnen energi. Anläggningen i Lövsta ska enligt Stockholm Exergi kunna försörja över 200 000 lägenheter med värme och generera el som motsvarar årsbehovet för över 125 000 elbilar. Det nya verket gör det möjligt att avveckla användning av kol i Stockholms fjärrvärmeproduktion vilket är nödvändigt för att genomföra Stockholm stads strategi för fossilbränslefrihet till 2040. Bränslet kommer vara utsorterade brännbara fraktioner ur hushålls- och verksamhetsavfall, trä i form av biobränslen (grenar, trädtoppar, bark och spån) samt träflis. Bränslet ska av hållbarhetsskäl transporteras till verket med båt.

Hasselby-Vällingby stadsdelsförvaltning
Strategi- och internservice

Hasselby torg 20-22
Box 3424
16564 Hasselby
Växel 08-50804000
Fax 08-508 04 099
hasselby-vallingby@stockholm.se
stockholm.se

Detaljplanen är flexibel när det gäller utformning av kraftvärmeverkets byggnader, placering i landskapet och högsta tillåtna höjder regleras. Det är efter att planarbetet avslutats som

upphandling av entreprenad och detaljprojektering sker. Sålunda behöver gestaltungsfrågor hanteras i bygglovskedet. Inriktning och principer för kraftvärmeverket anges i ett gestaltungsprogram som bifogas planhandlingarna.

Kraftvärmeverkets delar

Den nya anläggningen omfattar en huvudbyggnad samt utrustning för mottagning, beredning och lagring av de olika bränsleslagen. Utrustningen för bränslehantering är placerat mellan kajen och huvudbyggnaden. I huvudbyggnaden finns pannanläggning med tillhörande kringsystem, ångturbin och rök-gaskondensering. I huvudbyggnaden finns också en elbyggnad innehållande transformatorer och ställverk för matning av el till ingående utrustning, utrustning för fjärrvärmedistribution och annan hjälputrustning, ett kontor och en verkstad. I anslutning till huvudbyggnaden finns två hetvattenpannor. Utanför huvudbyggnaden finns rök-gasrening och tre skorstenar. Utanför huvudbyggnaden finns dessutom oljecisterner, ackumulatortankar, expansionskärl, ammoniak-tank, ask-silor med mera.

Energihamn, kaj-anläggning

För att kunna ta emot den mängd bränsle som behövs kommer bränsletransporter att behöva ske med båt. En kaj om cirka 300 meter och hamnanläggning kommer att anläggas vid Mälaren. Kajen kommer att grundläggas med hjälp av pålning och området där kajen ansluter mot land kommer eventuellt att stabiliseras med en spont. På kajområdet anläggs en byggnad för personal som deltar vid lossning och underhåll av hamnanläggningen. Byggnaden innehåller även en verkstad för underhåll av utrustning och fordon som används vid kajen. Vid kajen installeras även pumpar och rensningsbara intagsgaller för anläggningens behov av kyl- och släckvatten samt utlopp av uppvärmt vatten och rent dagvatten. Från kajen leder cirka 500 meter långa transportband bränslet upp till anläggningens bränslelager.

Återvinningscentral

Dagens återvinningscentral planeras fortsätta sin verksamhet som idag, men på en delvis ny plats något längre söderut. Verksamheten bedrivs i huvudsak utomhus. Främst bilburna besökare lämnar material till återanvändning eller återvinning i öppna behållare. Behållarna hämtas av lastbilar. Ett mindre antal bodar eller små byggnader behövs för personal och drift. Återvinningscentralen hanterar grovt avfall, el-avfall, farligt avfall samt trädgårdsavfall för privatpersoner, företag och verksamheter. Lövsta är en av Stockholms stads totalt sex återvinningscentraler. Verksamheten är

tillståndspliktig och för den nya lokaliseringen behöver Stockholm Vatten och Avfall AB ansöka om miljötillstånd hos länsstyrelsen. Störningar från verksamheten handlar främst om gnisslande ljud från containerhjul. För att klara stadens utsläppskrav för dagvatten bör dagvattenflöden fördröjas av gröna tak eller växtbäddar och renas i svackdiken samt oljeavskiljare. Magasin för uppsamling av släckvatten bör utredas.

Gator och trafik

Planförslaget förutsätter inga nya vägar, befintliga infarter från Lövstavägen och Kyrkhamnsvägen ersätts av nya infarter. Inom anläggningen för kraftvärmeverket kommer normalt cirka 50 personer vistas. Vid anläggningens huvudentré i norr planeras 95 parkeringsplatser för bilar. Transporter till och från kraftvärmeverket kommer att ske med båt och lastbil. I händelse av haveri då bränsletransport inte kan ske med båt måste frakt ske med lastbil istället. I genomsnitt beräknas varje båtlast ta 2 500 ton bränsle, en lastbil kan frakta upp till 40 ton. För att ersätta en båtlast krävs därmed 63 lastbilar. I normalfall handlar kraftvärmeverkets transportbehov om i genomsnitt en lastbil i timmen. Lövstavägen har höga trafikflöden vardagar klockan 07-08 och 16-18. Det är därför lämpligt att undvika transporter till och från kraftvärmeanläggningen under de mest belastade perioderna. Under dygnets övriga timmar bedöms Lövstavägen ha tillräcklig kapacitet för att hantera tillkommande trafik för samtliga beräknade transportbehov. Med tillkommande trafik avses både trafik till kraftvärmeverket och ökad trafik till följd av planerade bostäder i Riddersvik.

Rekreation

Gång- och cykelstråket längs Mälaren hålls fortsatt öppet. Mellan hamnområdet och kraftvärmeverket behålls dagens möjlighet att röra sig till fots, på cykel eller med häst längs Mälaren. Även servicefordon till de täckta tipparna ska kunna passera. Hur gångbanan ska fortsätta norrut, utanför planområdet, utreds lämpligast inom pågående naturreservatsbildning.

Vid genomförandet av planen kommer badplats liksom småbåtshamn och vinteruppställning av fritidsbåtar att ersättas med energihamnen. Badplatsen utgör under sommartid en viktig målpunkt för många besökare inom området. Närmaste badplats är idag Allmänna badet som ligger cirka 3,5 km söderut från Lövstabadet. Vidare finns ytterligare tre bad i Hässelby-Vällingby längs med Mälarens strand i södergående riktning. Därmed bedöms tillgången till strandbad som fortsatt god inom stadsdelsområdet Hässelby-Vällingby.

Småbåtshamnen utgör en viktig målpunkt för rekreation för båtägare i området. Målgruppen för hamnens rekreativsvärde är mer avgränsad jämfört med badplats eller gångstråk. Om småbåtshamnen tas bort kommer det sannolikt uppstå ett behov av att bygga en ny småbåtshamn på annan plats eller utöka befintliga närliggande hamnar. De två närmaste hamnarna ligger cirka 2 respektive 4 km söder ut från Lövsta båtsällskap.

Miljöbedömning

De miljöaspekter inom vilka planförslaget bedöms kunna medföra betydande miljöpåverkan är: naturmiljö, vattenmiljö, rekreation, buller, utsläpp till luft, spridningar av föroreningar från mark, grundvatten och sediment, energi och klimat, kulturmiljö- och landskapsbild samt risker. Dessa redovisas i den miljökonsekvensbeskrivning enligt plan- och bygglagen och miljöbalken, som bifogas planhandlingarna.

Tidsplan

Samråd 24 apr - 10 jun 2019.

Granskning nov 2019.

Godkännande i stadsbyggnadsnämnden mar 2020.

Antagande i kommunfullmäktige jun 2020.

Synpunkter och förslag

Planförslaget för anläggande av ett kraftvärmeverk i Lövsta innebär en situation där nödvändig stadsutveckling leder till svåra avvägningar mellan olika mål och intressen. Förvaltningen är emellertid i allt väsentligt positiv till remissförslaget som på ett tydligt sätt lyfter de problem och utmaningar som staden måste lösa för att möjliggöra en övergång till förnybar energi i Stockholms Exergis fjärrvärmeproduktion.

Som en konsekvens av den föreslagna placeringen av kraftvärmeverket, pågår utanför denna planprocess, samverkan mellan stadsdelsförvaltningen, exploateringskontoret, idrottsförvaltningen och Stockholm Exergi för omlokalisering av Lövstabadet och Lövsta båtklubb. Stadsdelsnämnden ansvarar för skötsel och utveckling av stadsdelsområdets strandbad och målet är att hitta en alternativ plats. Det kommer emellertid inte bli möjligt att behålla ett strandbad intill det kommande kraftvärmeverkets hamnverksamhet som kommer medföra en omfattande båttrafik samt risk för föroreningar. EU-direktiv och övrig miljölagstiftning reglerar krav för vattenkvalitet och sediment vid offentliga bad, det

kommer också att krävas ett par års provtagning för att konstatera om en plats är lämplig för ett offentligt anlagt bad.

Vidare har stadens arbete med att inrätta ett naturreservat i Kyrkhamn fördröjts bland annat med anledning av de större planprojekt som nu har påbörjats i Riddersvik och Lövsta. Kyrkhamns naturområde är bland annat ett av Stockholms stads tystaste områden, ett av få kvarvarande och därför viktig att bevara. Förvaltningen anser därför att det är av största vikt att nödvändiga bullerdämpande åtgärder vidtas vid de planerade verksamheterna inom den nu föreslagna detaljplanen med syfte att säkerställa Kyrkhamn som ett fortsatt rofyllt naturområde.

Stadsdelsnämnden ansvarar för skötsel och utveckling av parker, strandbad och naturområden inklusive naturreservat inom stadsdelsområdet. Förvaltningen utgår ifrån att det nu planerade kraftvärmeverket inte omöjliggör den fortsatta naturreservatsbildningen för ett långsiktigt bevarande av Kyrkhamns natur-, kultur- och rekreationsvärden och för säkerställandet av områdets funktion som en del av ett ekologiskt kärnområde och dess spridningsvägar.

Denise Melin
stadsdelsdirektör

Marie Janemar
stabschef

Bilagor:

1. Planbeskrivning, S-Dp 2017-09500.
2. Plankarta.
3. Illustrationsplan.
4. Gestaltungsprogram.

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Denise Melin, Stadsdelsdirektör	2019-05-25
Marie Janemar, Ansvarig	2019-05-22

Planbeskrivning

Förslag till detaljplan för Lövstaverket, del av fastigheten Hässelby villastad 36:1 i stadsdelen Hässelby villastad, S-Dp 2017-09500

Lokalisering av planområdet.

Stadsbyggnadskontoret

Fleminggatan 4
Box 8314
104 20 Stockholm
Telefon 08-508 27 300
stadsbyggnadskontoret@stockholm.se
stockholm.se

Planens syfte och huvuddrag

Syftet med detaljplanen är att möjliggöra uppförandet av ett nytt kraftvärmeverk på före detta Lövstatippen vilket även omfattar en kaj med transportband till verket. Kraftvärmeverket innebär storskaliga byggnader och byggnadsverk väl synliga vida omkring. Det är därför av vikt att placering sker med hänsyn till omgivande landskap och kulturmiljöer samt att den arkitektoniska kvaliteten är hög. Den återvinningscentral som idag finns på platsen ska även fortsättningsvis kunna verka i området.

Miljöbedömning

Stadsbyggnadskontoret bedömer att detaljplanens genomförande kan antas innebära betydande miljöpåverkan. Till detaljplanen finns en miljökonsekvensbeskrivning (MKB) framtagen som redovisar planens miljökonsekvenser.

Miljötillstånd

För uppförande och drift av kraftvärmeverk krävs miljötillstånd enligt miljöbalken. Samråd om ansökan för miljötillstånd hålls av verksamhetsutövaren Stockholm Exergi samtidigt som samrådet om detaljplanen pågår. Till ansökan om miljötillståndet upprättas också en miljökonsekvensbeskrivning. Den omfattar fler aspekter än detaljplanens MKB och belyser störningar under byggtiden.

Strandskydd

En viss del av den tillkommande anläggningen föreslås inom strandskyddsområde. Stadsbyggnadskontoret bedömer att ett upphävande av strandskyddet i berörda delar är motiverat utifrån de särskilda skäl som anges i miljöbalken.

Tidplan

Samråd	24 apr – 10 jun 2019
Granskning	nov 2019
Godkännande i stadsbyggnadsnämnden	mar 2020
Antagande i kommunfullmäktige	jun 2020

Innehåll

Planens syfte och huvuddrag	2
Miljöbedömning	2
Miljötillstånd	2
Strandskydd.....	2
Tidplan	2
Inledning	4
Handlingar	4
Planens syfte och huvuddrag	5
Plandata	5
Tidigare ställningstaganden	6
Förutsättningar	8
Natur	8
Geotekniska förhållanden.....	10
Hydrologiska förhållanden	11
Dagvatten	12
Befintlig bebyggelse	13
Landskapsbild.....	13
Kultuhistoriskt värdefull miljö	14
Gator och trafik	16
Störningar och risker	16
Planförslag	19
Ny bebyggelse.....	20
Gator och trafik	27
Konsekvenser	29
Behovsbedömning.....	29
Ljuförhållanden och lokalklimat	57
Barnkonsekvenser	58
Övriga konsekvenser.....	58
Tidplan	58
Genomförande	59
Organisatoriska frågor	59
Verkan på befintliga detaljplaner	59
Fastighetsrättsliga frågor	60
Ekonomiska frågor.....	61
Tekniska frågor	62
Genomförandetid	62

Inledning

Handlingar

Planhandlingar

Planförslaget består av plankarta med bestämmelser. Där höjder förekommer redovisas dessa i höjdsystemet RH2000. Till planen hör denna planbeskrivning och en miljökonsekvensbeskrivning.

Utredningar

Utredningar som tagits fram under planarbetet är

- *Bullerutredning* (Sweco, 2019)
- *Dagvatten, PM* (Sweco, 2019)
- *Förorenad mark och hydrogeologi, PM* (Sweco, 2019)
- *Geofysik, PM* (Sweco, 2019)
- *Geoteknik, PM* (Sweco, 2019)
- *Kulturarhistorisk värdering av befintliga byggnader* (Sweco, 2019)
- *Landskapsanalys* (Sweco, 2019)
- *Massbalans, PM* (Sweco, 2019)
- *MKN hydromorfologi, PM* (Sweco, 2019)
- *Naturvärdesinventering i Mälaren* (AquaBiota, 2019)
- *Naturvärdesinventering Lövstaverket* (Sweco, 2019)
- *Riskbedömning* (Sweco, 2019)
- *Spridnings- och depositionsberäkningar* (Sweco, 2019)
- *Trafikutredning, PM* (Sweco, 2019)

Övrigt underlag

- *Gestaltningssprogram* (Liljewall, 2019)
- *Illustrationsplan* (Liljewall, 2019)
- *Solstudie* (Liljewall, 2019)

Medverkande

Planen är framtagen av Peter Bergqvist och Oscar Jarheim. I projektgruppen har Margaretha Larsson Almqvist, Maria Granberg Wagén, Jenny Mathiasson, Mickael Bogale, Johan Olsve och Marie Arnér från exploateringskontoret ingått.

Planens syfte och huvuddrag

Syftet med detaljplanen är att möjliggöra uppförandet av ett nytt kraftvärmeverk på före detta Lövstatippen vilket även omfattar en kaj med transportband till verket. Kraftvärmeverket innebär storskaliga byggnader och byggnadsverk väl synliga vida omkring. Det är därför av vikt att placering sker med hänsyn till omgivande landskap och kulturmiljöer samt att den arkitektoniska kvaliteten är hög. Den återvinningscentral som idag finns på platsen ska även fortsättningsvis kunna verka i området.

Plandata

Läge, areal, markägoförhållanden

Före detta Lövstatippen ligger i Stockholms stads nordvästra del, nära kommungränsen mot Järfälla kommun, och omfattar del av fastigheten Hässelby villastad 36:1 som är i stadens ägo. Norr om planområdet ligger Kyrkhamn där bildandet av ett nytt naturreservat utreds och i söder vetter planen mot Riddersvik och den nya bostadsbebyggelse som planeras där. Planområdet omfattar cirka 36 hektar på land och i vatten.

Planområdet med (1) Lövstabadet och (2) småbåtshamn i väster. (3) Miniracingbana, (4) föreningslokaler, (5) freonåtervinning, (6) Lövsta återvinningscentral och (7) paddock i öster. Utanför planområdet finns tre sluttäckta deponikullar, (A) Norra tippen, (B) Västra tippen och (C) Östra tippen.

Tidigare ställningstaganden

Regionplan

I Regional Utvecklingsplan för Stockholmsregionen (RUFs) pekas Lövsta ut som en plats för en potentiell energianläggning. Kyrkhamn pekas ut som en del av Görvälnkilen. Passagen förbi Lövsta är även markerat som ett svagt grönt samband, klass 3, vilket innebär att det är ett svagt parti som behöver förstärkas vid planering och ny bebyggelse/infrastruktur eller i befintlig infrastruktur.

Översiktsplan

I översiktsplanen för Stockholm är Lövstaområdet reserverat för teknisk försörjning. Området runtom är utpekad som natur och ett område med ny bebyggelse i Riddersvik finns med. För Kyrkhamn lyfts pågående reservatsbildning fram och för Lövstabadet nämns goda förutsättningar att utvecklas för rekreation.

Detaljplan

Planområdet är inte tidigare planlagt.

Energiplan för Stockholm

Kopplat till översiktsplanen finns "Energiplan för Stockholm". En viktig fråga för planen är att säkra tillgång och distribution av energi. En stor del av Stockholms energi importeras (29 %) och därutöver kommer en stor andel från olja (26 %). Energiförsörjningen i Stockholm måste tryggas genom minskad energianvändning men även genom att vidareutveckla energisystem och säkerställa att utrymme finns för en robust samt miljö- och klimatvänlig energiförsörjning.

Avsikten är att använda biobränslen och utsorterade fasta bränslen i det nya kraftvärmeverket i Lövsta, vilket tillsammans med sjötransport är miljömässigt och ekonomiskt fördelaktigt.

Strategi för fossilbränslefritt Stockholm 2040

Kommunstyrelsen i Stockholms stad har tagit fram en strategi för att staden ska kunna bli fossilbränslefri år 2040. I strategin konstateras att stadens möjligheter att uppnå klimatmålen både på kort och på lång sikt till stor del avgörs av hur fjärrvärme-produktionen sker. Trettio procent av energianvändningen i staden utgörs av fossila bränslen, och här pekas avveckling av koleldningen i Värtan ut som en viktig åtgärd för att uppnå målet.

Markanvisning

Exploateringsnämnden fattade 2018-04-19 beslut om markanvisning till Stockholm Exergi AB (tidigare Fortum värme AB samägt med Stockholms stad). Det då anvisade området har efter utredningar visat sig inte vara ekonomiskt rimligt för Stockholm Exergi att bebygga, främst på grund av markföroreningar och svåra grundläggningsförhållanden.

Efter Stockholm Exergis vidare undersökningar har platsen för kaj och transportband förändrats. Aktuellt förslag innebär att dessa förläggs till plats som idag rymmer en båtklubb och en badplats.

Riksintressen

Riksdagen har angett Mälaren med öar och strandområden som riksintresse för det rörliga friluftslivet. Det innebär att det rörliga friluftslivets intressen särskilt beaktas vid bedömningen av tillåtligheten av exploateringsföretag eller andra ingrepp i miljön. Enligt miljöbalkens bestämmelser ska det emellertid inte utgöra något hinder för utvecklingen av befintliga tätorter eller det lokala näringslivet.

Strandskydd

Delar av planområdet omfattas av det generella strandskyddet som gäller 100 meter från strandkanten, både på land och i vatten. Strandskyddet syftar till att trygga förutsättningarna för det rörliga friluftslivet och bevara goda livsvillkor för djur- och växtliv.

Naturreservat

Bildande av ett naturreservat i Kyrkhamn intill planområdet pågår. Samråd om reservatet hölls 2014 och i det område för naturreservat som då föreslogs ingick även en del av planområdet. En ny reservatsgräns utreds, där småbåtshamn och badplats utgår. I de föreslagna reservatsföreskrifterna står att reservatet inte ska utgöra hinder för möjligheten att placera en anläggning för stadens tekniska försörjning vid före detta Lövstatippen, eller för tillhörande anläggningar som t.ex. en kaj med angoringsväg, samt transportband eller dylikt för transporter mellan kaj och anläggningen.

Förutsättningar

Natur

Mark och vegetation

Marken i planområdet är till stor del redan ianspråktagen. Ny mark kommer tas i anspråk vid Lövstabadet, som idag utgörs av en ordnad badplats med sandstrand och uppvuxna träd.

Planområdet består till stor del av hårdgjorda ytor och områden som tidigare bestått av infrastruktur som järnvägsspår och vägar till avfallsanläggningen. Dessa områden har sedan kommit att växa igen och kring de före detta deponierna finns numera en blandning av äldre träd och yngre sly, samt ett rikt bärande och blommande buskskikt som är viktiga miljöer för insekter och fåglar.

Naturvärden

I och kring planområdet finns det kända skyddsvärda arter knutna till äldre tall- och barrskogsmiljöer, som exempelvis tofsmes och tallticka. Förekomst av tallticka indikerar att det finns tallar som är 150 år eller äldre.

Inom planområdet finns det även flera områden som bidrar med så kallade ekosystemtjänster. Ekosystemtjänster har av Naturvårdsverket (2012) definierats som ekosystemens direkta och indirekta bidrag till människors välbefinnande.

Ekosystemtjänsterna inom planområdet är främst kopplat till reglerande tjänster såsom *pollinering*, *biologisk kontroll av skadedjur*, *rening av vatten och luft*, stödjande tjänster som *biologisk mångfald* samt *kulturella tjänster* såsom olika rekreatiomsområden.

Planområdet ingår i en spridningszon mellan kärnområden som av Stockholms stad har karaktäriserats som områden med särskilt viktiga funktioner för växt- och djurlivet och som därmed starkt påverkar förutsättningarna för biologisk mångfald i staden.

Områden likt dessa som är särskilt viktiga från ekologisk synpunkt kallas ekologiskt särskilt betydelsefulla områden (ESBO). De särskilt betydelsefulla områdena och spridningszonerna utgör en del av Stockholms gröna infrastruktur som är en utgångspunkt för bevarande av ett rikt växt- och djurliv samt ekosystemtjänster.

Planområdets nordvästra del ingår även i habitatnätverket för barrskogsfåglar. Området ingår i ett större barrskogsområde där det ekologiska sambandet för barrskogslevande arter främst finns norrut mot Görvålens naturreservat. Större sammanhängande skogsområden är viktiga för vissa arter till exempel tofsmes, talltita och rovfåglar. Det utpekade området utgörs idag av skog, strandbad, båtklubb och parkeringsplats. Delar av planområdets nordöstra del ingår i habitatnätverket för eklevande arter. Det utpekade området utgörs idag av återvinningsstation och skog.

Både själva planområdet och områden i dess direkta närhet ingår i ett habitatnätverk för groddjur. En biotopinventering har utförts med fokus på lämpliga miljöer för lek, spridning och övervintring för groddjur kring planområdet. Områden som ligger inom planområdet bedöms ha en sämre potential för lekvandring och spridning eftersom de är fragmenterade av exploaterad mark. En kompletterande groddjursinventering planeras att genomföras under april samt i början av maj 2019.

Rekreation och friluftsliv

Det finns bra förutsättningar för rekreation inom planområdet idag. Ett långt rekreatiionsstråk längs strandkanten sammanbinder Lövsta med Kyrkhamn i norr och Riddersvik i söder. Det finns ett rikt utbud av besöksmål för olika åldersgrupper och intresse- inriktningar. Höga natur- och kulturmiljövärden, variationen mellan öppna och slutna områden, samt närheten till vattnet bidrar till upplevelsen av området. Tillgängligheten till området är god då det finns anslutningar via både promenad/cykelstråk, bil och buss.

I planområdet finns en småbåtshamn. Där har Lövsta båtsällskap bryggor med cirka 190 sommarplatser och Kyrkhamns varvsförening cirka 250 båtuppläggningsplatser. Längs med strandkanten från småbåtshamnen och söderut förbi deponikullarna och genom engelska parken vid Riddersvik finns ordnade gångvägar och upptrampade stigar. Utmed stranden är grillplatser utplacerade längs klipporna.

Strax väster om småbåtshamnen finns Lövstabadet, som utgör en välbesökt badplats med sandstrand och café i närheten. Badet är utrustat med två bryggor, lekplats, omklädningshytt, volleybollplan och grillplats

Rekreatiionsstråket fortsätter i nordvästlig riktning från Lövstabadet till Kyrkhamn och vidare till Görvälns naturreservat. Lättillgänglighet och naturskön omgivning gör att stråken är populära bland boende i området.

Riddersviks fältrittklubb rider genom området och längs Lövstavägen finns en paddock på stadens mark.

Geotekniska förhållanden

Markförhållanden

Närområdet består i huvudsak av det sluttäckta avfallsdeponi-området Lövstatippen. Här har deponiverksamhet och utfyllnad pågått sedan 1800-talet, till en början okontrollerat med förbränning och tippning av sopor, aska och slagg direkt på sjöbotten eller mark. Under andra halvan av 1900-talet påbörjades mer kontrollerad sopförbränning.

Närområdet utgörs av tre huvuddelar: norra, västra och östra deponin. Mellan och runt dessa delar återfinns planområdet med hårdgjorda och asfalterade ytor som nyttjas av olika verksamhetsutövare. Undergrundens geologi och jordarternas beskaffenhet för de mellanliggande ytorna varierar mycket. Stora delar av området täcks av inhomogent fyllnadsmaterial med växlande mäktighet och sammansättning.

Fyllnadsmaterialet vilar delvis på naturliga jordlager som silt, sand och morän, men inom vissa områden vilar fyllnadsmaterialet direkt på berg och dominerar helt.

De östra och västra delarna av deponiområdet är anlagda på sjöbotten och omgärdas mot Mälaren av sprängstensbankar med syfte att öka utfyllnadens stabilitet. Nämnvärt är att skred inträffade i västra delen av området i samband med anläggningen av sprängstensbankarna på 1960 och 1970-talet. Inom området har både förbränning av sopor, tippning och utfyllnad med aska, avfall, slagg och industriavfall förekommit.

Berggrunden i området har i huvudsak granitiskt-granodioritisk sammansättning med inslag av metamorfa ytbergarter i södra delen. Lokalt stupar berget brant mot sydväst (1:3) ut mot Lövstafjärden.

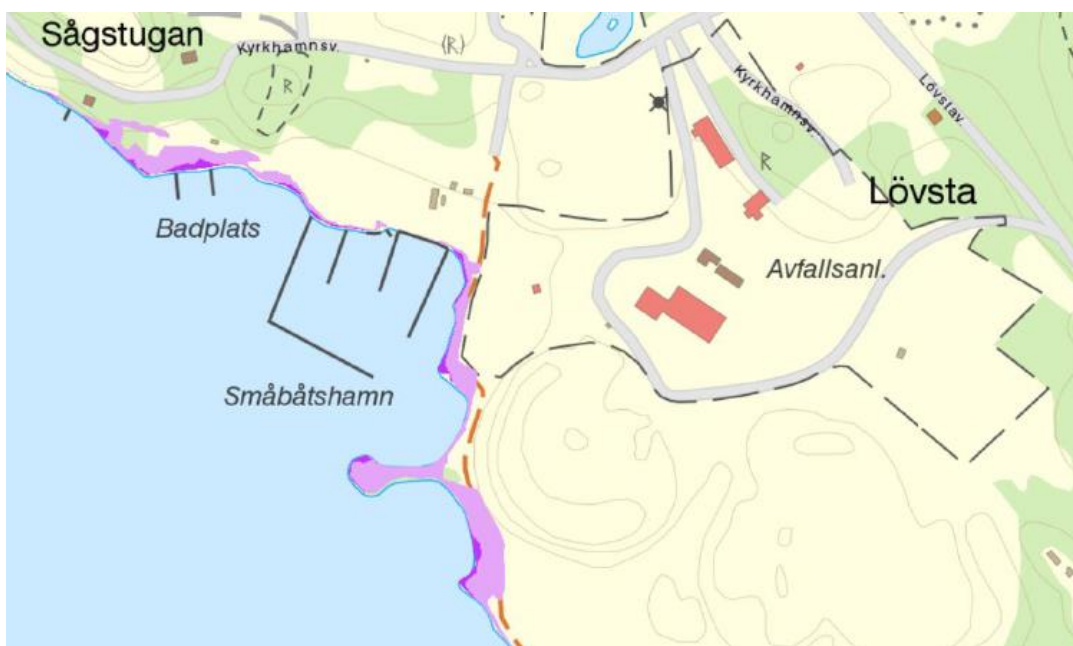
Ras/skred

Skred har förekommit längs strandkanten. På 1970-talet rasade en del av deponierna ut i Mälaren. Strandlinjen har delvis förstärkts med en sprängstensvall men delar av strandkanten kan fortsatt vara instabil då vallen inte täcker hela stranden.

Hydrologiska förhållanden

Översvämningsrisker

Samhällsfunktioner av betydande vikt, exempelvis produktion av el och fjärrvärme, ska enligt länsstyrelsens rekommendation (2015) placeras ovan nivån +2,7 meter (RH2000). Planområdets västra delar är utpekade som områden som kan drabbas av höga vattenflöden i Mälaren. Dock kommer det planerade kajområdet vid denna plats att ha en höjdsättning över lägsta rekommenderad nivå.

Höga vattenflöden i Mälaren utgör risk för översvämnning endast vid strandlinjen i planområdets västra del (lila markering).

Vattenskyddsområde

Planområdet ingår i sekundär och primär skyddszon för Östra Mälarens vattenskyddsområde, för vilket särskilda skyddsföreskrifter gäller. I föreskrifterna regleras bland annat hantering av spillvatten, dagvatten och mark- och anläggningsarbeten.

Miljökvalitetsnormer för vatten

Planområdet ingår i del av vattenförekomsten Mälaren-Görväln (SE659044-160864). Enligt VISS i januari 2019 uppnår Mälaren-Görväln sammantaget god ekologisk status. Dock uppnås inte god kemisk status för vattenförekomsten då klassningen av prioriterade ämnen och andra ämnen av betydelse överskrider gränsvärdet för god status.

Miljökvalitetsnormen är att uppnå god ekologisk och kemisk status till 2021 med undantag för tidsfrist till 2027 för kadmium, bly, antracen och tributyltenn då det inte bedöms möjligt att förbättra statusen trots åtgärder till år 2021.

Utsläpp av processvatten från det planerade kraftvärmeverket inom planområdet planeras att släppas till Ulvsundasjön eller Strömmen. Enligt den senaste statusklassningen för Strömmen (SE591920-180800) klassas vattenförekomsten ha en otillfredsställande ekologisk status och den uppnår inte heller god kemisk status för vattenförekomsten då klassningen av prioriterade ämnen och andra ämnen av betydelse överskrider gränsvärdet för god status. Ulvsundasjön (Mälaren-Ulvsundasjön, SE658229-162450) uppnår sammantaget måttlig ekologisk status. Dock uppnås inte god kemisk status för vattenförekomsten då klassningen av prioriterade ämnen och andra ämnen av betydelse överskrider gränsvärdet för god status.

Miljökvalitetsnormen är att uppnå god ekologisk och kemisk status till 2021 med undantag för tidsfrist till 2027 för antracen, bly och tributyltenn då det inte bedöms möjligt att förbättra statusen trots åtgärder till år 2021.

Dagvatten

I närområdet finns tre gamla tippområden för avfall benämnda Norra, Västra och Östra tippen. De gamla tipparna är sluttäckta med ett tätt lager för att motverka spridning av föroreningar till omgivningen. Krossdiken är anlagda runt de gamla tipparna.

Området är starkt förorenat och för att hålla framtida miljöpåverkan så låg som möjligt är det viktigt att dagvatten inte infiltrerar och därmed skapar risk för föroreningsläckage. Därmed är det inom det aktuella området inte lämpligt att följa Stockholms stads riktlinjer om infiltration av dagvatten.

Den befintliga återvinningscentralen avvattnas med hjälp av rännstensbrunnar kopplade till dagvattenledningar. Dagvattnet härifrån passerar en oljeavskiljare innan det rinner västerut i en huvudledning. För det område som Svensk Freonåtervinning bedriver verksamhet på saknas ritningsunderlag för dagvattenledningar men troligen är rännstensbrunnarna inom detta område också kopplade till samma system. I så fall ansluter de stamledningen nedströms återvinningscentralen. Upplagsytan avvattnas också den med rännstensbrunnar som ansluter till huvudledningen nedströms freonåtervinningen. Huvudledningen är ansluten till ytterligare en oljeavskiljare som vattnet passerar innan det släpps i recipienten i närheten av småbåtshamnen.

De kuperade grönytor som består av täckt deponiavfall avvattnas till krossdiken som går längs med promenadstråket. På flera ställen avvattnas dessa under gångbanan via rör och leds ut i Mälaren via ledningar. Krossdikena är avsedda att ta hand om eventuell avrinning från de täckta deponierna och därmed skapa en avgränsning mellan dagvatten från tippområdena och dagvatten från övriga ytor.

Befintlig bebyggelse

Befintlig bebyggelse finns främst inom det område som nyttjas av återvinningsstationen och övriga verksamheter. Idag är stora delar av den ursprungliga anläggningen borta och nya byggnader för återvinning har tillkommit. Två av de ursprungliga byggnaderna återstår. Det är delar av den första sopförbränningsanläggningen från 1907 och en vagnverkstad. I övrigt finns byggnader kopplade till småbåtshamnen samt ett omklädningsrum vid Lövstabadet. Ett bostadshus finns längs Lövstavägen.

Landskapsbild

Lövstatippen ligger i gränsen mellan stad och land. Här möts Hässelby, Görvälnkilen och Lövstafjärden. I mötet skapas ett funktionspräglat område med många kultur- och naturvärden samt höga rekreationsvärden. Norr om planområdet präglas landskapet av skog med berg i dagen och branta klippor mot vattnet. Skogsområdets är en del av Görvälnkilen och ansluter till bebyggelsen i Viksjö. Skogen övergår i ett mer öppet, mosaiklandskap när man närmar sig Hässelby. Höjdskillnaderna är inte lika dramatiska och landskapet präglas av den golfbana som finns i området.

Hässelby villastad med sin bebyggelse ansluter till området i öster. I planområdet ligger Lövsta återvinningscentral, andra tekniska anläggningar och verksamheter med industriprägel. Deponikullar som finns i området ger en mycket säregen karaktär med sin speciella form och öppna gräsytor. De döljer delvis de verksamheter som finns och bidrar till att strandpromenaden längs Lövstafjärden känns avskärmad från staden och de tekniska anläggningarna. Söder om planområdet ligger Riddersvik herrgård med omgivande anlagd parkmiljö och före detta handelsträdgårdar.

Planområdet ligger i Mälardalens sprickdalslandskap som präglas av kuperad terräng med berg i dagen. Höjdskillnaderna i området är relativt stora. I skogen är skillnaderna bitvis dramatiska, med branta berg som sluttar ner mot vattnet. De öppna partierna är mer böljande. Den topografiska variationen och det böljande landskapet bidrar till värdefulla utblickar och siktlinjer.

Strandkantens varierade form bidrar både till en överblickbarhet över vattnet och in mot land, men också med rumslighet i både stor och liten skala. Vid strandkanten i engelska parken intill Riddersvik finns ett lusthus som ofta benämns Templet. Mellan Templet och klipporna vid Lövstabadet finns en tydlig visuell koppling som binder ihop området

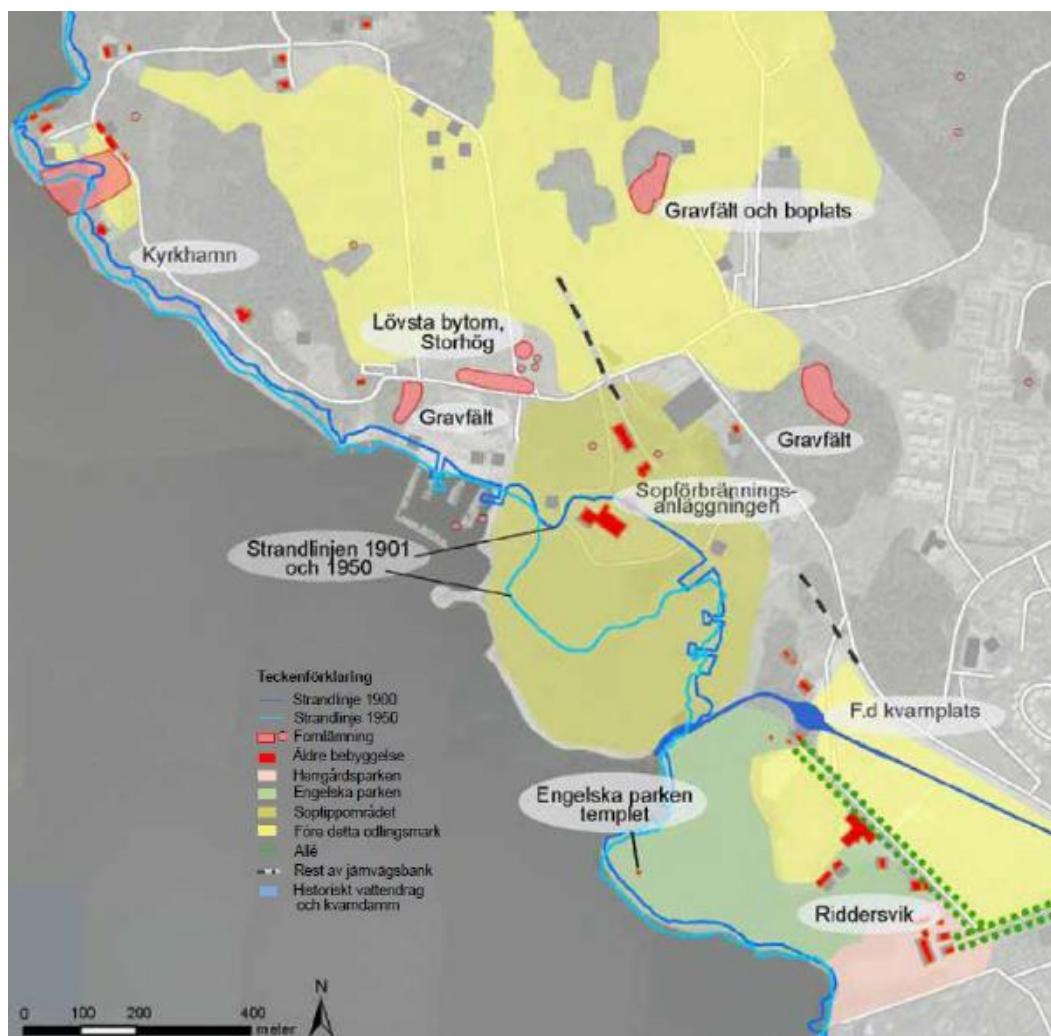
Kulturhistoriskt värdefull miljö

Även om området idag till stor del präglas av stadens anläggande av renhållnings- och sopstation har området en lång historia av mänsklig närvaro och hyser många kulturvärden. Strax utanför planområdet, vid kajen, finns en fornlämning som utgörs av ett gravfält som består av 29 runda stensättningar. Vidare finns en plats markerad där en runsten har stått. Runstenen har flyttats i flera omgångar och återfinns idag vid Hässelby villastads kyrka.

I anslutning till plangränsen, på andra sidan Kyrkhamnsvägen, ligger ytterligare en fornlämning som utgörs av en bytomt med belägg från 1300-talet. Fler fornlämningar återfinns i närområdet runtom planområdet, med datering kring yngre järnålder eller folkvandringstid.

I slutet av 1800-talet anlades en mottagningsstation för stadens latrin och sopor vid Riddersvik och Lövsta. Latrinavfallet omsattes till gödsel medan övriga sopor förbrändes. Sopor och slagg från förbränningsanläggningen bildar idag de gräsbevuxna

kullar som numera dominerar området. Byggnader och anläggningar tillhörande den gamla sopstationen berättar om stadens omfattande tekniska byggande vid Lövsta, under mer än ett sekel.

Värdefulla kulturmiljöer i planens närområde.

Idag är stora delar av den ursprungliga anläggningen borta och nya byggnader för återvinning har tillkommit. Två av de ursprungliga byggnaderna återstår, men de är till stor del förändrade/ombyggda. De har dock kvar ett äldre byggnadsskick med vissa ursprungliga arkitektoniska kvaliteter och dekorativa detaljer. Detta tillsammans med den historiska berättelsen gör att byggnaderna har ett visst kulturhistoriskt värde.

Gator och trafik

Planområdet angörs via Lövstavägen och Kyrkhamnsvägen för vilka staden är väghållare. Lövsta återvinningscentral är målpunkt för bilburna besökare veckans alla dagar. I övrigt är trafiken är gles.

Genom planområdet, från Kyrkhamnsvägen i norr, angör servicefordon de täckta deponikullarna för skötsel och kontroll. Samma väg nyttjas också som ridväg.

Längs Mälarens strand går ett gång- och cykelstråk. Vid båthamnens inhägnade område avviker stråket från vattenlinjen och går upp mot Kyrkhamnsvägen.

Kollektivtrafik

Närområdet försörjs i dag av flera busslinjer på Lövstavägen, Blomsterkungsvägen och Växthusvägen. Möjlighet för byte till pendeltåg finns i Barkarby och Spånga samt till tunnelbana i Vällingby. Utbyggnad av tunnelbana till Barkarby pågår. Restiden till T-centralen är i båda fallen cirka 45 minuter.

Störningar och risker**Förorenad mark**

Inom planområdet har avfall och latrin från Stockholm hanterats sedan slutet av 1800-talet. Under åren mottogs och behandlades olika typer av avfall, inklusive farligt avfall, vid Lövsta sopstation. År 1907 byggdes den första förbränningsanläggningen på området. Anläggningens maximala kapacitet nåddes dock snabbt och man blev tvungen att förbränna överskottsavfallet öppet och tippa obehandlade sopor i Mälaren. Under 1930-talet fylldes viken med så mycket avfall, slagg och aska att strandlinjen förändrades och sköts ut i viken. Förbränningsrester samt obrända sopor har därefter fortsatt tippas i viken tills nuvarande strandlinje nåddes 1972 och bildat de stora deponikullar som finns inom området idag. Under 1980-talet byggdes Lövsta Återvinningscentral, medan avfallsförbränningen lades ner 1986. År 2006 revs förbränningsanläggningen från 1938.

Deponiområdet utgörs i huvudsak av tre sluttäckta delar; norra, västra och östra deponin. Den östra och norra deponin sluttäcktes mellan åren 2007 och 2010. Dessa har sluttäckts enligt deponiförordningen (2001:512). Den västra tippen sluttäcktes under den senare hälften av 1990-talet men det är okänt på vilket sätt

sluttäckningen utfördes. Deponimäktigheten uppgår som mest till cirka 20 meter under vattenytan och en mindre del av det deponerade avfallet ligger över den mättade zonen. Yt- och grundvattnet i området övervakas i ett kontrollprogram.

Genomförda provtagningar visar i regel på en hög föroreningsgrad i både mark, grundvatten och sediment inom området. Dock varierar föroreningsgraden inom området. Tungmetaller utgör den styrande föroreningen i anläggningsområdet, men också oljor, PAH, lösningsmedel, PCB samt bekämpningsmedel och flamskyddsmedel påträffades. I området vid den blivande hamnen bedrevs tidigare återvinning av transformatorer och föroreningar som tungmetaller, PCB och olika kolväten kan sannolikt förekomma här. Kompletterande undersökningar av föroreningar i mark och sediment pågår i nuläget, vid platsen för befintlig småbåtshamn och i dess närhet, med syfte att ytterligare belysa föroreningssituationen.

Deponigasmätningar har utförts. Mätningarna visar att metan finns i marken i delar av området som avses att bebyggas.

Riskbedömningen har visat att det finns ett behov av riskreduktion både avseende människors hälsa och avseende markmiljö inom delar av anläggningsområdet. Hälsorisker är främst förknippade med exponering via inandning av ångor samt via intag av jord. Vidare förekommer halter i området som indikerar risk för förekomst av förorening i fri fas dvs. att ämnen förekommer som ren olja. Vid fältundersökningarna har fri fas noterats.

Buller

Stora delar av det planerade planområdet exponeras i nuläget för av buller kopplat till den återvinningscentral som bedriver sin verksamhet på området. Bullret alstras både från verksamheten inne på området vid hantering av containrar och transport av arbetsfordon, men även trafik till och från området bidrar med buller till omgivningen. Vid Riddersvik, sydost om planområdet, är bullernivåerna från infrastrukturen relativt låga.

Kyrkhamn, nordväst om planområdet, är utpekat som ett av Stockholms tystaste områden. Området är även utpekat som ett möjligt framtida naturreservat, bland annat på grund av områdets rekreativa kvalitet.

Det är främst områdena i norra delen av Kyrkhamn, vid kommungränsen mot Järfälla kommun, som har de största kvalitéerna gällande ljudmiljön. Men det finns även mindre områden som är tysta närmare befintliga vägar och planområdet. Bakgrundsbruset uppgår under sommarhalvåret till cirka 40 dB(A) och under vinterhalvåret cirka 35 dB(A). Vintertid har de ekvivalenta ljudnivåerna mätts till 28-32 dBA. Mätningarna utfördes under perioder med så lite störningar som möjligt från källor i närområdet såsom passager av fordon och överflygningar. Inklusive sådana händelser så översteg den ekvivalenta nivån inte 35 dB(A) på någon plats. Då mätningen utfördes vintertid så kan man förvänta sig högre nivåer under andra delar av året med intensivare fågelliv, sjötrafik och mer rörelse inom området med fordonstrafik med mera.

Farligt gods

Planområdet ligger i direkt anslutning till Lövstavägen som är en sekundär transportled för farligt gods. Idag går det relativt få transporter av farligt gods på vägen. Att transportleden slutar i korsningen intill området antyder att det inte finns betydligt många målpunkter för farligt gods norr om området.

Planförslag

Planen möjliggör anläggande av ett kraftvärmeverk med tillhörande hamn samt ny lokalisering av en återvinningscentral. Kraftvärmeanläggningen planeras i planområdets norra del och hamnen planeras på den norra stranden, där det idag finns en småbåtshamn och badplats. Parallella transportband kommer att anläggas mellan kaj och anläggning, för att möjliggöra transport av bränsle. Återvinningscentralen planeras till planområdets sydöstra del, delvis söder om den befintliga Lövsta återvinningscentral.

Orienteringskarta. Siffrorna anger plats för kraftvärmeverkets (1) hamnområde, (2) bränslelager, (3) förbränning och (4) personalbyggnad och parkering. Till höger i bild ny plats för (5) återvinningscentral. Utanför planområdet finns de sluttäckta deponikullarna: (A) Norra tippen, (B) Västra tippen och (C) Östra tippen. Illustration: Liljewall Arkitekter.

Kraftvärmeverket ska producera både elkraft och fjärrvärme. Det ska trygga tillgången till hållbar fjärrvärme som helt ska baseras på förnybar eller återvunnen energi. Anläggningen i Lövsta ska enligt Stockholm Exergi kunna försörja över 200 000 lägenheter med värme och generera el som motsvarar över 125 000 elbilers årsbehov. Det nya verket gör det möjligt att avveckla användning av kol i Stockholms fjärrvärmeproduktion vilket är nödvändigt för att genomföra Stockholm stads strategi för fossilbränslefrihet till 2040.

Bränslet kommer vara utsorterade brännbara fraktioner ur hushålls- och verksamhetsavfall, trä i form av biobränslen (grenar, trädtoppar, bark och spån) samt träflis. Bränslet ska av hållbarhetsskäl transporteras till verket med båt. I genomsnitt beräknas varje båtlast ta 2 500 ton bränsle, medan en lastbil kan frakta upp till 40 ton.

Ny bebyggelse

Planen medger storskaliga byggnader och byggnadsverk väl synliga vida omkring. Det är därför av vikt att placering sker med hänsyn till omgivande landskap och kulturmiljöer samt att den arkitektoniska kvaliteten är hög.

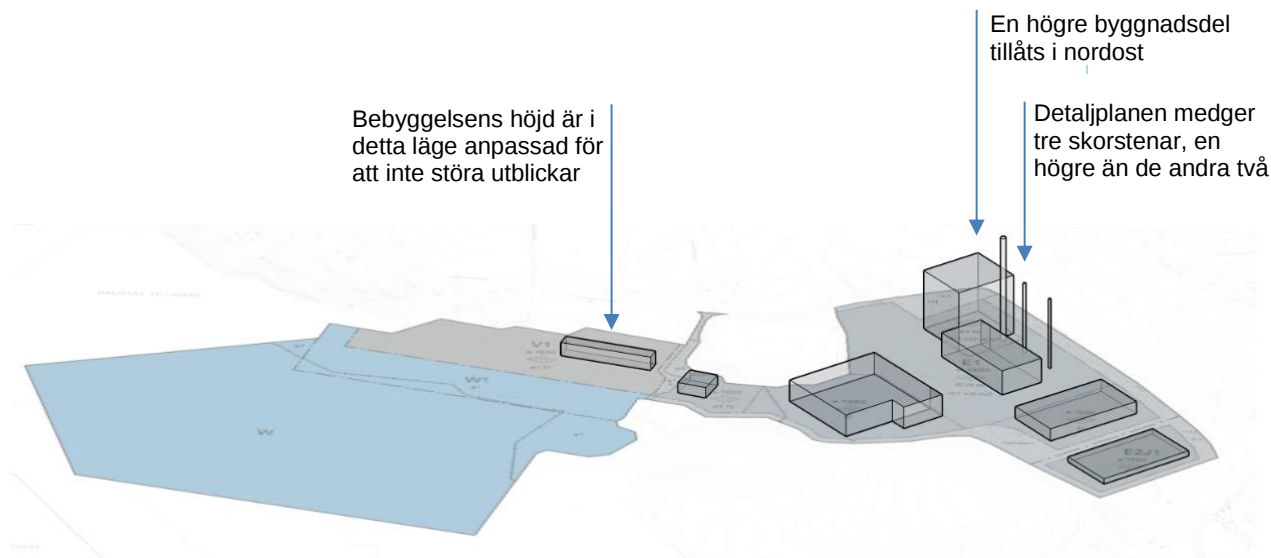
Placering i landskapet

Området vid Mälaren, mellan Riddersvik i söder och Kyrkhamn i norr är kuperat. I öster, på andra sidan en skogbeklädd kulle finns bostadsbebyggelse. Vid vattnet (1) är det viktigt att hålla nere bebyggelse med hänsyn till utblickar från Kyrkhamnsvägen ut över Mälarens vatten. Mellan och intill deponikullarna (2) kan bebyggelse, likt idag, placeras utan större negativ påverkan på landskapsbilden. I nordost (3), så långt bort från Mälarens strand som möjligt, ger hög bebyggelse mindre negativ påverkan än i de andra delarna av planområdet.

Ett gestaltungsprogram har tagit fram för att beskriva hur anläggningen placeras i och förhåller sig till landskapet och hur verket kan gestaltas för upplevelser på långt och nära håll. Programmet bygger på en vision om att låta den nya anläggningen smälta samman med omgivningen och låta byggnadsvolymerna spela med det omslutande, böljande

landskapet. Med hjälp av de sluttäckta deponikullarna och landskapets övriga förutsättningar bör de tillkommande byggnaderna placeras så de döljs så mycket som möjligt av mark och skog.

Planen reglerar placering, största tillåtna byggnadsarea, största tillåtna höjd med mera. Planen tillåter sammanlagt byggnadsarea om 43 000 kvadratmeter. Bilden illustrerar en möjlig, ungefärlig utformning om alla byggrätter utnyttjas maximalt. Illustration: Stadsbyggnadskontoret.

Sammanlagt tillåter planen en byggnadsarea (BYA) om 43 000 kvadratmeter vilket illustreras ovan. Övriga illustrationer och bifogad illustrationsplan illustrerar en möjlig utformning inom de begränsningar planen sätter, den illustrerade sammanlagda byggnadsarean för kraftvärmeverk med kaj är cirka 31 000 kvadratmeter. Återvinningscentralens BYA om 7 000 kvadratmeter illustreras endast i bilden ovan.

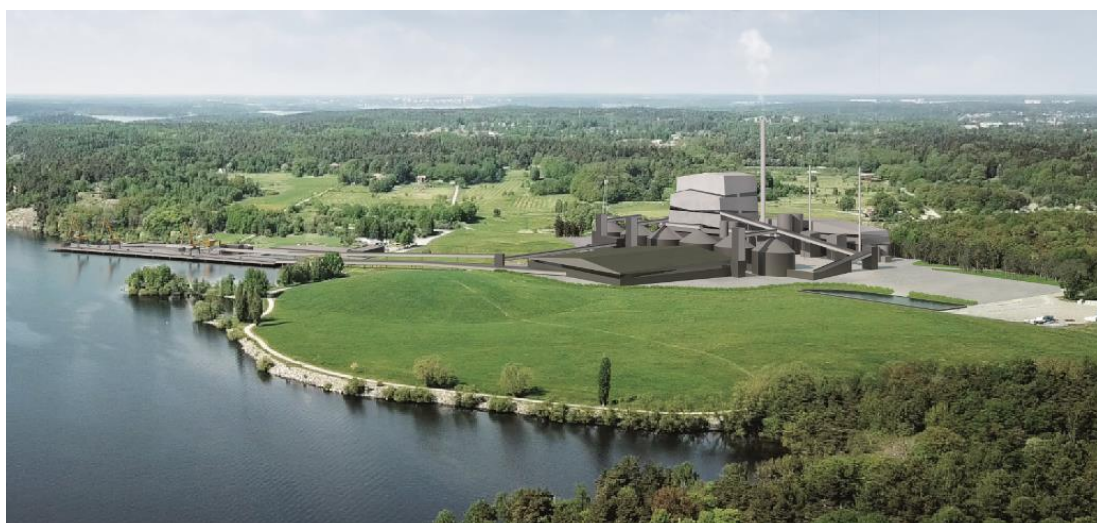
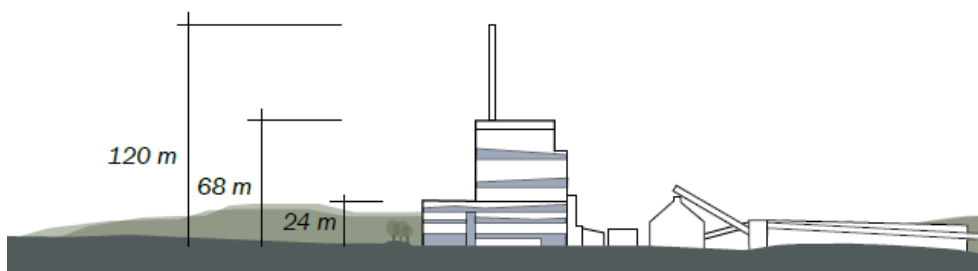
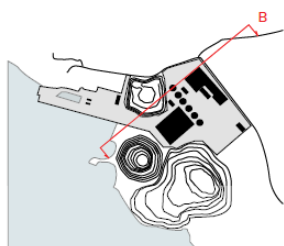
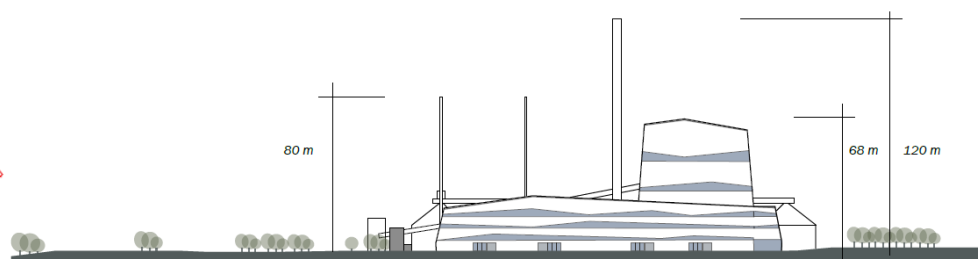
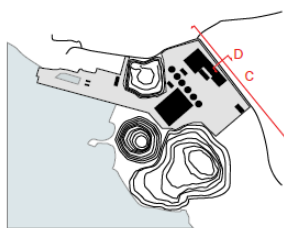

Illustration av möjlig utformning, vy från ovan. Från vänster: kaj med transportband, bränslelager, högdal med förbränning samt återvinningscentral längst till höger. Fotomontage: Liljewall Arkitekter.

Principsektioner genom verket, med ungefärliga höjder i meter. Sektionen ovan är från nordväst och sektionen nedan från nordost. Illustrationer: Liljewall Arkitekter.

Planen medger en högre byggnad eller byggnadsdel i områdets nordöstra del. Den tillåts var upp till +82,0 meter över nollplanet (motsvarar cirka 69 meter över marken). Dess byggnadsarea får vara upp till 4 500 kvm. För övriga byggnader är högsta tillåtna höjd mellan +17,0 och +42,0 meter över nollplanet.

Egenskapsområdena med exploateringsstalen 2000 kvadratmeter respektive 1000 kvadratmeter är avsedda att, utöver permanenta byggnader, även kunna användas för tillfälliga byggnader såsom byggbodar.

Utöver byggnader medges byggnadsverk till högsta höjder om +29,0 eller +55,0 meter över nollplanet. Till det räknas exempelvis bandgångar för transport av bränsle från kaj upp till lager och förbränning. Även silor, tippfickor och annan hanteringsutrustning för exempelvis hamnverksamheten räknas till byggnadsverk. Rörliga kranar på kajen räknas inte som byggnadsverk och regleras inte av planen.

En skorsten tillåts upp till +134,0 meter över nollplanet (motsvarar cirka 122 meter över marken). Två skorstenar tillåts upp till +94 meter över nollplanet (motsvarar cirka 122 meter över marken).

Gestaltungsprinciper

Detaljplanen är flexibel när det gäller utformning av kraftvärmeverkets byggnader. Placering i landskapet och högsta tillåtna höjder regleras. Däremot föreskriver planen inte material eller övrig utformning. Genomförande av infrastrukturprojekt som detta behöver föregås av investeringsbeslut som fattas efter att detaljplanen har antagits. Det är efter att planarbetet avslutats som upphandling av entreprenad och detaljprojektering sker. Sålunda behöver gestaltungsfrågor hanteras i bygglovskedet. Inriktning och principer för kraftvärmeverket anges i ett gestaltungsprogram som bifogas planhandlingarna.

Möjlig utformning av Lovstaverket, sett från Riddersviks engelska park.
Fotomontage: Liljewall Arkitekter.

Med form och färg möter byggnaderna marken och himlen. Genom en välarbetad fönstersättning och noggrant utvalda kulörer kan skalan brytas ner och en rytm och balans mellan byggnad och omgivning skapas. Genom varierade fönsterslitsar och belysning från insidan skapas ett varierat fasaduttryck, som bryter upp byggnadens volym så väl dag- som nattetid.

Med hänsyn till de som betraktar anläggningen från längre avstånd är ambitionen att gömma lägre byggnadsdelar bakom kullarna och att ge dem mörkare kulörer som smälter ihop med landskapet. Höga byggnadsdelar ges en ljusare kulörsättning som hämtar sin ljushet från himlen.

Landskapets böljande siluett översätts i byggnaden med lutande väggar, tak och fönstersättning likt horisonten i ett böljande landskap. Det bidrar till att bryta upp den storskaliga anläggningen i mindre delar och på så vis förankra dessa med landskapet.

Anläggningen ska kännas som en helhet och ambitionen är att skapa ett så helt uttryck som möjligt där anläggningsdelarna vävs in i varandra med enhetliga material och kulörer. Anläggningens skorstenar följer resterande byggnadskroppars färgsättning och ljusas även de upp i och med höjden.

Möjlig utformning av Lövstaverket, sett från golfbanan i norr.
Fotomontage: Liljewall Arkitekter.

De lägre byggnadskropparna placeras mot Lövstavägen där förbipasserande kommer närmare byggnaderna. De ges en omsorgsfull gestaltning med fasadens detaljer utformade så att skalan i detaljeringen blir mänsklig och välkomnande. Slanter och vegetation döljer delar av den processtekniska utrustningen och de stora asfaltytor som anläggningen kräver för dess logistik. Anläggningens parkeringsytor utformats så att det finns stora gröna inslag, dels för fördröjning och rening av regnvatten och dels för att skapa en välkomnande entré till anläggningen.

Då anläggningen är relativt stor används med fördel få material som istället bryts upp med hjälp horisontella fönsterpartier och färggradering med mörkare partier ner till och ljusare upp till. För att ytterligare bryta ner volymen placeras de lägre byggnads-volymerna åt Lövstavägen för att på så sätt ta ner skalan och möjliggöra en rikare detaljering i och med personalbyggnadens utformning.

Allmänheten kommer i huvudsak att betrakta byggnaderna på avstånd. Kraftvärmeverket och dess hamnområde kommer att omgärdas av stängsel. Det eftersom anläggningens delar ska skyddas mot obehöriga och förbipasserande ska skyddas verksamheten. Riskavståndet till farligt-godsleden innebär minst 20 meter bebyggelsefritt längs Lövstavägen, det vill säga byggnader kan inte placeras nära vägen och dessutom ligger gångbanan på vägens motsatta sida.

Kraftvärmeverkets delar

Den nya anläggningen omfattar en huvudbyggnad samt utrustning för mottagning, beredning och lagring av de olika bränsleslagen. Utrustningen för bränslehantering är placerat mellan kajen och huvudbyggnaden.

I huvudbyggnaden finns pannanläggning med tillhörande kring-system, ångturbin och rökgaskondensering. I huvudbyggnaden finns också en el-byggnad innehållande transformatorer och ställverk för matning av el till ingående utrustning, utrustning för fjärrvärmedistribution och annan hjälputrustning, ett kontor och en verkstad. I anslutning till huvudbyggnaden finns två hetvatten-pannor. Utanför huvudbyggnaden finns rökgasrening och skorsten. Utanför huvudbyggnaden finns dessutom oljecisterner, ackumulatortankar, expansionskärl, ammoniaktank, asksilor med mera.

Energihamn, kajanläggning

För att kunna ta emot den mängd bränsle som behövs kommer bränsletransporter att behöva ske med båt. En kaj om cirka 300 meter och hamnanläggning kommer att anläggas vid Mälaren. Kajen kommer att grundläggas med hjälp av pålning och området där kajen ansluter mot land kommer eventuellt att stabiliseras med en spont.

Principsektion hamn. Kyrkhamnsvägen till vänster. Kaj på pålar i Mälaren med kranar som lyfter bränsle från fartyg till transportband. Illustration: Liljewall Arkitekter.

På kajområdet anläggs en byggnad för personal som deltar vid lossning och underhåll av hamnanläggningen. Byggnaden innehåller även en verkstad för underhåll av utrustning och fordon som används vid kajen. Vid kajen installeras även pumpar och rensningsbara intagsgaller för anläggningens behov av kyl- och släckvatten samt utlopp av uppvärmt vatten och rent dagvatten. Från kajen leder cirka 500 meter långa transportband bränslet upp till anläggningens bränslelager.

Återvinningscentral

Dagens återvinningscentral ska kunna fortsätta sin verksamhet som idag, men på en delvis ny plats något längre söderut. För återvinningscentralen finns i planförslaget cirka 15 000 kvadratmeter kvartersmark, det uppfyller kravet som verksamhetsutövaren Stockholm Vatten och Avfall AB (SVOA) har ställt. Idag förfogar centralen över 35 000 kvadratmeter varav stora ytor står outnyttjade.

Verksamheten bedrivs i huvudsak utomhus. Främst bilburna besökare lämnar material till återanvändning eller återvinning i öppna behållare. Behållarna hämtas av lastbilar. Ett mindre antal bodar eller små byggnader behövs för personal och drift. Planen medger byggnader och tak över öppna behållare upp till höjden +17,0 (cirka 6 meter över marken) till en sammanlagd BYA om 7 000 kvadratmeter (cirka hälften av området).

Återvinningscentralen hanterar grovt avfall, el-avfall och farligt avfall samt trädgårdsavfall både för privatpersoner men även företag och verksamheter. Lövsta är en av Stockholm stads totalt sex återvinningscentraler. Verksamheten är tillståndspliktig och för den nya lokaliseringen behöver SVOA ansöka om miljötillstånd (för B- och C-verksamhet) hos länsstyrelsen.

Eventuella störningar från verksamheten handlar främst om gnisslande ljud från containerhjul. För att klara stadens utsläppskrav för dagvatten bör dagvattenflöden fördröjas av gröna tak eller växtbäddar och renas i svackdiken samt oljeavskiljare. Magasin för uppsamling av släckvatten för utredas. Inom återvinningscentralens område anger planen prickmark där byggnader inte får uppföras. Prickmarken innebär att mark finns reserverad för de ytor som kan krävas för omhändertagande av dagvattnet.

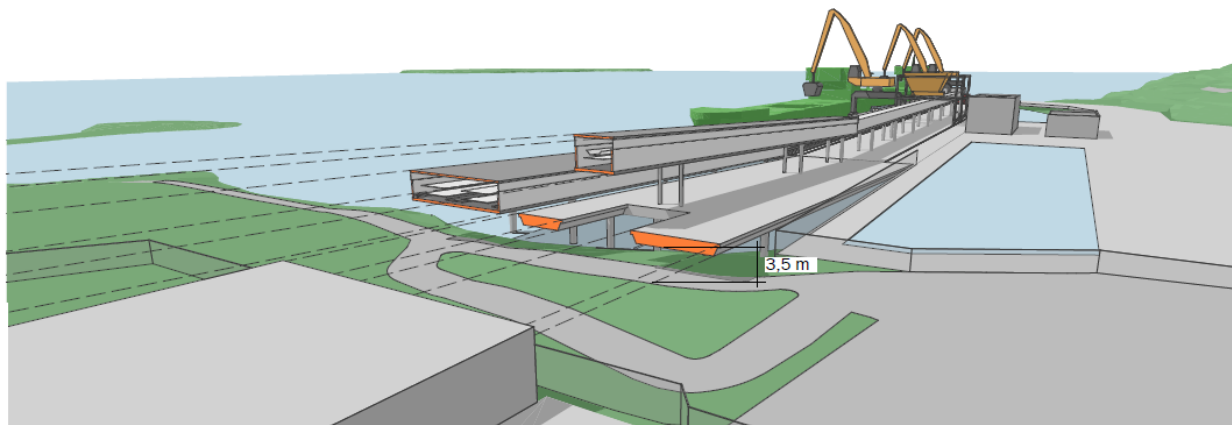
Gator och trafik

Gång och cykeltrafik, ridvägar

Mellan hamnområdet till vänster och anläggningens del till höger behålls dagens möjlighet att röra sig till fots, på cykel eller med häst längs Mälaren. Fotomontage: Liljewall Arkitekter.

Gång- och cykelstråket längs Mälaren hålls fortsatt öppet. Mellan hamnområdet och energianläggningen behålls dagens möjlighet att röra sig till fots, på cykel eller med häst längs Mälaren. Även servicefordon till de täckta tipparna ska kunna passera. Den allmännyttiga trafikens tillgång till passagen genom kvartersmark säkerställs med x i detaljplan och säkras med avtal mellan staden och fastighetsägaren. Norr om passagen, upp mot Kyrkhamnsvägen är endast trottoar men inte körbana markerat som x-område. Hur gångbanan ska fortsätta norrut, utanför planområdet, behöver utredas inom ramen för pågående naturreservatsbildning.

Principsektion. Riddersvik till vänster och Kyrkhamn till höger. Passage hålls öppen mellan kaj och kraftvärmeverk för gående, cyklister, ryttare och servicefordon. Den fria höjden är minst 3,5 meter under transportbanden som tar bränsle från kajen upp till verket. Illustration: Liljewall Arkitekter.

Biltrafik

Planförslaget förutsätter inga nya vägar. Befintliga infarter från Lövstavägen och Kyrkhamnsvägen ersätts av nya infarter. Inom anläggningen för kraftvärmeverket kommer normalt cirka 50 personer vistas. Vid anläggningens huvudentré i norr finns 95 parkeringsplatser för bilar. Återvinningscentralen fortsätter sin verksamhet som idag.

Transporter till och från kraftvärmeverket kommer att ske med båt och lastbil. I händelse av haveri då bränsletransport inte kan ske med båt måste frakt ske med lastbil istället. I genomsnitt beräknas varje båtlast ta 2500 ton bränsle, en lastbil kan frakta upp till 40 ton. För att ersätta en båtlast krävs därmed 63 lastbilar. I normalfall handlar kraftvärmeverkets transportbehov om i genomsnitt en lastbil i timmen.

Lövstavägen har höga trafikflöden vardagar klockan 07-08 och 16-18. Det är därför lämpligt att undvika transporter till och från kraftvärmeanläggningen under de mest belastade perioderna. Under dygnets övriga timmar bedöms Lövstavägen ha tillräcklig kapacitet för att hantera tillkommande trafik för samtliga beräknade transportbehov. Med tillkommande trafik avses både trafik till kraftvärmeverket och ökad trafik till följd av planerade bostäder i Riddersvik.

Konsekvenser

Behovsbedömning

Stadsbyggnadskontoret bedömer att detaljplanens genomförande kan antas medföra sådan betydande miljöpåverkan som åsyftas i PBL (2010:900) 4 kap. 34 § eller MB 6 kap. 11 § att en miljöbedömning behöver göras.

Miljöbedömning

De miljöaspekter inom vilka planförslaget bedöms kunna medföra betydande miljöpåverkan är: naturmiljö, vattenmiljö, rekreation, buller, utsläpp till luft, spridningar av föroreningar från mark, grundvatten och sediment, energi och klimat, kulturmiljö- och landskapsbild samt risker. Dessa redovisas i den miljökonsekvensbeskrivning enligt plan- och bygglagen och miljöbalken som bifogas planhandlingarna. I det följande återges konsekvenser för miljöaspekterna med miljökonsekvensbeskrivningens sammanfattande bedömningar för respektive miljöaspekt.

Då utredningar av konsekvenser för vissa djur- och växtarter bör utföras endast under vissa perioder på året för att ge rättvisande resultat kommer utredningsmaterialet att kompletteras till granskningsskedet av planen. De kompletteringar som avses redovisas under respektive miljöaspekt. Dagens småbåtshamn har tillkommit till planområdet i sent skede, på dess plats och i anslutning till den, på land och i vatten, behöver kompletterande undersökningar avseende föroreningar i mark och sediment göras.

Naturmiljö

Vid ett genomförande av planförslaget kommer områden som idag är utpekade i naturvärdesinventeringen och som hyser olika ekosystemtjänster att helt eller delvis försvinna eller påverkas i samband med olika markarbeten inom och i närheten av planområdet.

De arter som är beroende av dessa miljöer för exempelvis födosök eller boplats bedöms då påverkas negativt. Detta kan särskilt påverka de rödlistade arter som är beroende av grova, gamla, döda träd och träd med ihålligheter vilket även skulle påverka lokala ekosystemtjänster negativt, exempelvis populationer av skadereglerare, såsom fåglar och fladdermöss. Konsekvenserna av nedtagning av sådana träd bedöms vara irreversibla eftersom det kan ta flera hundra år återskapa de värden som är kopplade till gamla

träd, medan exempelvis blommande buskar kan återplanteras på andra platser relativt fort.

Inom planområdet kommer samtliga utpekade grova träd, och ett särskilt skyddsvärt träd (tall), att tas ned vid ett genomförande av planen.

Tre stycken utpekade träd (två askar och en tall), varar ett särskilt skyddsvärt (tallen), är belägna strax utanför plangränsen vid planens sydvästra sida. Även om de ligger utanför plangränsen finns risk för skada på utbredda rotsystem genom körning av tunga fordon eller upplag inom planområdet. Då två av dessa träd är askar som inte är angripna av askskottssjukan kan de vara resistent mot sjukdom och därmed bära på viktigt genetiskt material för framtida återspridning som går förlorad vid nedtagning vilket ger negativa effekter på både kort och lång sikt.

Sånglärkan som observerats i området är beroende av större öppna gräsmarker så som de sluttäckta deponikullarna. Eftersom deponikullarna inte kommer att exploateras bedöms den gynnsamma bevarandestatusen för sånglärkan inte påverkas på varken nationell, regional eller lokal nivå.

Liljekonvalj finns inom område som delvis kommer att beröras av planen. Liljekonvaljens status är livskraftig och dess bevarandestatus bedöms inte påverkas nationellt, regionalt eller lokalt av genomförandet av planen.

Byggnation vid den redan exploaterade strandlinjen eller vid småbåtshamnen förväntas inte ha någon betydande påverkan på groddjurs möjlighet till spridning utmed Mälarens strand eftersom strandlinjen redan är både hårdgjord och ganska brant.

Redovisning av fladdermusinventering kan göras först till granskningsskedet av planen.

Naturreservat

Gränserna för föreslaget naturreservat i Kyrkhamn är inte fastslagna, dock framgår det i förslag till beslut för reservatet att reservatsföreskrifterna inte ska utgöra ett hinder för möjligheten att placera en anläggning för stadens tekniska försörjning vid Lövsta-tippen eller för tillhörande anläggningar som till exempel en kaj med angöring och de transportband eller dylikt för transport mellan kaj och anläggning. Det föreligger dock inget hinder för

att behålla deponikullarna inom det föreslagna naturreservatets gränser.

Riddersvik, del av Hässelby Villastad 36:1 m.m.

Det finns risk för indirekta negativa effekter på naturområdet vid Riddersvik vid ett genomförande av planen eftersom aktuell plan och den planerade bebyggelsen vid Riddersvik tar mark i anspråk i den korridor som leder in till Riddersvik. Området är utpekade både som ESBO-område och i habitatnätverken för groddjur och eklevande arter.

Dock utgörs delar av dessa områden i nuläget av hårdgjorda ytor inom planområdet och platsen för den planerade bostadsbebyggelsen avgränsas av Riddersviks gårdsväg och själva området utgörs inte av skogsmark. Skyddandet av den engelska parken kommer samtidigt att bidra positivt till ESBO-området och habitatnätverken.

Strandskydd

I detaljplanen föreslås en hamn och transportband att förläggas inom strandskyddsområdet. I planbestämmelserna kommer strandskyddet att upphävas, se också under *Vattenmiljö* och *Rekreation* nedan.

Hamnen och transportbandet kommer dels att byggas på platsen för den nuvarande båtklubben och dess båtuppställningsplatser, den asfalterade ytan mellan deponikullarna och en del av strandpromenaden. Större delen av strandområdet hyser naturvärden i varierande grad med de minst värdefulla naturvärdena vid båtklubben och mer värdefulla naturvärden på ömsom sidor av denna,

Osäkerheter

Det är inte känt om sånglärkan häckar där den observerades.

Det är i nuläget inte klargjort hur mycket mark utanför planområdet som kan komma att påverkas vid ett genomförande av planen.

En fladdermusinventering kommer att genomföras under våren 2019. Beskrivningen och bedömning av effekter och konsekvenser på eventuella fladdermöss i området kan därför genomföras först till planens granskningsskede.

MKB – Samlad bedömning

Den största delen av planområdet utgörs i nuläget av redan ianspråktagen hårdgjord yta vilket gör att intrånget i naturmiljön är relativt litet i omfattning.

Dock utgörs delar av området av bedömt ekologiskt känsliga områden som är utpekade ESBO-områden och habitatnätverk. Inom dessa områden finns det även grova och särskilt skyddsvärda träd som bland annat hyser rödlistade arter. Dessa områden kommer att minska i utbredning vid ett genomförande av planen. Sammantaget bedöms därför värdet som högt.

Den totala ytan av dessa områden som berörs av planen, och som hyser värdefull natur, är vid jämförelse med den totala ytan av ESBO-områden och habitatnätverk inte stor. Dock är det en konstaterad minskning som tillsammans med andra åtgärder på andra platser kan ge större negativa effekter.

Mot bakgrund av detta bedöms ett genomförande av planen bidra negativt till uppfyllandet av målen i ”Grönare Stockholm” och ”Stockholms miljöprogram”.

Åtgärderna bedöms även bidra negativt till konventionen om biologisk mångfald eftersom rödlistade arter som är kopplade till de typer av miljöer som försvinner vid ett genomförande av planen påverkas negativt.

Gällande påverkan på strandskyddet bedöms ett genomförande av planen ge upphov till negativa konsekvenser för naturmiljön samtidigt som det allmänna kommer att få fördelar i och med att försörjning av värme och elektricitet med låga växthusgasutsläpp säkerställs.

Sammantaget bidrar planförslaget negativt till uppsatta mål och medföra *små till måttligt negativa konsekvenser* på naturmiljön och ekosystemtjänster då grova träd och särskilt skyddsvärda träd kommer att tas ned. Även rödlistade och skyddade arter, utpekade naturvärdesobjekt, områdets funktion som habitatnätverk och spridningsvägar och ESBO- område riskerar att påverkas negativt vid ett genomförande av planen.

Om föreslagna rekommendationer samt skydds- och kompensationsåtgärder vidtas bedöms risken för negativa effekter att minska.

Vattenmiljö

Miljökvalitetsnormer för vatten

Området är beläget inom den del av Mälaren som går under benämning Mälaren-Görväln, (SE659044-160864) för vilken fastställda miljökvalitetsnormer ska följas. Både med hänsyn till Östra Mälarens vattenskyddsområde och till miljökvalitetsnormerna för vatten är det viktigt att planens genomförande inte medför en negativ påverkan på vattenkvaliteten.

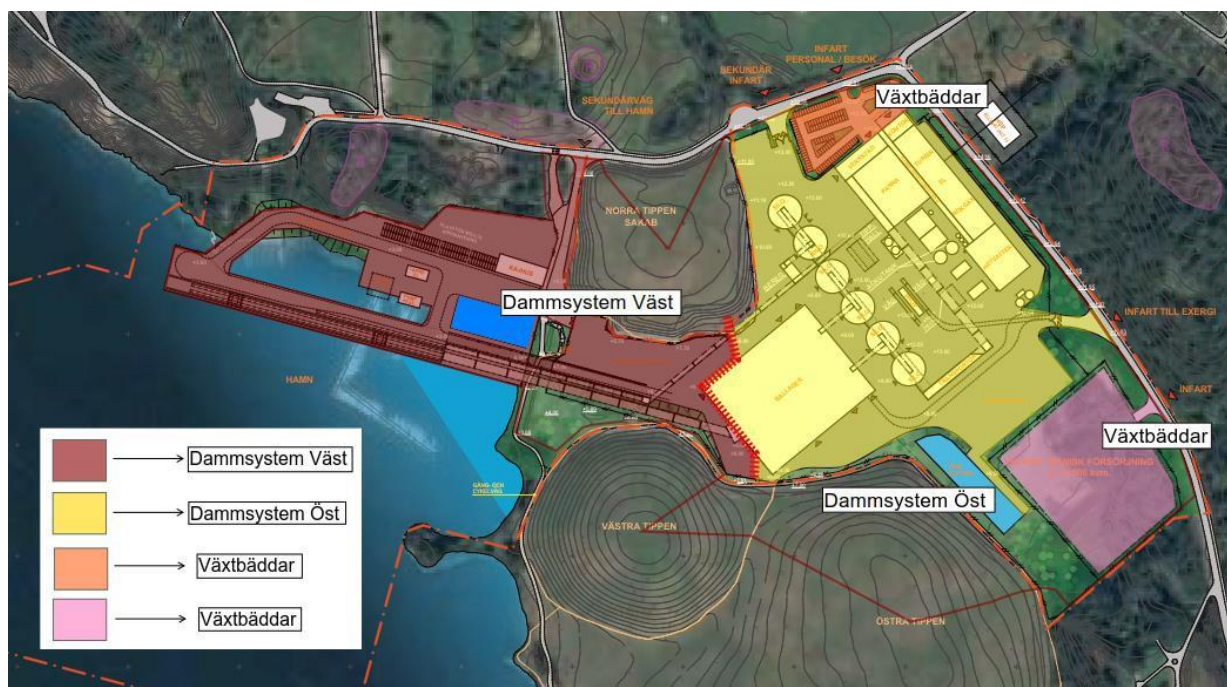
Planförslaget bedöms inte påverka möjligheterna att uppnå miljökvalitetsnormerna för vatten eftersom näringsämnen eller förorenande ämnen inte tillförs Mälaren-Görväln. Dagvatten ska hanteras så att markföroreningar inte sprids till omgivningen.

Dagvatten

En utbyggnad enligt planförslaget innebär en utökning av hårdgjord markyta med industriellt användningsområde. Det kommer även innebära hantering av bränsle till det planerade kraftvärmeverket vilket bedöms kunna belasta dagvattenhanteringen inom främst kajområdet.

Planområdet avvattnas till två dammsystem, dammsystem väst (kajområdet) vilket är det område som bedöms ha störst föroreningspåverkan och därmed vara det högst prioriterade området ur dagvattensynpunkt, och öst (närmare planerad återvinningscentral).

Dammsystemen är uppbyggda med för- och huvuddamm samt slussar för att åstadkomma effektiv rening och för att förhindra att oavsiktliga utsläpp eller släckvatten når recipient genom att dessa då kan stängas.

Avrinningsområden till respektive föreslagna reningsanläggningar markeras med olika färger. Rött område avleds till dammsystem väst, gult område avleds till dammsystem öst och orangefärgat och rosa område avleds till växtbäddar.

Dammsystemen dimensioneras även för att kunna samla upp det vatten som uppkommer vid eventuell brandsläckning, så kallat släckvatten, för att sedan kunna pumpas upp och omhändertas. Ett släckvatten kan vara kraftigt förorenat varför dammarna kan behöva saneras efter en sådan händelse. Vid parkeringsytor i planens norra del och återvinningscentralen ska växtbäddar anläggas. Dammarna måste utformas täta på grund av föroreningarna i marken och dagvattendammarna på kajområdet behöver anläggas med hänsyn till vattennivån i Mälaren.

Spridningen av förorenat dagvatten har simulerats. Resultaten pekar på en kraftig utspädning av dagvatten i recipienten. Skälet till den snabba utspädningen är att dagvattenflödet är litet i förhållande till den vattenvolym som dagvattnet släpps till. De halter som kan förväntas i vattenmassan blir så låga att de inte bedöms innebära någon påverkan på de kvalitetsfaktorer som har betydelse för ekologisk och kemisk status.

Gällande påverkan och konsekvenserna för vattenskyddsområdet visar resultatet av genomförda beräkningar att utspädningen vid Görväln och Lovön är minst 100 000 ggr. Av det skälet kommer de ämnen som sprids från dagvattenutloppet vara försumbart små varför ingen påverkan på dricksvattenintagen bedöms föreligga.

Kylvatten (processvatten)

Spridningen av tempererat processvatten från ett utlopp på 10 meters djup har simulerats. Resultatet pekar på en snabb utspädning av temperaturen. Det kommer uppstå en temperaturplym på cirka 20 meter där förändringen av temperaturen i vattenmassan kommer vara maximalt cirka 1 °C innan uppvärmningen avtar. Utsläppet av tempererat processvatten bedöms inte påverka råvattenintagen vid Görväln och Lovö. Temperaturen underskrider gällande gränsvärde och bedöms inte ge någon negativ påverkan på fisk.

Limnisk naturmiljö

Området vid den nuvarande båtklubben bedöms inte hysa större naturvärden framöver än vad som återfunnits i nuläget och den planerade hamnen förväntas därmed inte försämra områdets naturvärden märkbart. Det kan inte uteslutas att områdena vid badstranden och den naturliga stranden väster om badstranden kan hysa högre naturvärden. Denna yta är dock begränsad i utbredning inom planområdet.

I samband med arbeten på botten kan uppgrumling av sediment ske vilket kan spridas till omkringliggande områden med högre naturvärden. Om denna grumling sprider sig kan den få effekter på såväl bottenvegetation som fisklek i kringliggande områden. Det reducerade ljusgenomsläppet vid ökade sedimentkoncentrationer kan leda till minskad produktivitet hos vegetation. Höga koncentrationer av sediment kan även ha negativa effekter på fiskars förökning genom minskad överlevnad och tillväxt hos ägg och yngel.

Fysisk påverkan

Strandlinjen och bottenmiljön kommer att förändras något i och med att energihamnen anläggs. Bland annat kommer erosionskydd att läggas ut i strandlinjen och sanering av botten genom muddring kommer ske ut till cirka 20 meters djup.

Strandlinjen där verksamheten ska bedrivas klassas redan idag som ianspråktagen sedan långt tillbaka i tiden. Hamnens yta kommer inte ianspråkta någon vattenyta som är större än den småbåtshamn som finns på platsen idag. Mälaren är en reglerad sjö och svämplanet är redan ianspråktaget på platsen.

Då kajdäcket kommer att byggas på pålar kommer anläggningen inte innebära någon begränsning för till exempel fiskars rörelse utmed strandlinjen som innebär att kvalitetsfaktorn ”konnektivitet” påverkas negativt. Några egentliga grundområden i berört vattenområde finns inte då bottenprofilen snabbt blir djupare än 6 meter.

Strandskydd

Vid arbeten i vattenmiljön inom småbåtshamnens område bedöms djur- och växtlivet i vattnet inte att påverkas negativt i någon större utsträckning mot bakgrund av nuvarande verksamhet och befintliga bottenförhållanden. Bottenmiljöerna längs bad- och klippstränderna kan dock hysa naturvärden vilka kan komma att påverkas negativt i samband med byggnation på sjöbotten.

MKB – Samlad bedömning

Vid ett genomförande av planen kommer dagvatten och kylvatten att släppas ut från verksamheter inom planområdet. Gällande dagvattnet kommer mängden föroreningar från planområdet att minska vid ett genomförande av planen. Gällande föreskrifter för vattenskyddsområdet och miljökvalitetsnormerna kommer att innehållas, vilket bedöms bidra positivt till strategierna i Stockholms översiktsplan och dagvattenstrategi. Dock har inte skyfallsmodellen kunnat användas i aktuell utredning.

Planen bedöms även bidra positivt till aktuella mål i Stockholms miljöprogram. Utsläppen av kylvatten bedöms inte komma att få en negativ påverkan på vattenskyddsområdet eller överskridandet av gränsvärde enligt fisk- och musselvattenförordningen.

Gällande den limniska naturmiljön bedöms största delen av berörd botten hysa små eller inga naturvärden. Dock är det inte utrett om ett mindre område väster om nuvarande badstrand hyser eventuella naturvärden.

Den planerade verksamheten vid Lövsta bedöms inte påverka någon av de hydromorfologiska kvalitetsfaktorerna negativt.

Strandskyddets syfte att skydda djur- och växtlivet bedöms inte påverkas negativt vid ett genomförande av planen. Med reservation för eventuella naturvärden i området väster om badstranden.

Sammantaget bedöms ett genomförande av planen medföra obetydliga till små positiva konsekvenser på vattenmiljön.

Osäkerheter

Limnisk naturmiljö: Eftersom ingen limnisk undersökning ännu har genomförts vid badstranden eller området vid den naturliga strandkanten kan inga säkra bedömningar göras gällande effekter och konsekvenser för naturvärdena på dessa platser. Vidare utredningar genomförs inför planens granskningsskede.

Dagvatten: Det har inte kunnat bekräftas att befintliga oljeavskiljare sköts som de ska i dagsläget varför det finns en risk att dagens föroreningsbelastning är högre än vad beräkningarna visar.

Skyfallsmodellering genomförs inför planens granskningsskede.

Rekreation

Vid genomförandet av planen kommer badplats liksom småbåtshamn och vinteruppställning av fritidsbåtar att ersättas med energihamnen. Badplatsen utgör under sommartid en viktig målpunkt för många besökare inom området. Ifall den tas bort kommer sociotoper som bad, lek, bollspel och skridskoåkning att försvinna lokalt. Närmaste badplats är idag Allmänna badet som ligger cirka 3,5 km söderut från Lövstabadet. Vidare finns ytterligare tre bad i Hässelby-Vällingby längs med Mälarens strand i södergående riktning. Därmed bedöms tillgången till strandbad som fortsatt god inom stadsdelen Hässelby-Vällingby.

Gång och cykelväg planeras att dras genom planområdet så att det även i fortsättningen kommer finnas ett sammanhängande rekreationsområde längs strandkanten. Dock kommer upplevelsen att förändras i och med att området exploateras och ges en mer industriell karaktär.

Småbåtshamnen utgör en viktig målpunkt för rekreation för båtägare i området. Målgruppen för hamnens rekreativvärde är mer avgränsad jämfört med badplats eller gångstråk. Om småbåtshamnen tas bort kommer det sannolikt uppstå ett behov att bygga en ny småbåtshamn någon annan stans eller utöka befintliga närliggande hamnar. De närmsta två hamnarna ligger cirka 2 respektive 4 km söder ut från Lövsta båtsällskap.

Utredningsarbete pågår för att hitta ersättningsplatser för bad och båtplats. Om sådana platser hittas inom ett rimligt avstånd kan de negativa konsekvenserna mildras.

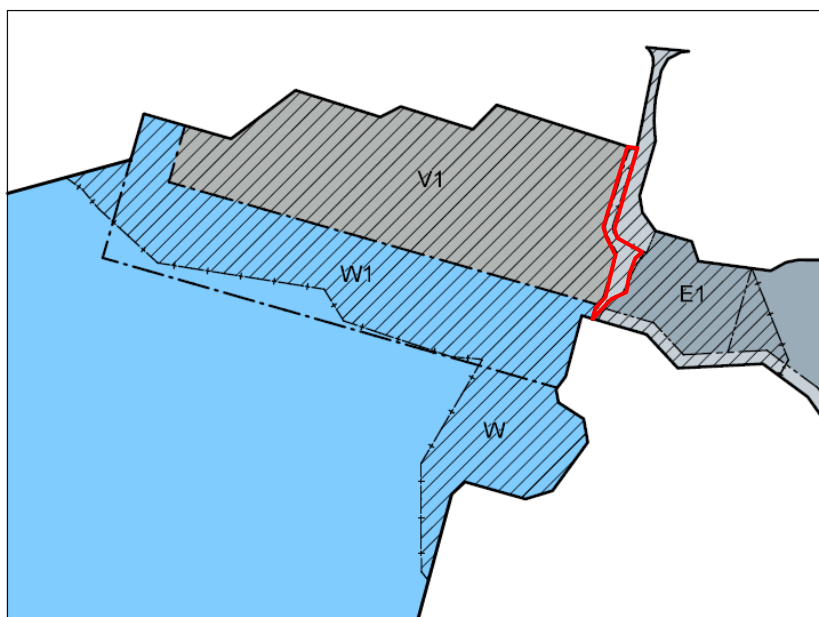
Strandskydd

Planförslaget innebär att energihamnen med tillhörande byggnader samt delar av transportband placeras inom strandskyddat område. För att planen ska bli genomförbar avser stadsbyggnadskontoret upphäva strandskyddet inom den del av planområdet där anläggningen ligger inom strandskyddat område.

Kontoret anser att ett upphävande av strandskyddet är motiverat utifrån det tredje av de särskilda skäl som anges i miljöbalken 7 kap. 18 c §:

Strandskyddet inom ett område får endast upphävas om området behövs för en anläggning som för sin funktion måste ligga vid vattnet och behovet inte kan tillgodoses utanför området.

Den del av anläggningen som berörs av strandskyddet utgörs av en hamn som krävs för transport av bränsle vilket är nödvändigt för kraftvärmeverkets drift. Alternativa placeringar av kajen har utretts men dessa har avfärdats på grund av att strandlinjen där är instabil och medför risker, vilket beskrivs i MKB.

Strandskyddet upphävs inom skrafferat område. Allmänhetens tillträde säkerställs via passage genom planområdet (inom röd linje).

I planen säkerställs allmänhetens framkomlighet förbi transportbandet. Tillgängligheten och möjligheten att röra sig längs stranden förbi deponierna blir därför vara oförändrad mot dagsläget. Idag är delar av det strandskyddade området ianspråktaget av en småbåtshamn. Där hindras framkomligheten av båtklubbens stängsel. Den största negativa konsekvensen med förslaget när det gäller strandskyddet är att Lövstabadet avvecklas och området inhägnas. Där upphör allmänhetens tillträde helt och även naturmiljön påverkas negativt.

MKB – Samlad bedömning

Med badplats och småbåtshamn kommer två viktiga lokala målpunkter med höga värden för rekreation att försvinna vilket innebär att tillgängligheten till rörligt friluftsliv försämras påtagligt. Detta medför stora negativa konsekvenser. Delar av rekreationsområdet skadas fysiskt och upplevelsevärdet försämras påtagligt. Även riktlinjerna i avsnittets bedömningsgrunder bedöms motverkas vid ett genomförande av planen.

Närhet till andra badplatser bedöms till viss del kompensera förlusten av aktuell badplats. Småbåtshamnens rekreationsvärde bedöms till viss del möjliga att ersätta i närområdet, dock är detta svårare att ersätta i och med att det krävs byggnation av nya båtplatser.

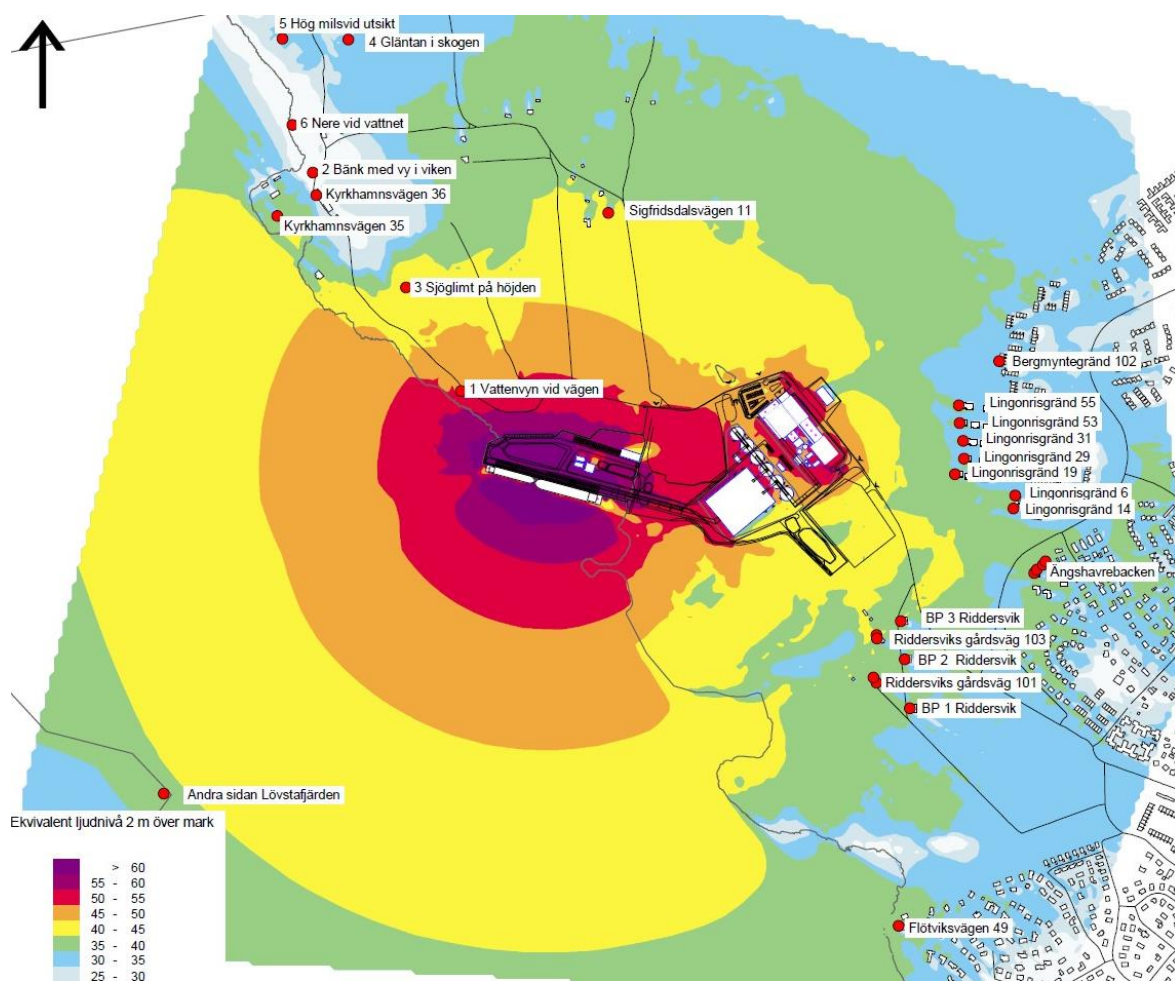
Planens genomförande kommer att innebära en upplevelsemässig förändring från rekreationsområde till mer industripräglad område, dock finns strandpromenaden kvar och det kommer fortfarande vara möjligt att röra sig fritt över deponikullarna. Ur ett mer regionalt perspektiv bedöms åtgärden medföra måttliga negativa konsekvenser.

Med områdets höga värde och den lokalt stora negativa påverkan bedöms ett genomförande av planen medföra måttliga till stora negativa konsekvenser med avseende på rekreation inom området.

Buller

Som ett underlag till detaljplaneprocessen och miljöbedömningen av detaljplanen har en bullerutredning genomförts för att beräkna buller från ett kraftvärmeverk med tillhörande energihamn, vilket är den verksamhet som planeras samt lastbilstransporter till och från verksamheten. Buller från verksamheten genereras framförallt från lossning av bränsle.

Gällande bullret från själva kraftvärmeverket och energihamnen, industribullret, har beräkningarna utförts på fasta bullerkällor och interna transporter samt bulleremissioner från fasader/tak till pannhus- och turbinbyggnader i de riktningar som kan påverka externbullerbidraget till omgivningen. I beräkningarna förutsätts fartygen som lastar av vid energihamnen vara anslutna till landström. Beräkningar har utförts vid tre olika driftförhållanden som benämns Fall 1, Fall 2 och Fall 3. Samtliga fall beskriver den sammanlagda bullersituationen från hela verksamheten.

Maxfall. Kraftvärmeverk i normal drift under topplast Lossning av bränsle från fartyg med tre lossningskranar. Fartygen anslutna till landström. Ekvivalent ljudnivå 2 meter över mark.

Fall 1: Maxdrift på anläggningen, hela kraftvärmeverket i drift med alla pannor samt lossning av bränsle i hamnen från två fartyg med tre lossningskranar.

Fall 2: Maxdrift på anläggningen, hela kraftvärmeverket i drift med alla pannor. Ingen lossning av bränsle i hamnen från fartyg.

Fall 3: Maxdrift på anläggningen, hela kraftvärmeverket i drift med alla pannor. Lossning av bränsle i hamnen från ett fartyg.

Beroende på driftförhållande så kommer bullernivåerna att variera från planområdet.

Konsekvenser bostäder

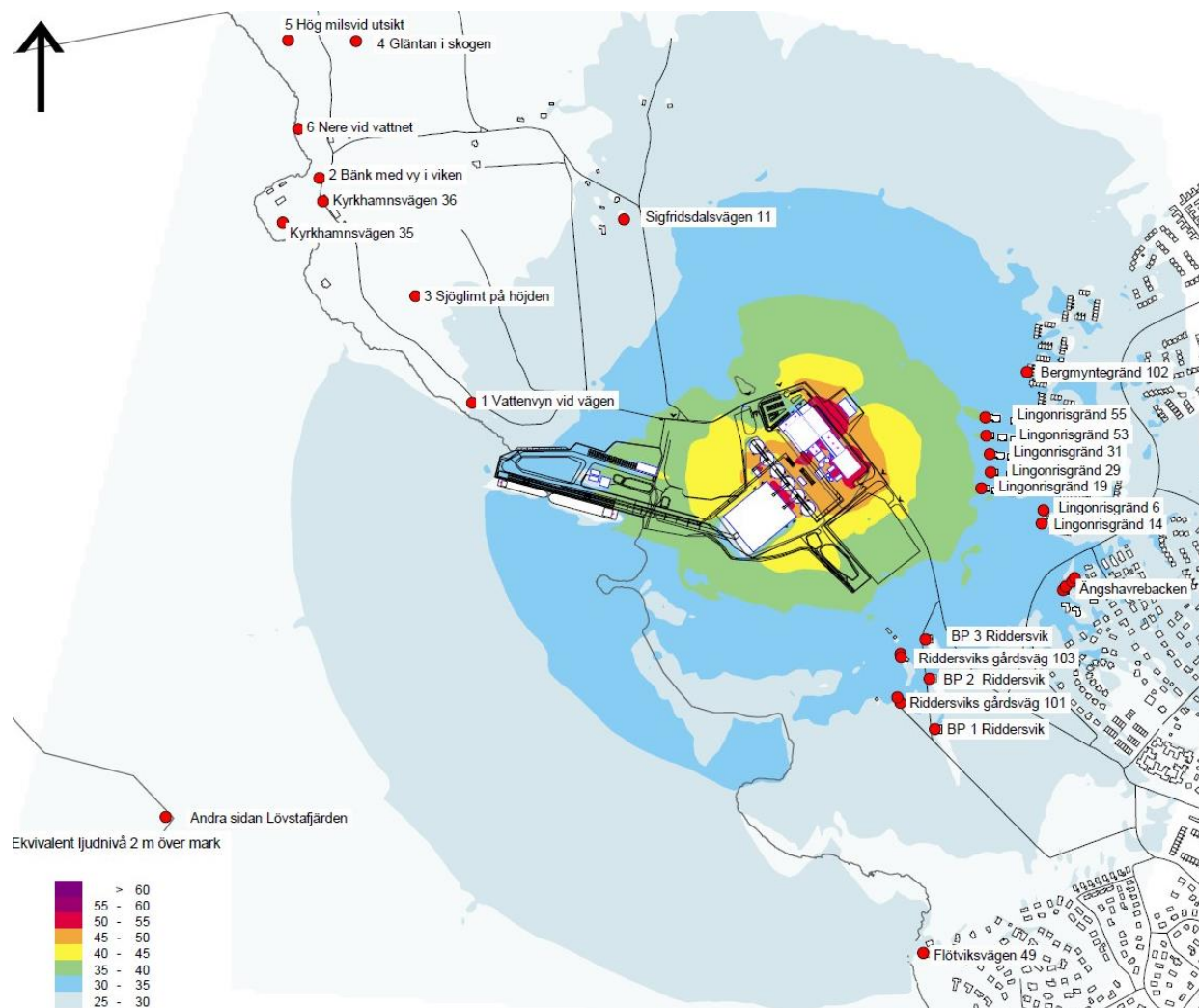
Under maxfall (Fall 1) beräknas riktvärdet för den ekvivalenta ljudnivån under natt [40 dB(A)] vid bostäder innehållas vid samtliga beräkningspunkter utom en, utan att någon som ljuddämpning antas. Den helt dominerande bullerkällan är lossning av bränsle. Riktvärdet innehålls vid samtliga beräkningspunkter om kranarna ljuddämpas med 2 dB vilket kan ske genom val av specifik utrustning, avskärning, inbyggnad av specifika ljudkällor etc.

Vid Fall 1 beräknas riktvärdet för ekvivalenta ljudnivån 45 dB(A) innehållas vid samtliga bostäder. Riktvärdet avser kvällstid (18-22) samt lör-, sön- och helgdag (06-18).

Vid Fall 2 beräknas den högsta ekvivalenta nivån till 36 dB(A) och därmed underskrids riktvärdet för ekvivalenta ljudnivån under natt 40 dB(A) vid bostäder.

Vid Fall 3 beräknas den högsta ekvivalenta ljudnivån till 38 dB(A) vid bostäder, Sigfridsdalsvägen 11.

Inte någon av de fasta källorna bedöms under normal drift innehålla hörbara toner eller ofta återkommande impulser vid bostäderna. Inte någon av de fasta ljudkällorna i beräkningarna beräknas avge en momentan ljudnivå som överstiger den ekvivalenta ljudnivån med mer än 10 dB. Därmed bedöms maximala ljudnivåerna nattetid (22-06) vid bostäder under normal drift inte överstiga 55 dB(A) annat än möjligen vid enstaka tillfällen.

Kraftvärmeverk i normal drift under topplast. Ingen lossning av bränsle från fartyg. Fartygen anslutna till landström. Ekvivalent ljudnivå 2 meter över mark.

Friluftsområde

Naturvårdsverkets riktlinjer för bullerspridning till ett friluftsområde är för ekvivalent ljudnivå under vardagar dagtid 40 dB(A) och för övrig tid 35 dB(A). Vid maxfall (full drift av hela anläggningen och samtidig lossning med alla tre lossningskranarna i hamnen, utan att ljuddämpning har antagits) går gränsen för 35 dB(A) cirka 550 m NV om hamnanläggningen.

Vid ett driftfall där inget bränsle lossas från fartyg så går gränsen för 35 dBA i riktning mot Kyrkhamn i princip vid anläggningsgräns.

Vid ett fall där bränsle inte lossas från fartyg så innehålls riktvärdet för maximala ljudnivåer med god marginal på angivna platser inom Kyrkhamns Naturområde.

Inte någon av de fasta ljudkällorna i beräkningarna beräknas avge en momentan ljudnivå som överstiger den ekvivalenta ljudnivån med mer än 10 dB.

Under större delen av sommarmånaderna då människor som mest rör sig i rekreationssyfte i Kyrkhamns naturområde så är det driftstopp på kraftvärmeverket. Under driftstoppet sker heller ingen lossning av bränsle utom i slutet strax innan uppstart i september. Detta innebär att anläggningen ger mycket låga ljudemissioner under denna period och då framför allt till Kyrkhamns naturområde.

Trafikbuller

Konsekvenser för trafikbuller redovisas, men kommer inte att regleras i detaljplan eller i tillstånd för verksamheten. Gällande trafikbullret har utredningen beräknat bullernivåer utifrån skillnaden mellan bullersituationen vid nuläget, inklusive trafik till planerat detaljplanområde Riddersvik, och efter utbyggnad av planerat kraftvärmeverk. Se Tabell 4 nedan för sammanställning av trafiksiffror.

Trafiksiffror före och efter utbyggnad av Lövsta detaljplanområde

	Personbilar	Tung trafik	Tung trafik till KVV	Andel tung trafik
Befintlig situation	3430*	170	x	4,6 %
KVV Lövsta normaldrift	3430	150	62	5,8 %
KVV Lövsta då allt bränsle ankommer med lastbil	3430	150	200	9,3 %

*Inklusive personbilstrafik till bostäder i detaljplanområde Riddersvik.

Beräkningar visar att trafikbullernivåerna på det allmänna vägnätet förväntas bli i stort sett oförändrade under normal drift av kraftvärmeverket under perioder med fullast. I en situation där bränsle inte kan lossas vid energihamnen utan alla bränsletransporter sker med lastbilar så kan den dygnsekvivalenta ljudnivån öka med 1 dB. Denna situation bedöms i aktuell rapport som osannolik.

Beräkningar har inte utförts för personbilstrafik och lätta transporter till och från anläggningen, då dessa inte bedöms påverka det dygnsekvivalenta trafikbullerbidraget till anläggningens omgivande bostäder.

Beräkningarna är konservativt utförda, det vill säga beräkningarna har utförts med nästan alla tunga transporter som går till området idag, då det är okänt hur stor del av dem som försvinner efter utbyggnad av det planerade kraftvärmeverket. Det kan bli så att det efter utbyggnad sker färre tunga transporter på Lövstavägen, vilket skulle innebära en minskning av trafikbullernivåerna.

Återvinningscentral

Dagens återvinningscentral blir kvar i planområdet men flyttas något söderut. Hur planerad bostadsbebyggelse i Riddersvik kan påverkas av buller från verksamheten ska utredas inom ramen för den ansökan om miljötillstånd som verksamhetsutövaren behöver göra. Länsstyrelsen kan då bland annat villkora omfattningen för verksamheten och tillåtna öppettider.

Byggskede

I samband med byggnation på området kommer bullrande arbetsmoment såsom pålning, grävning och borrhning att behöva genomföras. Bullerberäkningar för byggskedet har inte utförts utan kommer att redovisas i ansökan om tillstånd för verksamheten.

MKB – Samlad bedömning

Vid ett genomförande av planen kommer det tillkommande bullret från det planerade kraftvärmeverket sannolikt att öka bullernivåerna i planens närområde.

Under sommarmånaderna kommer anläggningen att vara stängd för driftstopp varför bullernivåerna kommer att vara betydligt lägre vid denna tid av året. Annat buller från exempelvis fritidsbåtar kan då istället öka. Sommaren är den tid under året då troligtvis flest människor nyttjar området för rekreation. Friluftsområdet och andra rekreationsområden är viktiga platser för att bland annat komma bort från samhällsbullret. Ljudnivåerna behöver vara låga för att ge den kvalitet som eftersöks varför låga ljudnivåer även vintertid är av vikt.

Gällande påverkan på ett eventuellt framtida naturreservat är naturreservatsgränserna i Kyrkhamn inte beslutade, dock framgår det i förslag till beslut för reservatet att reservatsföreskrifterna inte ska utgöra ett hinder för möjligheten att placera en anläggning för stadens tekniska försörjning vid Lövstatippen, eller för tillhörande anläggningar som till exempel en kaj med angöring och de transportband eller dylikt för transport mellan kaj och anläggning. Vid ett driftfall där inget bränsle lossas från fartyg så innehålls riktvärdet 35 dB(A) i ekvivalent ljudnivå vid samtliga angivna platser inom Kyrkhamns naturområde.

Även ett befintligt bostadshus riskerar att exponeras för bullernivåer som överskrider gällande riktvärden nattetid vid bostadsfasad. Dock visar beräkningarna på att detta enkelt kan undvikas genom mindre bullerbegränsande åtgärder och teknikval eller genom att begränsa antalet kranar i hamnen som är igång samtidigt. Buller från verksamheten kommer att regleras i villkor inom ramen för tillståndsprövningen för verksamheten.

Trafikbullret bedöms vid ett genomförande av planen vara i paritet med nulägesituationen och bedöms inte försvåra utbyggnad av bostäder vid Riddersvik.

Sammanfattningsvis bedöms konsekvenserna vid ett genomförande av planen som små med risk för måttligt negativa mot bakgrund av att gällande riktvärden för rekreationsområdet kan överskridas.

Utsläpp till luft, lukt

Vid förbränningen i kraftvärmeverket kommer stoft att släppas ut. Stoft är ett begrepp som avser partiklar som kan hålla sig svävande fritt i luften. Partikelstorleken för stoft definieras generellt som störst till cirka 100 µm (mikrometer). Moderna förbränningsanläggningar med partikelavskiljning tar till huvuddelen bort partiklar (till utomhusluft) som är större än cirka 2,5 µm.

Med deposition menas att luftföroreningar nedfaller och eller avsätts på mark eller växlighet. Deposition kan antingen ske genom nederbörd (våtdeposition) eller torrdeposition då föroreningarna avsätts på markytan på annat sätt än via upptag via regn, hagel eller snö.

Resultaten från deposition- och spridningsberäkningar visar ett bidrag av luftföroreningar till omgivningen. Dock är bidraget av luftföroreningar till omgivningen väldigt låg och miljö kvalitetsnormernas och miljömålets nivåer, bakgrundhalter inräknade, kommer att innehållas med marginal. Övriga tillskott av depositionsmängder bedöms som små och den kritiska belastningen kommer inte att överskridas.

Lastbilstransporternas utsläpp till luft har beräknats utifrån ett normalbehov av cirka 16 lastbilar per dygn (5 560 stycken/år). Bidraget av luftföroreningar från lastbilstrafiken bedöms vara försumbar med avseende på påverkan på miljö kvalitetsnormerna och miljö kvalitetsmålen.

Det bedöms inte uppstå några problem med lukt från anläggningen eftersom det bränsle som används inte luktar.

MKB – Samlad bedömning

Sammanfattningsvis bedöms konsekvenserna vid ett genomförande av planen som obetydliga mot bakgrund av att tillkommande halter och deposition av luftföroreningar är låga och att gällande nivåer för miljö kvalitetsnormer, miljömål och kritisk belastning innehålls.

Spridningar av föroreningar från mark, grundvatten och sediment
Genomförande av planen innebär att saneringsåtgärder kommer att vidtas och delar av marken bebyggas. I genomförd utredning föreslås ett antal olika typer av skyddsåtgärder som kan appliceras inom olika delar av området för att minska spridningsrisker av föroreningar både under och efter anläggningsskedet.

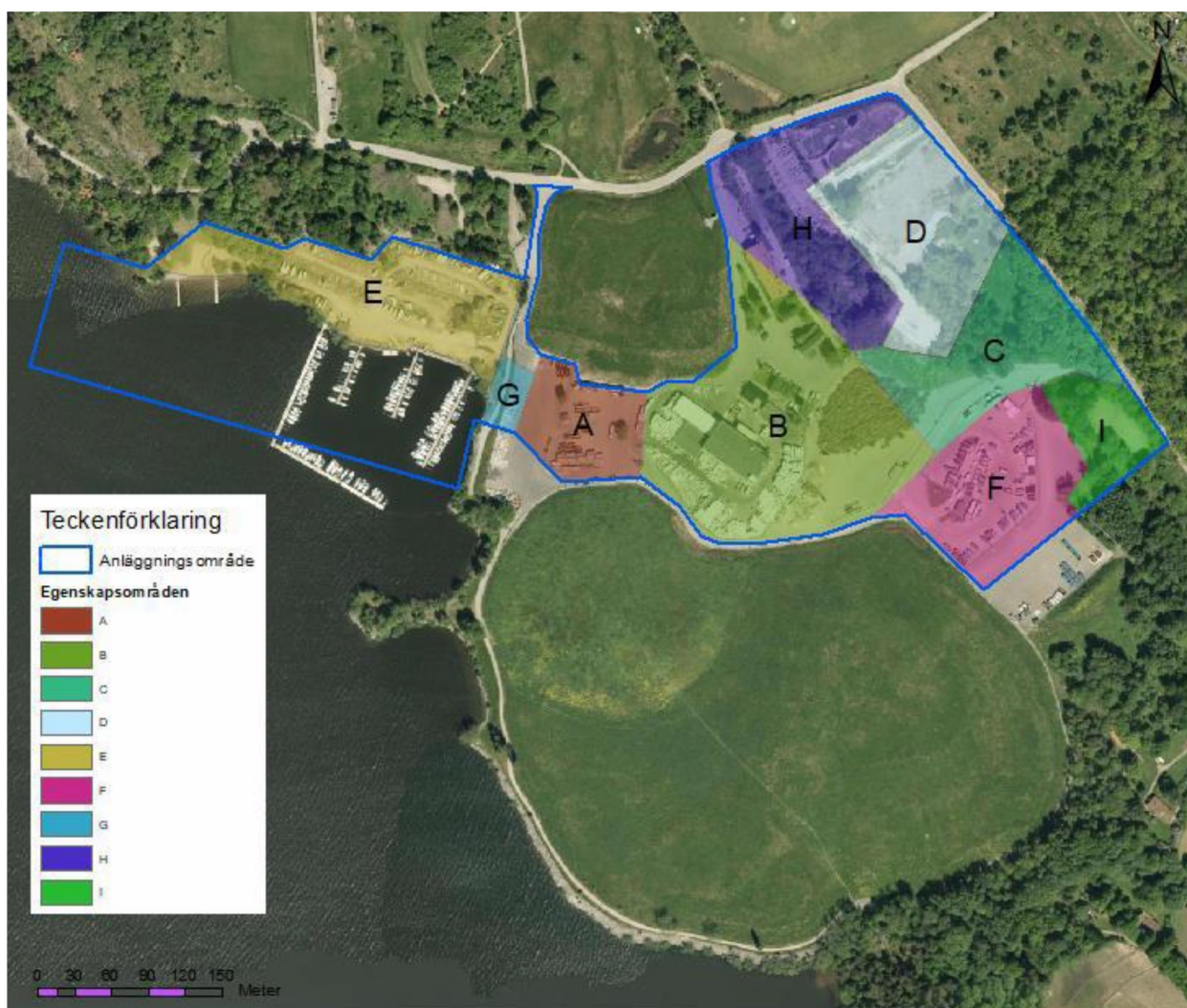
Den övergripande målsättningen för en eventuell efterbehandling är att föroreningar i området inte ska innebära oacceptabla risker för människa eller miljö varken nu eller i framtiden.

Med utgångspunkt från den planerade markanvändningen kan de övergripande målen mer i detalj anges som:

- Föroreningar inom anläggningsområdet ska inte innebära oacceptabla risker för människors hälsa vid den planerade markanvändningen. Eventuella risker för de som bor, arbetar eller vistas på och i närheten av området ska vara på lågrisknivå.
- Anläggningen ska inte medföra att mängden föroreningar som läcker från anläggningsområdet till Mälaren ökar.

- Mängden föroreningar som läcker till Mälaren ska på lång sikt minska.
- Markmiljön i området ska vara av sådan kvalitet att den stödjer nödvändiga markfunktioner i den omfattning som behövs för den planerade markanvändningen.
- Vid efterbehandling av området ska ekologiskt, ekonomiskt och socialt hållbara lösningar eftersträvas.

Föroreningsituationen varierar för olika delar av anläggningsområdet varför flera olika typer av saneringsåtgärder kan bli aktuella. Inom den nordöstra delen av planområdet bedöms inget åtgärdsbehov föreligga utöver att den översta delen grävs upp. Inom övriga delområden visar genomförd utredning att olika typer av åtgärder behöver vidtas för att undvika eller minska spridningsrisker.

Indelning av planområdet i egenskapsområden för olika slags åtgärder.

Den åtgärd som i huvudsak föreslås är kvalificerad övertäckning. Den metoden är lämplig att använda i område A, B, C, F och I. Kvalificerad övertäckning används främst för att reducera utlakning och transport av föroreningar till recipienten och en sådan lösning skulle väsentligt reducera urlakning från den omättade zonen till grundvatten. Ett minskat läckage av metaller via grundvatten till Mälaren skulle medföra lägre halter i recipienten. Kvalificerad övertäckning minskar också risken för människors hälsa.

Då sluttäckning väljs som alternativ behöver det kompletteras med administrativa åtgärder såsom:

- Inget eller endast kontrollerade schaktarbeten får utföras genom sluttäckningen i framtiden
- Markförlagda ledningar får inte installeras genom sluttäckningen Schaktsanering kommer sannolikt tillämpas i Lövsta endast på platser där schaktning måste utföras av anläggningstekniska skäl, vid uppförande av kraftvärmeverket.

Energihamnen, egenskapsområde E i figuren ovan, har inte ingått i föreliggande riskbedömning eftersom resultat från provtagning inväntas. En första analys av typ av föroreningar och fördelning av föroreningar i egenskapsområde E visar att schaktning i kombination med in-situ behandling skulle kunna användas som en saneringsåtgärd här.

Markytan inom den nordöstra delen av egenskapsområdena kommer att sänkas vid uppförande av kraftvärmeverket. Jord kommer att schaktas upp och berg kommer att sprängas. Detta jord- och bergmaterial kommer också att provtas och analyseras för att kunna återanvändas inom anläggningsområdet.

MKB – Samlad bedömning

Under förutsättning att efterbehandling av området genomförs i enlighet med rekommenderade åtgärdsförslag i den miljötekniska markundersökningen kommer spridning av föroreningar från området att begränsas. Konsekvenserna med avseende på risk för spridning av föroreningar bedöms bli måttligt positiva på grund av Mälarens känslighet.

Osäkerheter

Bedömningarna baseras på en rapportversion där samtliga fältarbeten och provtagningar för området runt energihamnen och sediment i hamnområdet ännu inte sammanställts då laboratorieanalyserna inte slutförts. Denna rapportversion är ett arbetsmaterial som kommer att kompletteras och revideras i april 2019.

Energi och klimat

På kort sikt kommer anläggningen av det nya fjärrvärmeverket medföra ett ökat behov av transporter och energianvändning, vilket kommer att öka utsläppen av växthusgaser lokalt.

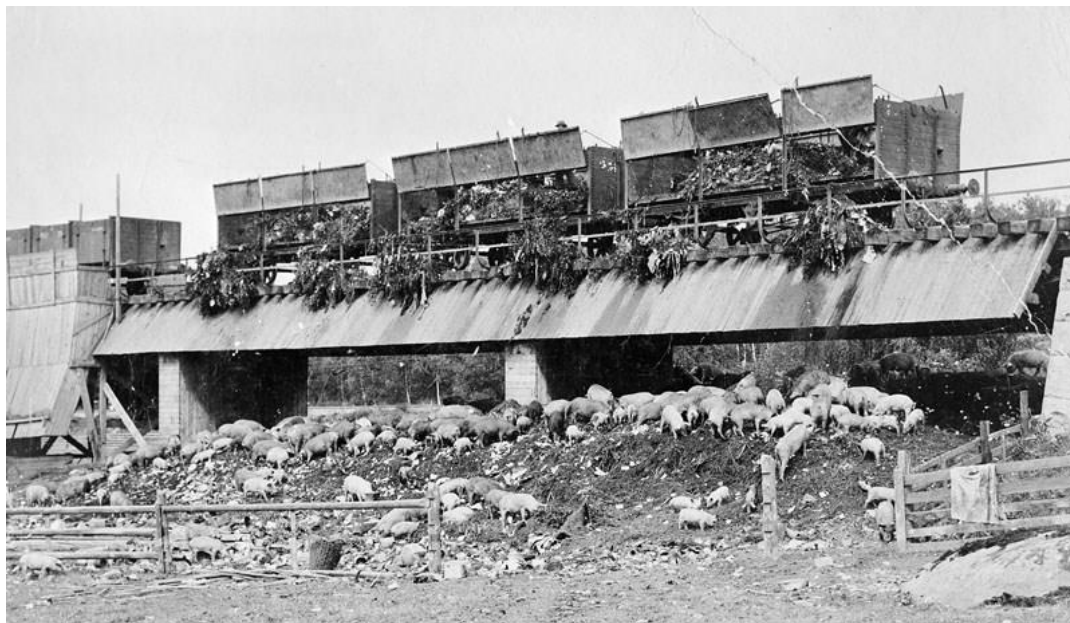
Mer långsiktigt sett kommer kraftvärmeverket att bidra till en förnyelse i Stockholms fjärrvärmenät och en ökning av andelen förnybara och återvunna bränslen som används. Ny teknik innebär effektivare energiutvinning och mindre utsläpp. Samtidigt kommer ökade bränsletransporter till Lövsta att medföra ökade utsläpp av växthusgaser. Merparten av bränsletransporterna planeras att göras via fartyg, vilket är positivt ur ett klimatperspektiv jämfört med om de skedde med lastbil.

Sammantaget bedöms genomförandet av planförslaget att medföra måttliga positiva konsekvenser med avseende på energi och klimat.

Kulturmiljö

Kopplingen som idag finns mellan Riddersvik och Kyrkhamn, som båda innehar höga kulturmiljövärden, kommer att försvagas varvid förståelsen för områdets kulturhistoria blir mindre tydlig. Fornlämningen som ligger inom planområdet, med närmast kringliggande grönyta, kommer enligt nuvarande planritning att finnas kvar. Den nya kajen kommer att ligga nära fornlämningen och delvis påverka uppfattningen av platsen.

Inom planområdet finns befintliga byggnader som hör till den ursprungliga renhållningsanläggningen. Byggnaderna i tegel från omkring 1910 är dåligt underhållna och förändrade även om de i delar har kvar sin ursprungskaraktär. Om dessa rivs försvinner de sista byggnaderna från sopanläggningens 100-åriga historia.

Från 1895 och fram till 1899 föddes en stor mängd grisar upp med de matrester som fanns bland soporna vid Lövsta renhållningsverk. Under denna period gick grisarna lösa och sökte själva efter matrester bland soporna. Senare, och fram till 1927, föddes grisarna vid Lövsta upp med rena "svinsopor", det vill säga matrester som hushållen uppmanats att skilja ut från övriga sopor. Järnvägsviadukten finns kvar idag vid återvinningscentralen. Text och foto: Stockholmskällan.se, fotograf: Carl Johan Gimberg, bilden tagen 1895-1899.

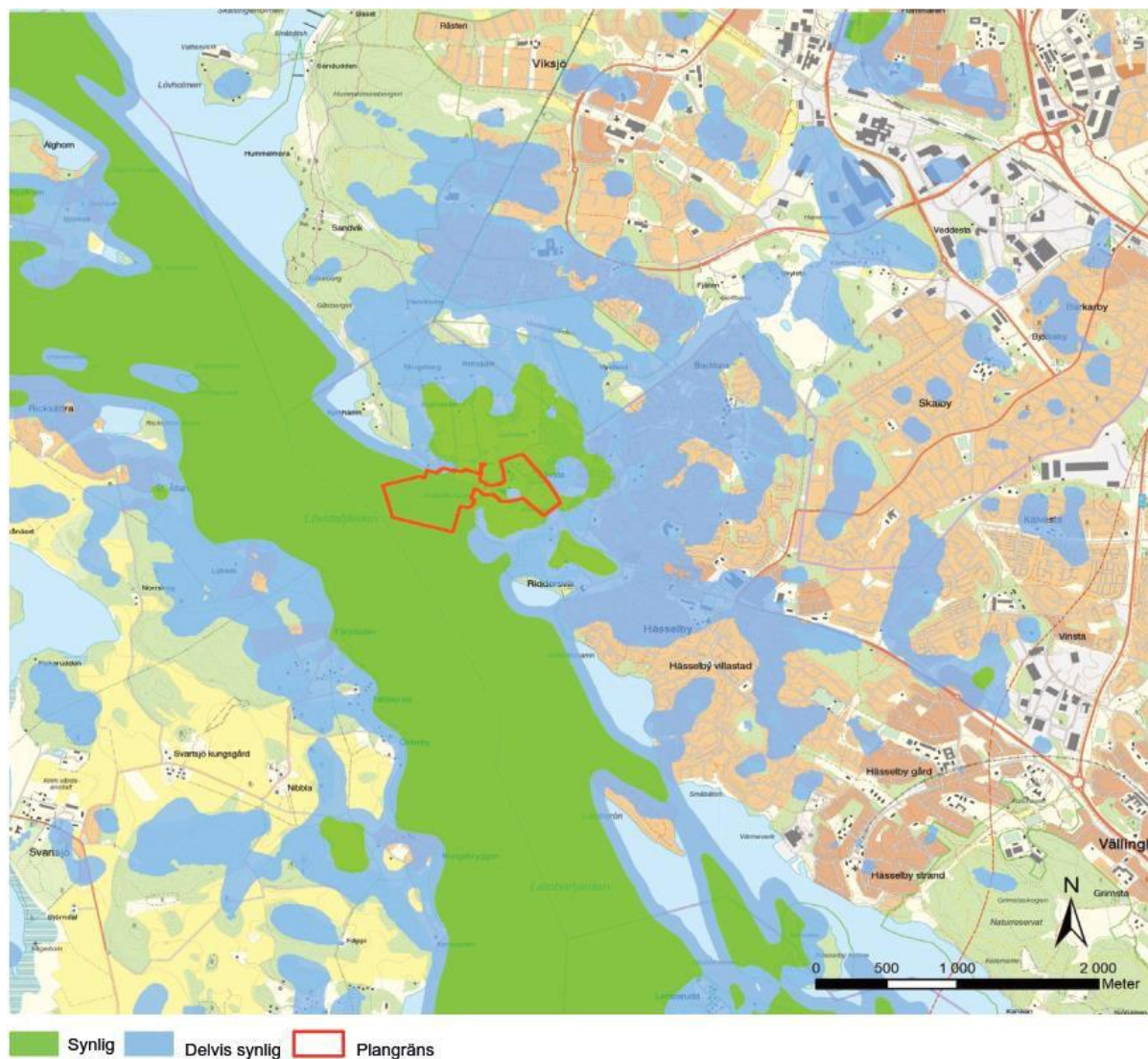
MKB – Samlad bedömning

Planen bedöms kunna genomföras utan någon större inverkan på kulturvärdena inom området. Upplevelsen av kulturmiljön inom området kan dock påverkas, liksom förståelsen för kulturhistorien och kopplingen mellan Kyrkhamn och Riddersvik. Med en utveckling av en ny teknisk anläggning bibehålls visserligen funktionen på platsen, det vill säga en plats för stadens tekniska försörjning, men genom att ingen av de återstående byggnaderna kommer finnas kvar påverkas befintliga kulturvärden. Sammantaget bedöms genomförandet av planen medföra små negativa konsekvenser med avseende på kulturmiljö.

Landskapsbild

Uppförandet av fjärrvärmeanläggningen kommer oundvikligen att påverka landskapsbilden i området. Verket kommer delvis att döljas av deponikullarna som omgärdar det, men kommer synas från framförallt strandpromenaden och vattnet. Beroende på hur anläggningen utformas kan både positiva och negativa konsekvenser med avseende på landskapsbild uppstå. Den utbyggda hamnen kommer att påverka utblickarna längs strandlinjen både från norr och söder, vilket kommer att få en

påtaglig påverkan på landskapsbilden. Anläggningens hamn kommer att bidra till försvagad koppling mellan Kyrkhamn och Riddersvik. Försvagad visuell koppling över vattnet kan leda till en minskad förståelse av landskapet.

Siktanalys som redovisar anläggningens visuella påverkan på en omgivning med en 3 km radie från anläggningen. Den visuella påverkan är främst på det låga öppna landskapet vid Lövsta och från vattnet och från Färingsös strandlinje, men även längre in på land som Görvalns naturreservat, Svartsjölandet och stora delar av Riddersvik. Bakgrundskarta: Lantmäteriet

Då området under en lång tid präglats av en för staden viktig teknisk funktion och att det än idag finns tekniska anläggningar på platsen finns en potential att upprätthålla och vidareutveckla markanvändningen. Föreslagen exploatering bygger därmed vidare på en för platsen präglade funktion under mer än ett sekel.

Vy från Ekerö. Ovan dagens vy. Nedan fotomontage med möjlig utformning av kraftvärmeverk. Foto och fotomontage: Liljewall arkitekter. Bilderna är beskurna.

En siktanalys har genomförts för att beskriva anläggningens synlighet i landskapet på längre avstånd. Analysen har baserats på anläggningens högsta byggnadsdel som har en höjd på 87 meter över havet. Siktanalysen med laserdata visar att anläggningen kommer att upplevas främst från strandkanten på Färingsö i Ekerö kommun, kring hela Lövsta och delar av Riddersvik samt delvis från Hässelby villastad.

MKB – Samlad bedömning

Planerad verksamhet kommer att påverka områdets visuella karaktär, utblickar och vissa av dagens visuella värden som är kopplade till strandlinjen och vattenområdet. Graden av anläggningens påverkan på landskapsbilden är beroende av anläggningens volym, utformning och materialval. Dock har platsen historiskt använts för stadens tekniska system och denna funktion kommer alltså att kvarstå med den planerade markanvändningen. Sammantaget bedöms genomförandet av planen medföra små negativa konsekvenser med avseende på landskapsbild.

Risker*Transport av farligt gods och brand*

Den framtagna riskutredningen har identifierat risker både inom planområdet som kan påverka omgivningen och omgivningens påverkan på en verksamhet inom själva planområdet. Risker som kan påverka omgivningen är bland annat hanteringen av brand- och hälsofarliga ämnen inom planområdet som vid en eventuell brand skulle kunna innebära påverkan på omgivningen.

De mest sannolika riskerna som kan påverka en verksamhet inom planområdet bedöms vara en olycka med farligt gods längs Lövstaleden, ett deponigasutsläpp från närliggande deponier samt klimat- och väderrelaterade händelser såsom översvämningar och stormar. Däremot bedöms inte hanteringen av farliga ämnen inom planområdet påverka omgivningen eftersom avstånden till kringliggande byggnader är tillräckligt stora.

Planerad bebyggelse för kontor och verksamhet ligger 20 meter från vägkanten från Lövstavägen som är en sekundär transportled för farligt gods. Det går relativt få transporter av farligt gods på vägen idag. Den större mängden farligt gods kommer därför vara från verksamhetens egna transporter. Den totala trafikmängden kommer öka på Lövstavägen i storleksordningen en tung transport per timme, av dessa transporter är det dock endast ett fåtal som medför farligt gods. Detta bör inte ha en betydande effekt på risknivån i omgivningen för människors liv och hälsa samt miljö.

Följande riskreducerande åtgärder ska vidtas med avseende på farligt gods:

- För att minska risken att människor inne på anläggningen skadas ska anläggningens fasad som vetter mot

Lövstavägen utföras i ett obrännbart material av minst klassning EI30 och fönster i EW30 enligt Boverkets byggregler (Boverket, 2011).

- Ventilation och friskluftsintag ska placeras på sida som inte vetter mot Lövstavägen.
- Det ska vara möjligt att utrymma bort från Lövstavägen på ett säkert sätt för att kunna ta sig bort från en eventuell olycka och brand på Lövstavägen.

Ras och skred

Vid ett genomförande av planen kommer anläggningar att byggas på ytorna mellan deponikullarna. Anläggningsområdet där kraftvärmeverket samt tillhörande byggnader planeras att anläggas är relativt plant och jordlagerföljden består huvudsakligen av fyllningsmaterial ovan berg. De tunga konstruktionerna planeras att pågrundläggas och därav föreligger inga problem med områdets totalstabilitet. Lokalstabiliteten för schakter och utfyllnader hanteras i detaljprojekteringen.

Utifrån det underlag den geotekniska studien utgår ifrån bedöms totalstabiliteten för strandlinjen söder om och utefter västra deponin förbli oförändrad mot dagens läge.

I hamnen planeras kajen grundläggas på pålar och placeras parallellt med den norra stranden med marginal till deponiområde och påträffat släntberg. Detta gör det möjligt att klara stabiliteten dels för kajen i sig och dels för att undvika störningar längs deponiområdets strandområde, där skred tidigare inträffat.

Översvämning

Vid större regn såsom 100-årsregn kommer ledningssystemens kapacitet att överstigas och dagvattnet avrinna ytligt (varpå lokala översvämningar i lågpunkter sannolikt kommer att bildas). Genom att byggnader och andra känsliga objekt placeras högt kan övriga ytor användas som sekundära avvattningsvägar då ledningssystemet går fullt.

För planområdet utgör de närmast belägna områdena av skogs- och naturmark vilka effektivt avskärmas av de vägdiken som omger Lövstavägen och Kyrkhamnsvägen. Vägarna med tillhörande vägdiken tjänar som en avskärmande åtgärd för planområdet ur skyfallssynpunkt.

Planområdet ligger i och med sitt läge precis vid recipienten allra längst ned i aktuellt avrinningsområde. Således finns inga fastigheter nedströms som drabbas av en eventuell ökad avrinning efter exploatering. Avrinningsområdet består mestadels av skogsmark och naturmark närmast planområdet samt bostadsbebyggelse i de mer perifera delarna.

Planförslaget har i *PM Dagvatten* utvärderats ur ett skyfalls-perspektiv. När ledningsnätet går fullt finns risk för stående vatten på ett antal punkter inom området, så kallade instängda områden – dels strax nordost om ballagret, dels på ett långsmalt flackt stråk mellan silobyggnaderna och pannhuset. Även ett område strax utanför planområdet, strax söder om infarten till anläggningen har risk för vattenansamling.

Planområdets östra del, där hamnen planeras att byggas, omfattas av det område som pekas ut av länsstyrelsen som ett område under beräknat högsta flöde för ”samhällsfunktioner av betydande vikt”. Området kommer till stor del att behöva anpassas för ny hamnverksamhet och en ny kaj för industriändamål.

Kajen är planerad att höjdsättas så att ingen avrinning får ske direkt till Mälaren från kajen. Den behöver således anläggas med en kant som hindrar vattnet och istället leder det till dammsystem väst. Vid extrema skyfall kommer detta att innebära risk för stående vatten även på kajen. När dammsystemens kapacitet överskrids, vid extrema skyfall, kommer vatten att brädda ut från dessa; från dammsystem väst direkt ut i Mälaren och från dammsystem öst åt sydost ut i Mälaren via ett befintligt vattendrag. Hur bräddning kommer att kunna ske är inte fastställt i dagsläget, antingen kan det ske ytligt eller via en anlagd bräddledning.

Vid detaljprojektering behöver ytterligare hänsyn tas till skyfalls-avrinning genom att undvika instängda lågpunkter och därmed skapa förutsättningar för framkomlighet även under dessa extrema förhållanden.

Vid detaljprojektering av markhöjder ska hänsyn tas till det gång- och cykelstråk som leder genom området, så att allmänhetens säkerhet inte äventyras. Stråket har under transportbandet lägre placering gentemot omgivande nivåer. Vid kraftiga regntillfällen kommer därför nederbörd rinna mot lågpunkt i passagen. En pumpad brunn på fastighetsägarens ansvar bör övervägas.

En skyfallssituation kommer troligen innebära att avrinnande vatten från östra delen av planområdet (inklusive återvinningscentralens nya placering) avleds åt sydöst, där det finns en å. Vid normala regn föreslås dagvatten ledas från dammsystem öst till Mälaren via ledning västerut. Detta för att inte korsa projektgränsen samt försäkra begränsad påverkan på området nedströms. Ett avskärande dike norr om det planerade kajområdet föreslås anläggas får att säkert kunna transportera skyfallsavrinning från de norra delarna av avrinningsområdet till Mälaren.

Deponigas

Vid den planerade byggnationen i Lövsta kommer markförhållanden i området att förändras. Med förtätningen av markytan finns det en ökad risk att eventuell deponigas som tidigare ventilerats fritt ur marken ansamlas under byggnaden vilket kan leda till att ett gastryck byggs upp. Gasen kan också tvingas hitta nya vägar ut ur marken vilket kan leda till att den kan spridas till omgivningarna, i värsta fall på ett osäkert sätt. Det finns även en risk att gas tar sig in i byggnader, om inte rätt åtgärder vidtas.

Resultatet av mätningarna visar att metan finns i marken i det område som avses bebyggas. Eftersom underlag till en mer exakt bedömning saknas gör man en konservativ ”worst case” bedömning av risken och klassar området till riskklass 3 på en 6-gradig skala. Ytterligare motivation till riskklassningen är att byggnation under mark planeras. I bygganden planeras det att genomföras arbeten som kan ge upphov till gnistbildning och därmed riskera att antända gasen.

MKB samlad bedömning

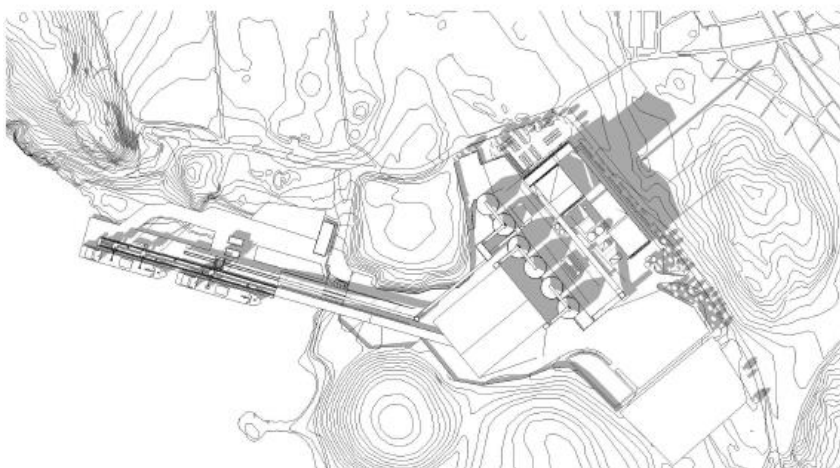
Ett genomförande av planen bedöms inte innebära någon ökad risk för någon av de fyra riskkategorierna om föreslagna åtgärder i de tre underlagsrapporterna vidtas.

Gällande de delar av planområdet som ligger under länsstyrelsens rekommenderade nivå för placering av bebyggelse kommer området att anpassas för hamnverksamhet och den planerade industrikajen konstrueras för att klara av översvämningar.

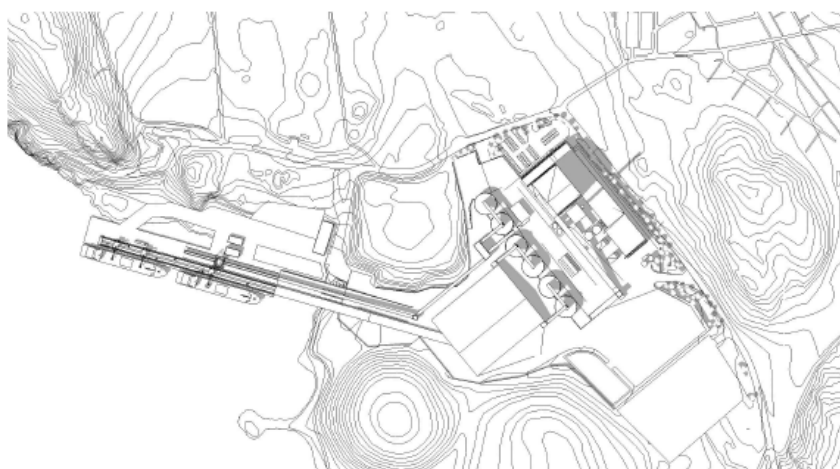
Konsekvenser vid ett genomförande av planen bedöms därför som *obetydliga*.

Ljusförhållanden och lokalklimat

Kraftvärmeverkets högsta byggnadsdel kan få en höjd om cirka 69 meter. Därutöver medger planen en skorsten med cirka 120 meters höjd och två skorstenar om cirka 80 meters höjd. Verket är placerat så att skuggning inte drabbar någon bostadsfastighet.

Solstudie, vår- och höstdagjämning kl. 15:00. Liljewall Arkitekter.

Solstudie, 20 juni kl. 15:00. Liljewall Arkitekter.

Höga byggnader kan försämma vindförhållanden på marken i byggnadernas närhet. Anläggningen är dock inhägnad och inga bostäder eller allmänna platser finns i direkt anslutning varför eventuella konsekvenser av ökad vind är acceptabla.

Barnkonsekvenser

Planområdet är redan idag inhägnat i liknande utsträckning som i planförslaget. Undantag är främst Lövstabadet. Inom planområdet finns storskaliga industribyggnader och verksamheterna som bedrivs är huvudsakligen av industri- och återvinningskaraktär samt en miniracingbana för radiostyrda bilar. En paddock nyttjas av Riddersviks fältrittklubb. Planens genomförande innebär att miniracingbana och paddocken behöver flyttas, antalet barn som berörs av det är dock sannolikt få. Utöver tillgång till badplatsen innebär förslaget alltså ingen större förändring ur ett barnperspektiv.

Vid val av ersättningsplats för Lövstabadet behöver staden beakta aktuella krav på exempelvis tillgänglighet och säkerhet för barn. Utformning av ersättningsplatsen innebär därför sannolikt en förbättring mot idag vilket är positivt ur ett barnperspektiv.

Att markföroreningar i området, som kan vara skadliga för barn, undersöks och omhändertas är positivt.

Övriga konsekvenser

Inom planområdet finns mark och byggnader som staden upplåter med arrendeavtal eller hyresavtal. Planens genomförande innebär att avtalen sägs upp. Verksamheter som kan behöva flytta inom området eller till annat område är båtsällskap, uppställningsplats för fritidsbåtar, miniracingbana, paddock, föreningslokaler, materialupplag, freonåtervinning samt återvinningscentral.

Tidplan

Samråd	24 apr – 10 jun 2019
Granskning	nov 2019
Godkännande i stadsbyggnadsnämnden	mar 2020
Antagande i kommunfullmäktige	jun 2020

Genomförande

Organisatoriska frågor

Ansvarsfördelning

Stadsbyggnadskontoret ansvarar för upprättande av detaljplan samt myndighetsutövning vid bygglov och bygganmälan.

Lantmäterimyndigheten ansvarar för erforderliga fastighetsbildningsåtgärder, på fastighetsägarens initiativ och bekostnad.

Exploateringskontoret ansvarar för upprättande av nödvändiga avtal och överenskommelser samt överlåtelse och tomträttsupplåtelse av mark.

Trafikkontoret ansvarar för drift och underhåll av mark (markerad med x) som är tillgänglig för allmännyttig gång- och cykeltrafik, ridväg samt servicefordon.

Byggaktörerna ansvarar för och bekostar uppförande, drift och skötsel av bebyggelse, anläggningar och utemiljöer på kvartersmark.

Huvudmannaskap

Huvudman för allmänna VA-ledningar, el och fjärrvärme är staden genom Stockholm Vatten och Avlopp AB respektive Ellevio AB och Stockholm Exergi AB. Huvudman för data- och teleledningar är STOKAB och Telia.

Avtal

Genomförandet av detaljplanen regleras i överenskommelse om exploatering mellan staden och byggaktörerna innan beslut om antagande av planförslaget. I överenskommelserna regleras markförsäljningar, fastighetsreglering, upplåtelser med tomträtt samt fördelning av ansvar vid genomförandet av detaljplanen. Åtgärder i befintliga ledningsnät regleras i avtal mellan byggaktörerna och ledningsägare för privat mark och mellan staden och ledningsägare för stadens mark. För ledningssamordning ansvarar exploateringskontoret.

Verkan på befintliga detaljplaner

Planområdet är inte tidigare planlagt.

Fastighetsrättsliga frågor

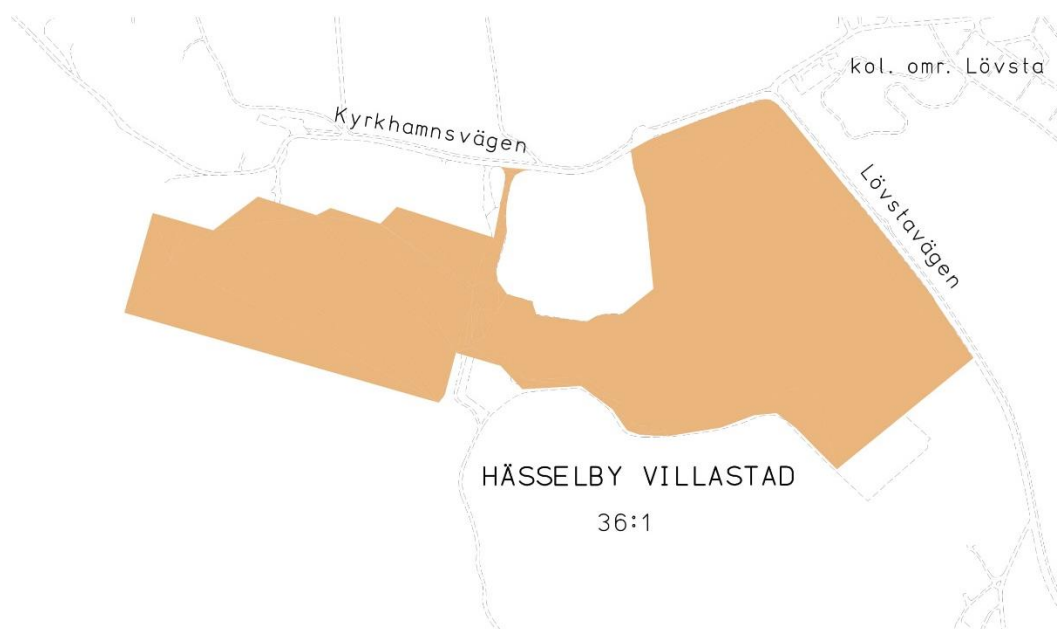
Fastigheter, marksamfälligheter och ägoförhållanden
Planområdet omfattar del av fastigheten Hässelby villastad 36:1 som ägs av Stockholms stad.

Användning av mark

Kvartersmark utgörs av område betecknat E1 (kraftvärmeverk), E2 (återvinningscentral) och V1 (industrihamn, kraftvärmeverk). Vattenområde utgörs av område betecknat W (öppet vattenområde) och W1 (industrihamn, vattenområde där anordningar för hamnverksamhet får inrättas).

Fastighetsbildning

Lantmäterimyndigheten ansvarar för erforderliga fastighetsbildningsåtgärder på fastighetsägarens initiativ och bekostnad. Vid lantmäteriförrättning prövas lämplighet avseende fastigheters utformning m.m. Genom avstyckning från Hässelby villastad 36:1 kan en eller flera fastigheter bildas för ändamålen beskrivna ovan.

Figuren illustrerar den avstyckning som planeras i ett första skede. Färglagt område, på land och i vatten, inom Hässelby villastad 36:1 avses att fastighetsbildas för kraftvärmeverket. Återstoden av planområdet avser återvinningscentral upplåten med arrende varför avstyckning där inte är aktuell.

Gemensamhetsanläggningar och servitut

Behov av gemensamhetsanläggningar och/eller servitut provas i samband med lantmäteriförrättning. För tredimensionell fastighetsbildning krävs ofta att ett flertal rättigheter inrättas.

Markreservat för allmännyttig gång- och cykeltrafik, ridväg och servicefordon på kvartersmark markeras med x-område på plankartan. Syftet är att de trafikantslagen också fortsatt ska kunna röra sig längs Mälarens kust och från Lövstavägen till de täckta tipparna söder om planområdet. Rättigheten kan säkras genom servitut.

Kvartersmarken nås via Lövstavägen och Kyrkhamnsvägen inom fastigheten Hässelby villastad 36:1. Till denna är staden fastighetsägare och därmed väghållare. Gatorna ingår inte i planlagt område. För ny fastighet inom detaljplaneområdet avses tillgång till väg säkerställas genom servitut

Ledningsrätter

Nyttillkommande ledningar för fiber, VA, el, och fjärrvärme läggs inom allmänna gator.

Ekonomiska frågor

Byggaktörerna bekostar all byggnation inom planerad kvartersmark.

Det ekonomiska ansvaret för rivning, sanering, byggnationer och anläggningar regleras i exploateringsavtal. Anslutningsavgifter för VA, el, tele, fjärrvärme m.m. debiteras enligt vid var tid gällande taxa hos respektive leverantör.

Vatten och avlopp

Stockholm Vatten och Avfall AB ansvarar för utbyggnaden av VA-systemet efter överenskommelse med exploatörerna.

Byggaktörerna svarar för eventuella anslutningsavgifter till tekniska ledningsnät för de blivande fastigheterna, bortsett från anslutning för de fastigheter vilka upplåts med tomträtt. För dessa svarar staden för VA-anslutningarna.

Anslutningspunkter planeras i allmänna gator.

Ersättning vid markförvärv/försäljning

Kvartersmark för återvinningscentral avses upplåtas med arrende till Stockholm Vatten och Avfall AB. Kvartersmark och vattenområde för kraftvärmeverk och industrihamn kommer att säljas till Stockholm Exergi AB efter genomförd fastighetsbildning.

Fastighetsbildning

Fastighetsbildningsåtgärder bekostas av fastighetshetsägaren. Genomförd fastighetsbildning krävs för att bygglov ska beviljas.

El och tele m.m.

Ansvar för utbyggnad av de tekniska försörjningssystemen åvilar och bekostas av respektive leverantör.

Kostnader för miljöskyddsåtgärder

För deponiområdet (mark inom planområdet som omfattas av markanvisning beslutad 2018-04-19) och återvinningscentralen ombesörjer staden marksanering. För vatten och sediment ombesörjer Stockholm Exergi sanering. För kajområdet som idag används för båtklubb och som badplats ska staden och Stockholm Exergi träffa avtal om kostnader för marksanering.

Tekniska frågor

Vatten och avlopp

Byggnaderna inom planområdet kommer att anslutas till det kommunala VA-ledningsnätet.

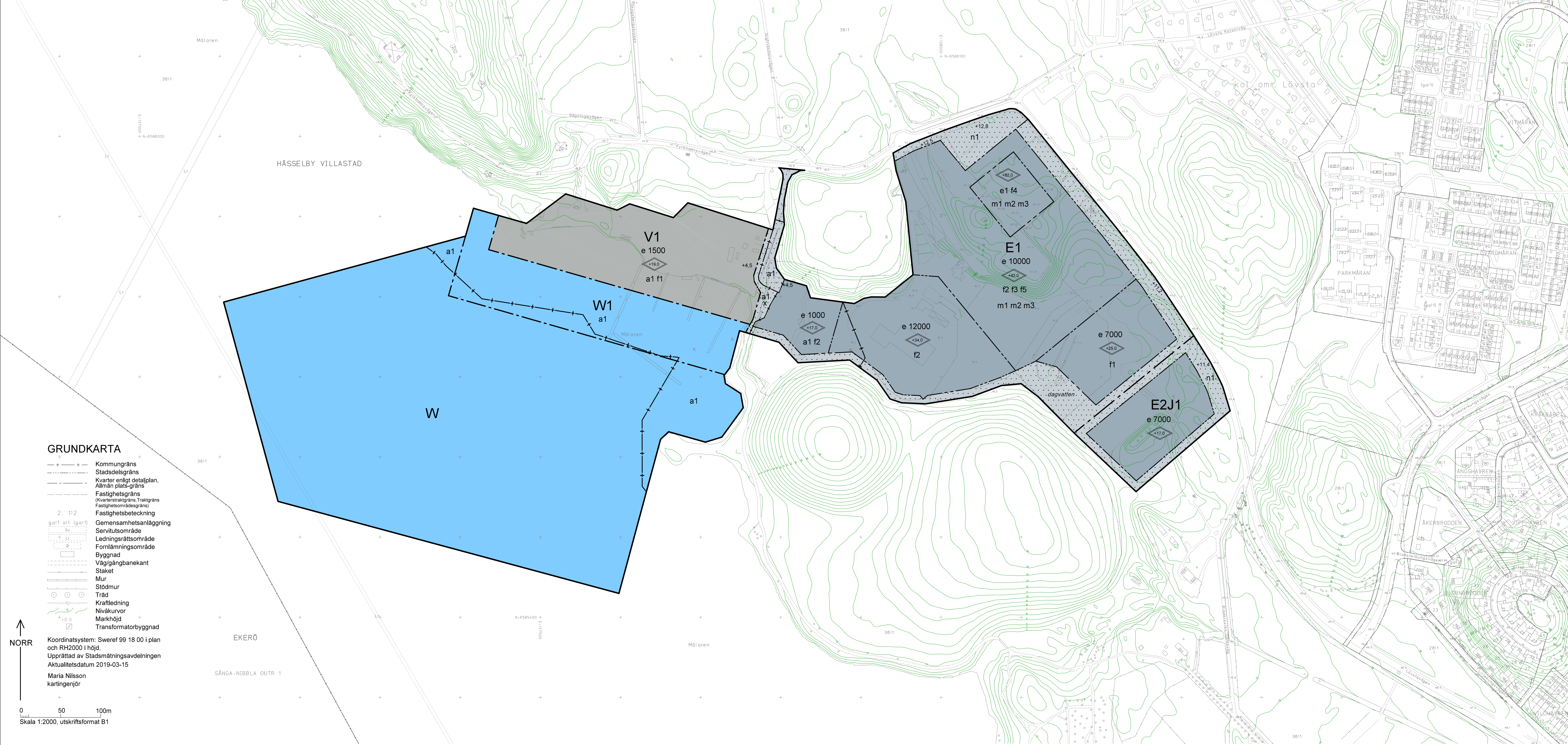
Dagvatten

Verksamhetsområde för dagvatten är under utredning. Dagvatten som alstras inom planområdet ska normalt, enligt Stockholms stads dagvattenstrategi, lokalt omhändertas och infiltreras och fördröjas i möjligaste mån. På grund av de markföroreningar som finns inom planområdet är infiltration olämpligt.

Dagvattenanläggningar måste göras täta för att förhindra infiltration. Huvuddelen av planområdet avvattas till dammsystem eller växtbäddar för rening. Avledning av vatten vid skyfall behöver studeras vidare.

Genomförandetid

Genomförandetiden går ut 10 år efter att planen vunnit laga kraft.

GRUNDKARTA

- Kommungräns
- Stadsdelsgräns
- Kvarter enligt detaljplan, Allmän plats-gräns
- Fastighetsgräns
- Gemensamhetsanläggning
- Servitutsområde
- Ledningsrättsområde
- Fornlämningsområde
- Byggnad
- Väg/gångbanekant
- Staket
- Mur
- Stödmur
- Träd
- Kraftledning
- Nivåkurvor
- Markhöjd
- Transformatorbyggnad

Koordinatsystem: Sweref 99 18 00 i plan och RH2000 i höjd.
Upprättad av Stadsmättningsavdelningen
Aktualitetsdatum 2019-03-15
Maria Nilsson
kartingenjör

0 50 100m
Skala 1:2000, utskriftsformat B1

PLANBESTÄMMELSER

Följande gäller inom områden med nedanstående beteckningar. Bestämmelse utan beteckning gäller inom hela planområdet. Endast angiven användning och utformning är tillåten.

- Gränsbeteckningar
- Gräns för planområdet
 - Användningsgräns
 - Egenskapsgräns
 - Administrativ gräns
 - Egenskapsgräns och administrativ gräns, kombination av

Användning av mark och vatten

- Kvartersmark
- E1 Kraftvärmeverk
 - E2 Återvinningscentral, återvinning och därmed samhörigt ändamål
 - J1 Icke störande industri
 - V1 Industrihamn, kraftvärmeverk
- Vattenområden
- W Öppet vattenområde
 - W1 Industrihamn, vattenområde där anordningar för hamnverksamhet får inrättas.

Kvartersmarkens anordnande

- Utnyttjandegrad
- e 000 Största byggnadsarea i kvadratmeter ovan mark.
 - e1 En byggnad eller en byggnadsdel om maximalt 4500 kvadratmeter BYA får uppföras, till en högsta höjd om +82,0 meter över nollplanet. För resterande yta inom eigenskapsområdet får byggnad uppföras till en högsta höjd om +42,0 meter över nollplanet.

- Begränsning av markens utnyttjande
- Byggnad får inte uppföras.

Höjd på byggnader och byggnadsverk

- f1 Högsta totalhöjd i meter över nollplanet. Utöver angiven totalhöjd får andra byggnadsverk än byggnader uppföras till en högsta höjd om +29,0 meter över nollplanet.
- f2 Utöver angiven totalhöjd får andra byggnadsverk än byggnader uppföras till en högsta höjd om +55,0 meter över nollplanet.
- f3 Fasad får vara maximalt 80,0 meter bred.
- f4 Utöver angiven totalhöjd får en skorsten uppföras till en högsta höjd om +134,0 meter över nollplanet.
- f5 Utöver angiven totalhöjd får två skorstenar uppföras till en högsta höjd om +94,0 meter över nollplanet.

Markens anordnande och vegetation

- +0,0 Föreskriven höjd över nollplanet.
- n1 Magasin för fördröjning och rening av dagvatten ska finnas.

Skydd mot störning

- m1 Fasad mot Lövstavägen ska utföras i obrännbart material av lägst klassning EI30 och EW30.
- m2 Ventilation och friskluftsintag ska placeras på sida som inte vetter mot Lövstavägen.
- m3 Byggnad ska utföras så att det är möjligt att utrymma i riktning bort från Lövstavägen.

Vattentäta konstruktioner ska utföras upp till +2,7 meter över nollplanet.

Administrativa bestämmelser

- Markreservat för allmännyttiga ändamål
- x Marken ska vara tillgänglig för allmännyttig gång- och cykeltrafik, ridväg samt servicefordon till en fri bredd om minst 2,5 meter och fri höjd om minst 3,5 meter.

Strandskydd

- a1 Strandskydd upphävs inom planområdet enligt 4 kap. 17§ PBL, se även illustration på plankartan.

Genomförandetid

Genomförandetiden slutar 10 år efter det att planen har vunnit laga kraft.

ILLUSTRATIONER

- dagvatten Illustrationstext

UPPLYSNINGAR

Planen består av:
- plankarta med bestämmelser
Till planen hör:
- planbeskrivning
- miljökonsekvensbeskrivning
Planen är upprättad enligt plan- och bygglagen (PBL 2010:900)
Planområdet ligger inom primär och sekundär skyddszon till Östra Mälaren. För att tillgodose syftet med vattenskyddsområdet har Länsstyrelsen meddelat, med stöd av 7 kap 22 § MB, skyddsföreskrifter och allmänna bestämmelser som ska gälla inom skyddsområdet. Hanteringen av dagvattnet ska ske i enlighet med skyddsföreskrifterna på ett sätt som inte medför förorening av Mälarens vatten.

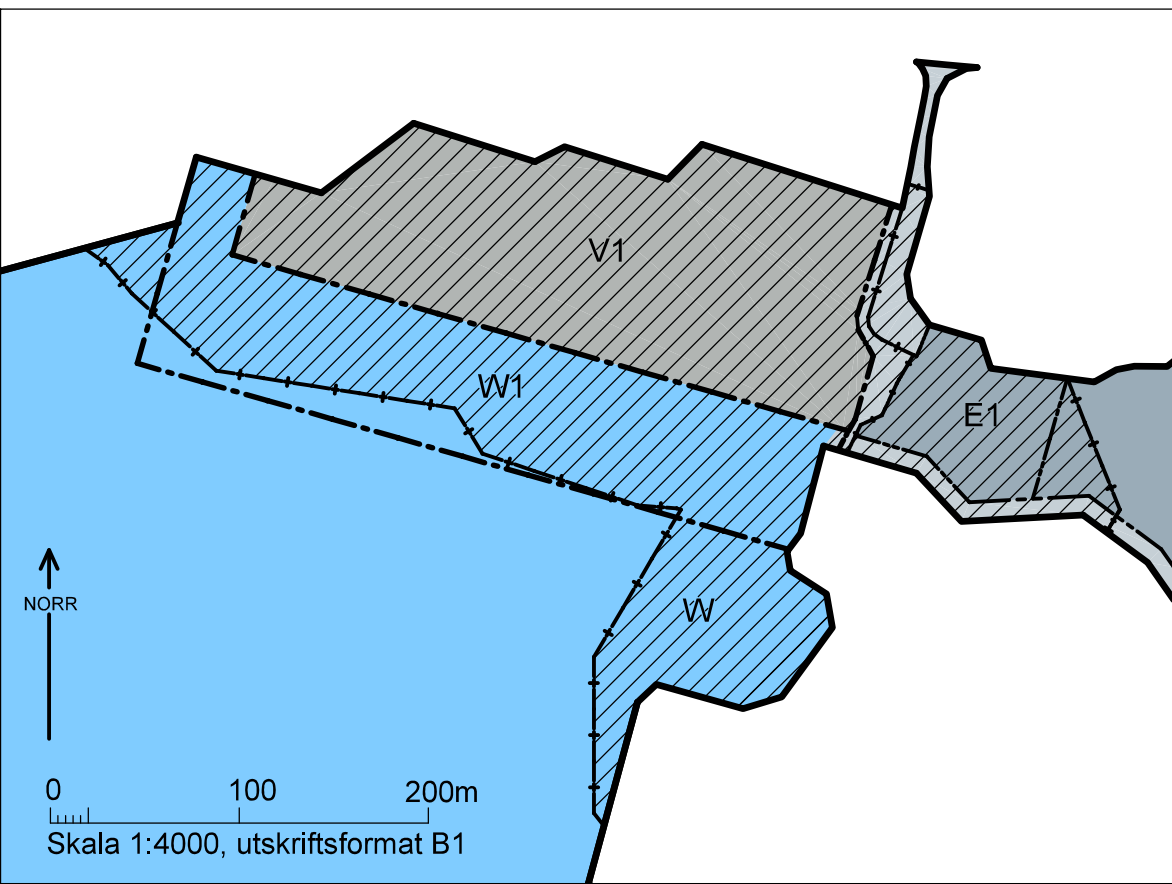

Illustration: Strandskyddet upphävs inom skrafferat område.

SAMRÅDSHANDLING

Förslag

Detaljplan för

Lövstaverket

del av fastigheten Hässelby Villastad 36:1 i stadsdelen Hässelby Villastad i Stockholm

Stockholms stadsbyggnadskontor
Planavdelningen
2019-04-16

Louise Heimler
planchef

Peter Bergqvist
stadsplanerare

Godkänd av SBN
Antagen av
Laga kraft

S-Dp 2017-09500-54

BET	ANT	ÄNDRINGEN AVSER	DATUM	SIGN

UNDERLAG TILL DETALJPLAN
LÖVSTAVERKET

	A	LILJEWALL ARKITEKTER AB	010-205 10 80
	K	.	.
	V	.	.
	E	.	.
	M	.	.
	SK	.	.
	BR	.	.
	LJ	.	.
	I	.	.

UPPDRAG NR 11005400	RITAD AV TH	HANDLÄGGARE TH
DATUM 2019-02-28	ANSVARIG #Ansvarig	

NYBYGGNAD AV INDUSTRI

ÖVERSIKTSPLAN

ILLUSTRATIONSPLAN

SKALA	NUMMER	BET
A1 = 1:2000		
A3 = 1:4000		

Gestaltningsprogram

Lövstaverket

INNEHÅLL

Introduktion	s. 3
Processen	s. 4
Platsen idag	s. 5
Vision	s. 6
Fjärrskalan	s. 7
Närskalan	s. 8
Detaljering	s. 9
Rekreation	s. 10
Anläggningen i landskapet	s. 11

Planområdesgräns för gestaltningsprogram

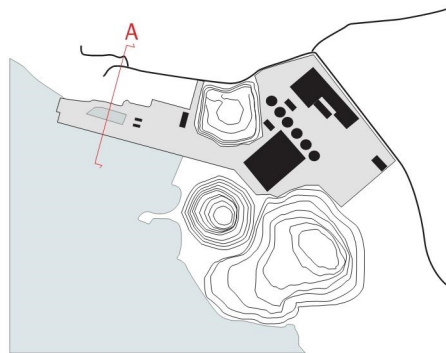
Kartunderlag, Google maps, Snazzymaps

INTRODUKTION

Stockholm Exergi planerar för ett nytt kraftvärmeverk i Lovsta på det område som sedan sent 1800-tal använts för avfallshantering.

Verksamheten ska bli en modern anläggning med en hållbar energiproduktion som ska hjälpa till att fasa ut kol på Värtaverket, ersätta den befintliga anläggningen i Hässelby Strand, samt inte minst, tillgodose behovet av hållbar energi för den växande staden.

Bränslet kommer vara RDF Balad (Refuse Derived Fuel) – utsorterade brännbara fraktioner ur hushålls- och verksamhetsavfall, trä i form av biobränslen som GROT, bark, spån och likvärdiga bränslen samt RT-flis (returträflis). Primärt kommer bränslet att nå anläggningen via lastfartyg. Av reservskäl kan bränsle komma att transporteras till anläggningen via lastbil.

Principsektion A genom hamnen

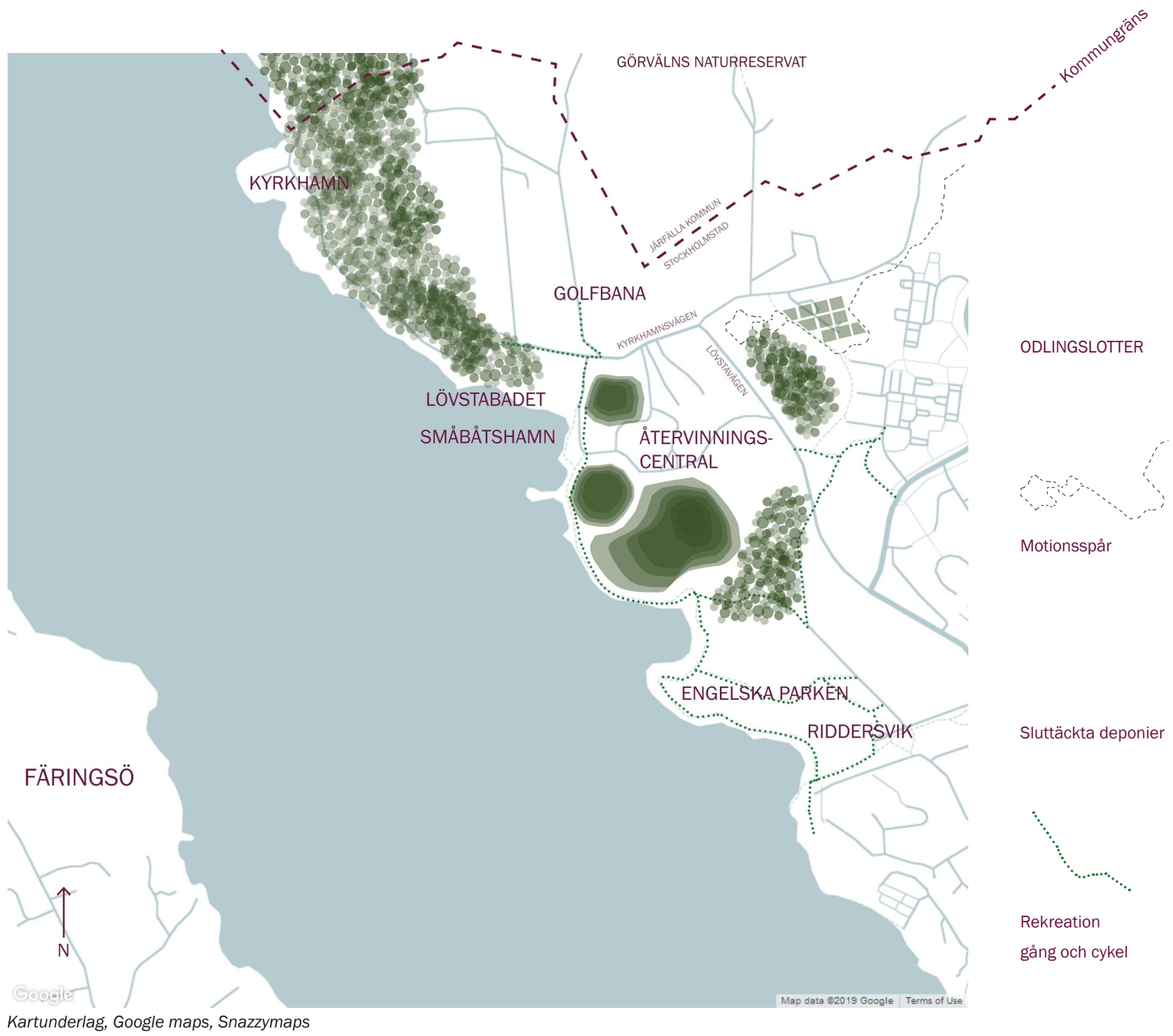
Orienteringskarta, Illustrationsplan för anläggningen

PROCESSEN

Anläggningens process kan delas upp i tre delar.
 Hamnen, där bränslet lossas från fraktfartyg.
 Bränslehanteringen, som består av mellanlagring och beredning av bränslet.
 Förbränningsdelen, där bränslet förbränns, energin i form av elektricitet och värme utvinns, samt rening av rökgaserna.
 Mellan delarna transporteras bränslet med transportband.
 Anläggningen innehåller även kontor och verkstad för den dagliga driften med tillhörande angöring- och parkeringsytor.

- 1 Hamn
- 2 Bränslelager och beredning
- 3 Förbränning
 - Pannbyggnad, rökgasrening
 - Turbinbyggnad
 - El-byggnad
 - Rökgaskondensering
 - Skorsten
 - Diverse komplementbyggnader.
- 4 Personalbyggnad med kontor, verkstad, utställning och omklädnad, samt angöring- och parkeringsytor.

Inkom till Stockholms stadsbyggnadskontor - 2019-04-23, Dnr 2017-09500

PLATSEN IDAG

I och kring Kyrkhamn-Lövsta-Riddersvik finns bra förutsättningar för rekreation och friluftsliv. Det finns ett rikt utbud för olika åldrar och intresseinriktningar med bad, picknick, promenader och idrott. Här finns höga natur- och kulturmiljövärden som bidrar till upplevelsen och de rekreativa värdena. (Lövsta Landskapsanalys, Sweco, 2019)

Platsen kring dagens återvinning domineras av tre sluttäckta deponikullar, rester från tidigare sopstation som täckts över och nu fungerar som utsiktspunkter och ger ett böljande landskap. Kullarna bidrar även till att skärma av dagens återvinning från strandpromenaden. Strandpromenaden rör sig från Riddersvik genom Engelska parken och norrut förbi deponikullarna och småbåtshamnen, Löfstabadet och vidare till naturreservatet Görväl.

Öster om återvinningen återfinns idag motionsslingor och ett område med kolonilotter.

Flygvy över de sluttäckta deponierna och befintlig verksamhet

VISION

Ambitionen är att låta den nya anläggningen smälta samman med omgivningen och låta byggnadsvolymerna spela med det omslutande, böljande landskapet. Med hjälp av de sluttäckta deponikullarna och landskapets övriga förutsättningar bör de tillkommande byggnaderna placeras så de döljs så mycket som möjligt av mark och skog.

Stora byggnadskroppar bör gestaltas med omsorg och med ett gestaltungsgrepp som förstärker samspelet med landskapet. Med form och färg möter byggnaderna marken och himlen. Genom en välarbetad fönstersättning och noggrant utvalda kulörer kan skalan brytas ner och en rytm och balans mellan byggnad och omgivning skapas.

KVÄLL

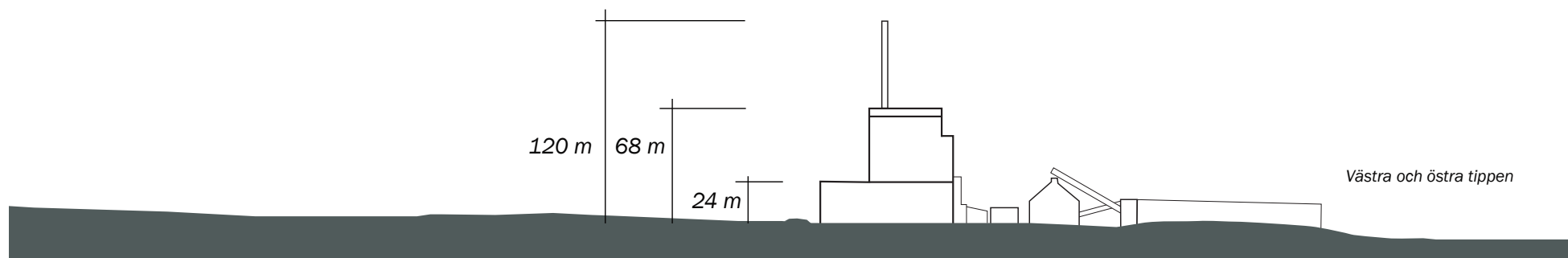
Genom varierade fönsterslitsar och belysning från insidan skapas ett varierat fasaduttryck, som bryter upp byggnadens volym så väl dag- som nattetid.

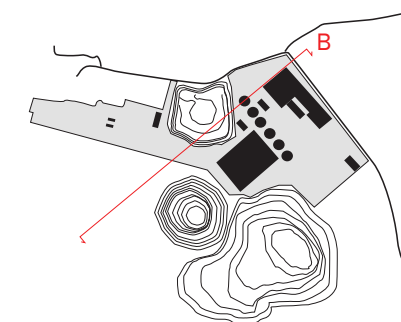
Visualisering, ljussättning av Lövstaverket möjlig utformning

Fotomatchning, Lövstaverket, vy från Ekerö, möjlig utformning

Principsektion B genom verket, med ungefärliga höjder i meter

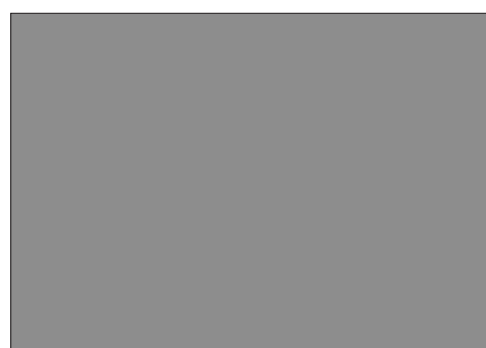
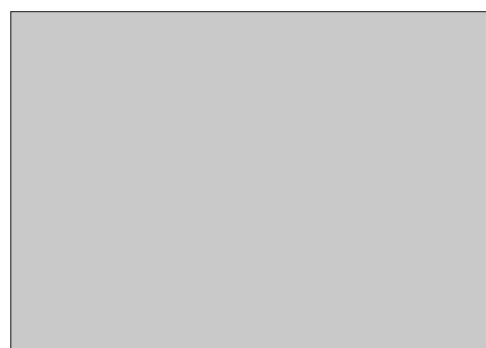
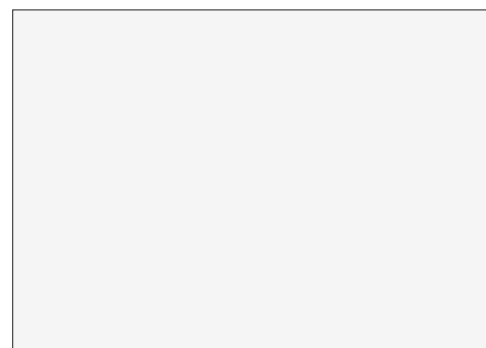
FJÄRRSKALAN

Med hänsyn till de som betraktar anläggningen från längre avstånd är ambitionen att gömma lägre byggnadsdelar bakom kullarna och att ge dem mörkare kulörer som smälter ihop med landskapet. Höga byggnadsdelar ges en ljusare kulörsättning som hämtar sin ljushet från himlen.

Landskapets böljande siluett översätts i byggnaden med lutande väggar, tak och fönstersättning likt horisonten i ett böljande landskap. Det bidrar till att bryta upp den storskaliga anläggningen i mindre delar och på så vis förankra dessa med landskapet.

Anläggningen ska kännas som en helhet och ambitionen är att skapa ett så helt uttryck som möjligt där anläggningsdelarna vävs in i varandra med enhetliga material och kulörer.

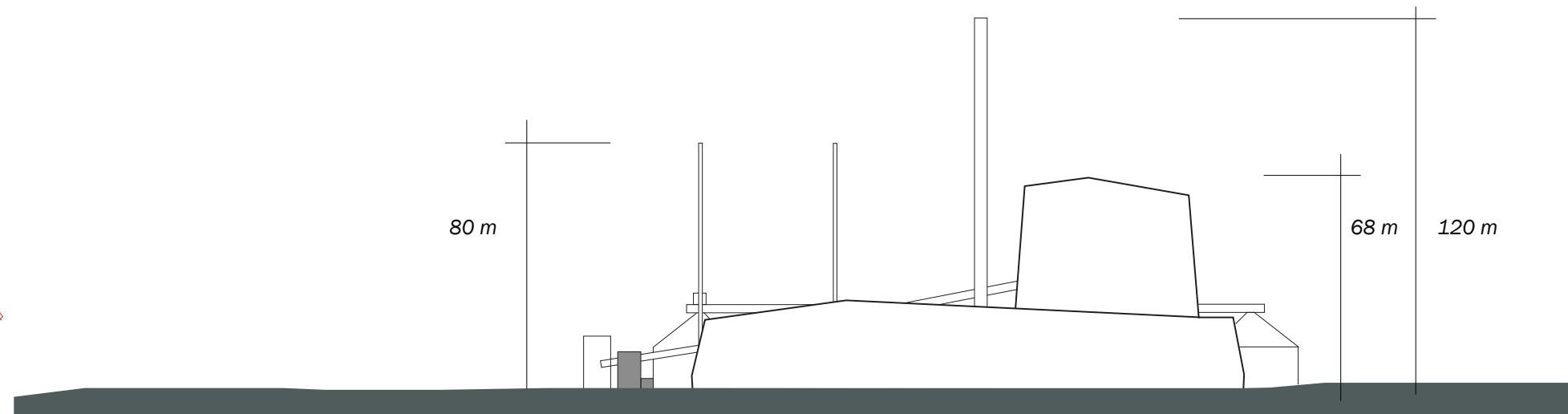
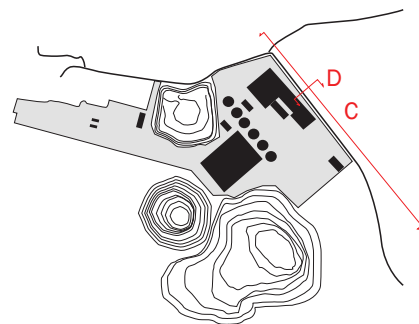
Anläggningens skorstenar följer resterande byggnadskroppars färgsättning och ljusas även de upp i och med höjden.

Möjlig färgsättning

Fotomatchning, Lovstaverket, vy från Ekerö, möjlig utformning

Principelevation C av verket, med ungefärliga höjder i meter

NÄRMILJÖ

Mot Lövstavägen, där förbipasserande kommer nära byggnaderna, vänder sig de lägre byggnadskropparna. De ges en omsorgsfull gestaltning med fasadens detaljer utformade så att skalan i detaljeringen blir mänsklig och välkomnande.

Bearbetning av gränsen in mot anläggningen utförs på ett sådant vis att slänter och vegetation döljer delar av den processtekniska utrustningen och de stora asfaltytor som anläggningen kräver för dess logistik.

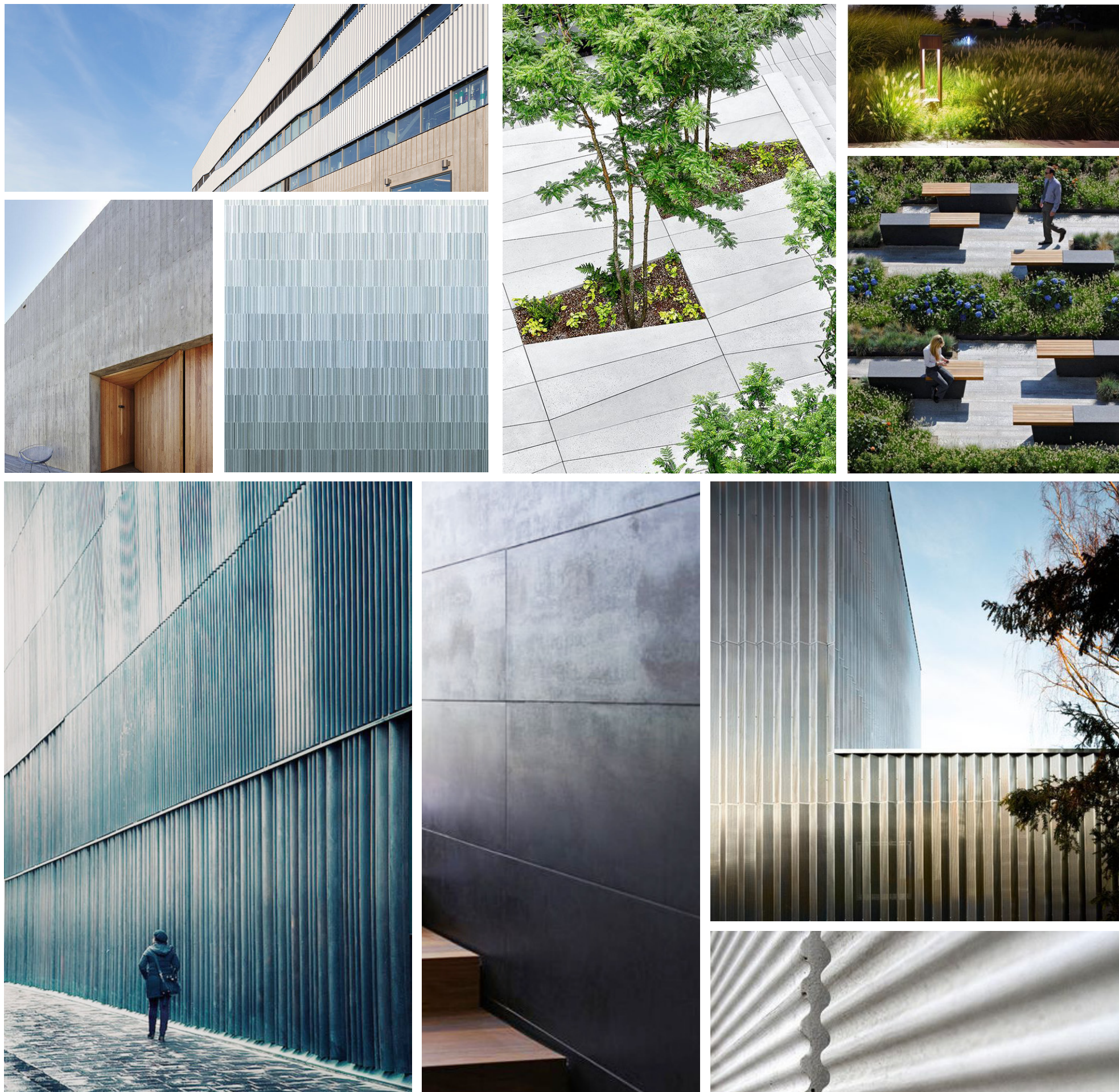
Anläggningens parkeringsytor utformats så att det finns stora gröna inslag, dels för fördröjning och rening av regnvatten dels för att skapa en välkomnande entré till anläggningen. Omgivningen, i form av golfbanan, de övertäckta tipparna, åkermarkerna och skogspartierna utgör en mosaik av naturtyper. Parkeringsytornas regnbäddar erbjuder ytterligare en artrik pusselbit i denna väv.

Visualisering av Lövstaverket, sett från golfbanan

Principsektion D genom Lövstavägen och kulle framför anläggningen

Referensbilder, möjlig detaljering av korrigerad plåt, bearbetad betong, fönsterband, regnbäddar och möjlig utformning av entrésituation

DETALJERING

Då anläggningen är relativt stor används med fördel få material som istället bryts upp med hjälp av horisontella fönsterpartier och färggradering med mörkare partier nertill och ljusare upptill.

För att ytterligare bryta ner volymen placeras de lägre byggnadsvolymerna åt Lövestavägen för att på så sätt ta ner skalan och möjliggöra en rikare detaljering i och med personalbyggnadens utformning.

Den mörkare betongsockeln kan med fördel bearbetas för att på så vis skapa en detaljering och mänsklig skala åt byggnaden. Marken kring parkering och personalbyggnad ges en omsorgsfull bearbetning, dels genom grönska som hjälper till att ta ner skalan dels genom regnbäddar som fördröjer dagvattnen och skapar en välkomnande entré.

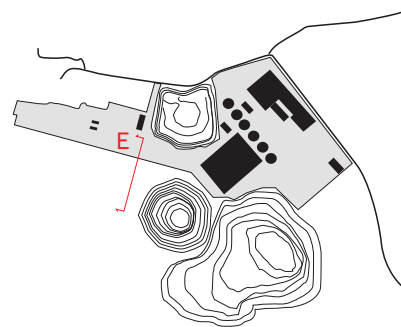
Belysning och bänkar kan med fördel få ett ganska grovt och industriellt uttryck förslagsvis i trä eller corten.

REKREATION

Att främja det befintliga rekreationsstråket är en utgångspunkt för utformningen av mötet mellan hamnen och stråket. Bränsletransporten från hamnen kommer därför att ske på broar ovan mark för att tillåta fri passage under. Höjderna anpassas så att det finns en passage med minst 3,5 m fri höjd från marken upp till brospannen. Öppenhet och rymd eftersträvas för att skapa en trygg miljö. Vattenytan släpps in nära rekreationsstråket för att hjälpa till att spegla in solens ljusspel under broarna. Delar av marken här, som idag används som upplag, kan brytas upp och planteras och bli en del av den omgivande grönstrukturen.

Visualisering av rekreationsstråket som löper utmed vattnet

3,5 m

Principsektion E genom kaj, transportband och broar, möjlig utformning, med ungefärlig höjd på passage under

Bilder från det omgivande landskapet

Visualisering av anläggningen sett från Lövstavägen

ANLÄGGNINGEN I LANDSKAPET

Själva anläggningen byggs på de markytor som redan idag är ianspråktaga för avfallshantering och används av dagens verksamheter. De sluttäckta deponierna lämnas orörda och vegetationen där lämnas orörd av projektet. Som tidigare nämnts så bibehålls en fortsatt rörelse ut med vattnet.

Hamnen byggs till stor del på de ytor som idag är hamn och uppläggningsyta för småbåtar. Även här används till största del redan ianspråktagen mark

Den nya kajen landar vid den befintliga badplatsen och gör att badplatsen inte längre kan nyttjas. Den nya kajen skjuts så nära land som möjligt för att värna om siktlinjen från Riddersviks Engelska park och vidare upp längs strandremsan.

Redovisning av ej verkställda
beslut, kvartal 1 2019

8

HV 2019/115

Handläggare
Susanne Rydberg-Lif
Telefon: 08 508 05097

Till
Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd
2019-06-13

Redovisning av ej verkställda beslut, kvartal 1 2019

Förslag till beslut

Stadsdelsnämnden tar del av förvaltningens redovisning av ej verkställda beslut och lägger den till handlingarna.

Bakgrund

Enligt socialtjänstlagen (SoL) och lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) ska kommuner varje kvartal rapportera till Inspektionen för vård och omsorg (IVO) de beslut om bistånd enligt SoL och insatser enligt LSS som inte har kunnat verkställas inom tre månader. Rapporteringen gäller även avbrott i verkställighet och verkställda bistånd eller insatser som tidigare rapporterats som ej verkställda. Samma rapportering lämnas till kommunens revisorer, äldre- och socialnämnden. De båda facknämnderna rapporterar vidare till kommunfullmäktige.

Ärendet

Rapporteringen till IVO gäller kvartal 1, 2019. Inom Avdelningen för beställare äldreomsorg, funktionsnedsättning och socialpsykiatri, har äldreomsorgen rapporterat fem ej verkställda beslut som gäller vård- och omsorgsboende, sex ej verkställda beslut som gäller servicehus och ett beslut som gäller dagverksamhet. I flertalet av de ej verkställda besluten har den äldre fått erbjudanden, men tackat nej.

Inom samma avdelning men med inriktning funktionsnedsättning, är det två beslut om bostad med särskild service enligt LSS, som inte har kunnat verkställas på grund av svårighet att hitta lämplig bostad. Ett ej verkställt beslut gäller särskild bostad enligt socialtjänstlagen.

Hässelby-Vällingby stadsdelsförvaltning
Individ- och familjeomsorg

Hässelby torg 20-22
Box 3424
16564 Hässelby
Växel 08-50804000
Fax 08-508 04 099
hasselby-vallingby@stockholm.se
stockholm.se

Avdelningen för individ- och familjeomsorg hade inga ej verkställda beslut vid slutet på kvartal 1, 2019.

Denise Melin
stadsdelsdirektör

Fredrik Skoglund
avdelningschef

Kerstin Medin
avdelningschef

Bilagor

1. Sammanställning - Ej verkställda beslut inom äldreomsorgen, kvartal 1, 2019.
2. Sammanställning - Ej verkställda beslut inom funktionsnedsättning, kvartal 1, 2019.
3. Sammanställning - Ej verkställda beslut inom individ och familjeomsorgen, kvartal 1, 2019.

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Denise Melin, stadsdelsdirektör	2019-05-25
Fredrik Skoglund, Avdelningschef	2019-05-24

Rapportering av ej verkställda beslut inom individ- och familjeomsorgen enligt socialtjänstlagen (SoL), kvartal 1, 2019

Insats	Beslutsdatum	Kommentar	Verkställt datum
Kontaktfamilj	2018-06-29	Avbrott i verkställighet 20180806. Barn som varit placerat under hösten.	2019-02-20
Kontaktfamilj	2018-06-29	Avbrott i verkställighet 20180806. Barn som varit placerat under hösten	2019-02-20
Kontaktperson	2018-10-25	Lämplig kontaktperson saknades	2019-04-01

Rapportering av ej verkställda beslut inom Funktionsnedsättning enligt lag om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) kvartal 1, 2019.

Insats	Beslutsdatum	Kommentar	Verkställt datum
Bostad med särskild service för vuxna eller annan särskilt anpassad bostad för vuxna 9§9 LSS	2017-07-19	Klienten har varit inlagd på rättspsykiatriska avdelningen vid Löwenströmska sjukhuset. Nämnden avslog 2018-11-30 den enskildes ansökan om fortsatt bostad enligt 9 § 9 LSS p.g.a. förändrade omständigheter som innebär att den enskilde inte uppfyller kriterierna för bostad enligt 9 § 9.	Avslutad 2018-12-12
Bostad med särskild service för vuxna eller annan särskilt anpassad bostad för vuxna 9§9 LSS	2017-10-18	Ej funnits lämplig bostad att erbjuda utifrån den enskildes behov. Klienten är även beviljad daglig verksamhet och korttidsvistelse.	2019-03-01
Bostad med särskild service för vuxna eller annan särskilt anpassad bostad för vuxna 9§9 LSS	2017-12-18	Erbjudande om boende gjordes 2018-10-22 och klienten tackade nej till placeringen 20181031. Nytt erbjudande gavs 181228 och svarsdatum är 20190116. Klienten är även beviljad daglig verksamhet och ledsagarservice vilka båda insatser är verkställda.	2019-02-01
Bostad med särskild service för vuxna eller annan särskilt anpassad bostad för vuxna 9§9 LSS.	2018-01-01	Nyprövning av insats gjordes under dec. 2018 och ansökan avslogs. Klienten är även beviljad dagligt verks. och korttidsvistelse.	
Bostad med särskild service för vuxna eller annan särskilt anpassad bostad för vuxna 9§9 LSS.	2018-02-15	Ej funnits lämplig bostad att erbjuda utifrån den enskildes behov.	

Rapportering av ej verkställda beslut inom Funktionsnedsättning enligt lag om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) kvartal 1, 2019.

Bostad med särskild service för vuxna eller annan särskilt anpassad bostad för vuxna 9§9 LSS.	2017-12-01	Klienten vill avvakta med att flytta hemifrån tills han känner sig redo, ansökan tas tillbaka 2018-12-11. Klienten är även beviljad daglig verksamhet på heltid och kontaktperson enligt LSS sedan flera år tillbaka.	Återtagande av ansökan, 2018-12-11
Bostad med särskild service för vuxna eller annan särskilt anpassad bostad för vuxna 9§9 LSS.	2018-07-20	Ej funnits lämplig bostad att erbjuda utifrån den ensk. Behov. Klienten är idag även beviljad daglig verksamhet, korttidsvistelse med 4 dygn/mån. och boendestöd 12h/mån., insatser är verkställda.	
Boende enligt 4 § 1 SoL	2018-03-20	Tackat nej till erbjuden plats på boende enligt SoL 2018-08-28. Klienten är beviljad korttidsboende enligt SoL sedan 2018-05-03 i väntan på rätt boende enligt SoL.	

Rapportering av ej verkställda beslut inom äldreomsorgen enligt socialtjänstlagen (SoL), kvartal 1, 2019

Insats	Beslutsdatum	Kommentar	Verkställt datum
Vård och omsorgsboende	2014-05-21	Erbjuds plats 2018-11-08, 2018-12-04, 2018-12-07, 2018-12-27, på 2 olika ställen. Tackar nej till samtliga. Uppger att det fungerar i hemmet. Avliden.	Avslut utan verkställighet 2019-02-26
Vård- och omsorgsboende	2017-07-13	Erbjuds plats 2019-01-31, 2019-02-26, 2019-03-28 2019-04-25 på samma ställe Den enskilde tackar nej till samtliga erbjudanden.	
Vård- och omsorgsboende	2018-05-21	Erbjuds plats 2019-01-10, 2019-02-19, 2019-03-18 på samma boende. Tackar nej till samtliga. Avliden.	Avslut utan verkställighet 2019-04-16
Vård- och omsorgsboende	2018-06-05	Bor på vård- och omsorgsboende med somatisk inriktning. Har fått demensdiagnos och avvaktar ledig plats på rekommenderat boende. Behöver utredas om behovet kvarstår.	

Vård- och omsorgsboende	2018-07-06	Erbjuds plats 2019-01-09, 2019-03-13, 2019-04-01. Tackar nej till samtliga erbjudanden. Har uppgett till köhandläggare att ansökan om vård- och omsorgsboende har lämnats till Jönköping.	
Vård- och omsorgsboende	2018-08-06	Bor i dagsläget på vård- och omsorgsboende. Har beviljats profilboende och endast 1 boende med rätt inriktning har gått med på att ta emot den enskilde. Regelbunden kontakt med önskat profilboende angående köplacering. Befintligt boende ersätts fr.o.m. 2019-02-13 enligt profilkostnad. Fråga om behov av profilboende kvarstår behöver utredas.	
Vård- och omsorgsboende	2018-09-21	Erbjudande om plats 2019-01-31, 2019-04-05, 2019-04-25. Tackar nej.	
Servicehus	2017-12-19	Erbjuds plats 2019-01-21, 2019-04-03. Önskar endast erbjudande om önskat boende. Tackar nej pga missnöje med standard på lgh.	
Servicehus	2018-03-02	Erbjuds plats 2018-12-04,	Verkställt 2019-

		2018-12-11, 2018-12-14, 2018-12-28 på 3 olika boenden. Tackar nej till två. Tackar ja till sista erbjudandet. Dock verkställs inte beslutet förrän kvartal 1 2019.	01-18.
Servicehus	2018-03-21	Sökte vård- och omsorgsboende, SIP hålls, uppger under utredning att situationen i bostaden fungerar väl, ansökan om vård- och omsorgsboende återtas. Har inte lämnat önskemål om vilket servicehus hen vill till och får därför inga erbjudanden. Insatsen makulerades av misstag i systemet och nytt beslut lades in. På grund av att beslut inte kan läggas in längre bak än 3 månader blir nytt beslutsdatum 2018-07-10.	
Servicehus	2018-04-30	Erbjuds plats 2019-03-05, 2019-03-25 till samma boende. Tackar nej till samtliga erbjudanden, ej aktuellt med flytt i dagsläget.	
Servicehus	2018-04-19	Bor på HVB-hem. Beviljad servicehus men kan inte flytta på egen hand. God man	

		inkopplad. Tackat ja till erbjudande. Kommer verkställas under kvartal 2.	
Servicehus	2018-07-27	Erbjuds plats 2019-01-03, 2019-02-04(två olika platser), 2019-02-25. Tackar nej till samtliga erbjudanden.	
Servicehus	2018-09-05	Erbjuds plats 2019-02-12, tackar nej. Erbjuds plats 2019-03-11, Tackar ja.	Verkställt 2019-03-30
Servicehus	2018-09-04	Erbjuds plats 2018-11-28, 2018-12-10 och 2018-12-18. Tackar ja till sista erbjudandet. Verkställs dock först under 1 kvartalet 2019.	Verkställt 2019-01-01.
Servicehus	2018-08-07	Erbjuds plats 2018-10-04 och 2018-12-19. Tackar ja till sista erbjudandet. Verkställs dock först under 1 kvartalet 2019.	Verkställt 2019-02-20.
Servicehus	2018-09-27	Erbjuds plats 2019-01-14, 2019-02-12. Tackar nej till erbjudanden. Önskar 2 rok på specifikt boende.	
Dagverksamhet	2018-09-28	Står i kö till vald dagverksamhet. Väntar på plats.	Verkställt 2019-01-15
Dagverksamhet	2018-09-25	Står i kö till vald verksamhet. Väntar på plats.	Verkställt 2019-01-25

Dagverksamhet	2018-09-05	Erbjudits plats 2018-11-05, 2018-12-10. Vill avvakta.	Verkställt 2019-01-02
Dagverksamhet	2018-10-01	Köat till specifik verksamhet.	Verkställt 2019-01-15.
Dagverksamhet	2018-10-25	Framfört 2018-11-13 att önskar avvakta till efter årsskiftet. Köar fr.o.m. 2019-04-25 till specifik verksamhet.	

Anmälan av
Revisionsberättelse för
Hässelby-

9

HV 2019/180

Handläggare
Per Onning
Telefon: 0850804045**Till**
Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd
2019-06-13

Anmälan av Revisionsberättelse för Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd 2018

Förslag till beslut

Stadsdelsnämnden godkänner förvaltningens redovisning av revisionsberättelse för Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd år 2018.

Sammanfattning

Kommunfullmäktiges revisorer ansvarar för att granska och pröva om nämndens verksamhet bedrivits enligt kommunfullmäktiges mål, beslut och riktlinjer samt de lagar och föreskrifter som gäller för verksamheten. De ansvarar också för att granska och pröva om nämndens räkenskaper är rättvisande och den interna kontrollen varit tillräcklig.

Utifrån den granskning som revisorerna gör avges en revisionsberättelse där de tillstyrker eller inte tillstyrker att nämnden beviljas ansvarsfrihet. För år 2018 har kommunfullmäktige i enlighet med revisorernas tillstyrkande beviljat Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd ansvarsfrihet.

Denise Melin
StadsdelsdirektörMarie Janemar
Stabschef

Bilagor

1. Revisionsberättelse för Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd.

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Denise Melin, Stadsdelsdirektör	2019-05-22
Marie Janemar, stabschef	2019-05-22

Till kommunfullmäktige
i Stockholms stad

REVISIONSBERÄTTELSE FÖR HÄSSELBY-VÄLLINGBY STADSDELSNÄMND ÅR 2018

Vi, av kommunfullmäktige utsedda revisorer, har granskat Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnds verksamhet under år 2018.

Nämnden ansvarar för att verksamheten bedrivs enligt kommunfullmäktiges mål, beslut och riktlinjer samt de lagar och föreskrifter som gäller för verksamheten. Den ansvarar också för att det finns en tillräcklig intern kontroll och återredovisning till kommunfullmäktige.

Vårt ansvar är att granska och pröva om nämndens verksamhet bedrivits enligt kommunfullmäktiges mål, beslut och riktlinjer samt de lagar och föreskrifter som gäller för verksamheten. Vidare om nämndens räkenskaper är rättvisande och om den interna kontrollen varit tillräcklig.

Granskningen har utförts enligt kommunallagen, god revisionssed i kommunal verksamhet och stadens revisionsreglemente. Granskningen har genomförts med den inriktning och omfattning som behövs för att ge rimlig grund för bedömning och ansvarsprövning. Vi bifogar en sammanfattande redogörelse för resultatet av vår granskning.

Vi bedömer att Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd delvis bedrivit verksamheten på ett ändamålsenligt sätt. Endast 15 av kommunfullmäktiges 26 mål för verksamhetsområdet har uppfyllts. Vi bedömer att nämnden från ekonomisk synpunkt har bedrivit verksamheten på ett tillfredsställande sätt. Nämndens interna kontroll bedöms ha varit tillräcklig. Räkenskaperna bedöms i allt väsentligt vara rättvisande.

Vi tillstyrker att kommunfullmäktige beviljar ansvarsfrihet för Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd och dess enskilda ledamöter.

Stockholm den 20 mars 2019

Ulf Bourker Jacobsson

Amanj Mala-Ali

Håkan Apelkrona

Susanne Jensen-Engström

Bengt Lagerstedt

Sven Lindeberg

Ulla-Britt Ling-Vannerus

Eva Lundberg

Gun Risberg

David Winks

Gunnar Ågren

HÄSSELBY-VÄLLINGBY STADSDELSNÄMND

Verksamhetens ändamålsenlighet och ekonomi

Sammantaget bedöms att Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd från ekonomisk synpunkt har bedrivit verksamheten på ett tillfredsställande sätt. Bedömningen grundar sig på att det ekonomiska utfallet ligger inom budget. Däremot bedöms det verksamhetsmässiga resultatet inte vara helt förenligt med kommunfullmäktiges mål. I verksamhetsberättelsen redovisar nämnden att den bidrar till att uppfylla de fyra inriktningsmålen. Nämnden bedömer däremot att endast 15 av kommunfullmäktiges 26 mål för verksamhetsområdet har uppfyllts.

En granskning har genomförts gällande hemlöshet inom prioriterade grupper. Den sammantagna bedömningen är att nämnden delvis bedriver ett arbete i enlighet med fullmäktiges styrdokument med att förebygga hemlöshet och att ge stöd och insatser åt personer. Nämnden bör utveckla sitt arbete med att efterleva intentionerna i fullmäktiges styrdokument. Vidare har en granskning genomförts gällande tillgänglighet i offentlig miljö och till stadens service. Den sammantagna bedömningen är att nämnden behöver utveckla styrning och uppföljning för att säkerställa tillgängligheten till samhällsinformation. Nämnden rekommenderas att utveckla processer när det gäller att utreda, kartlägga och ta fram åtgärder avseende tillgänglig samhällsinformation.

Intern kontroll

Den samlade bedömningen, grundad på årets granskning, är att nämndens styrning, uppföljning och kontroll av verksamheten har varit tillräcklig. Arbetet med den interna kontrollen är integrerat i organisation, system och det löpande arbetet.

Under året har revisorerna granskat inköpsprocessen, löneprocessen, utbetalningsrutiner för ekonomiskt bistånd, behörigheter i ekonomisystemet Agresso samt intäktsprocessen för barn- och äldreomsorgsavgifter och bostadshyror. Granskningarna har inte identifierat några väsentliga avvikelser i den interna kontrollen.

Bokslut och räkenskaper

Bokslut och räkenskaper bedöms i allt väsentligt vara rättvisande samt följa gällande regler och god redovisningssed.

Uppföljning av tidigare års granskningar

Nämnden har delvis beaktat revisorernas synpunkter/ rekommendationer i föregående års granskningar.

Rapportförteckning

Årsrapport 2018 för Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd (nr 7, 2019)

Patientsäkerhetsberättelse
2018 LSS-hälsan

10

HV 2019/170

Handläggare
Malin Lejonqvist
Telefon: 0850804026**Till**
Hässelby-Vällingby stadsdelsförvaltning
2019-06-13

Patientsäkerhetsberättelse 2018 LSS-hälsan

Förslag till beslut

Stadsdelsnämnden lägger beslutet till handlingarna.

Sammanfattning

Enligt patientsäkerhetslagen SFS 2010:659 ska vårdgivaren skriva en patientsäkerhetsberättelse. Idén med patientsäkerhetsberättelsen är att öppet och tydligt för alla redovisa strategier, mål och resultat av arbetet med att förbättra patientsäkerheten. Enligt hälso- och sjukvårdslagen är Stockholm stad huvudman för den hälso- och sjukvård som bedrivs inom stadsdelsnämndernas särskilda boendeformer enligt socialtjänstlagen och lag om stöd och service åt vissa funktionshindrade (LSS). Uppdraget omfattar personkrets 1 och 2 och utförs inom Stockholms stad av LSS-hälsan. LSS-hälsan drivs i kommunal regi sedan oktober 2015 och tillhör socialförvaltningen. Verksamheten har under de tre åren fokuserat på att trygga patientsäkerheten genom att kartlägga och upprätta rutiner, processer samt organisera verksamheten utifrån de behov som finns.

Socialnämnden beslutade i april 2019 att godkänna LSS-hälsans patientsäkerhetsberättelse för 2018 och att överlämna ärendet till stadsdelsnämnderna för kännedom.

Ärendets beredning

Ärendet har utarbetats inom avdelningen för funktionsnedsättning och socialpsykiatri.

Synpunkter och förslag

Förvaltningen föreslår att stadsdelsnämnden lägger beslutet till handlingarna.

Hässelby-Vällingby stadsdelsförvaltning
Funktionshinder och socialpsykiatriDenise Melin
stadsdelsdirektörKerstin Medin
avdelningschefHässelby torg 20-22
Box 3424
16564 Hässelby
Växel 08-50804000
Fax 08-508 04 099
hasselby-vallingby@stockholm.se
stockholm.se

Bilagor

1. Patientsäkerhetsberättelse 2018 för LSS-hälsan

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Denise Melin, stadsdelsdirektör	2019-05-22
Kerstin Medin, avdelningschef	2019-05-22

§ 17**Patientsäkerhetsberättelse 2018 för LSS-hälsan**

Dnr 1.4.1-52/2019

Socialnämndens beslut

1. Socialnämnden godkänner LSS-hälsans patientsäkerhetsberättelse för 2018.
2. Ärendet överlämnas till stadsdelsnämnderna för kännedom.

Ärendet

LSS-hälsan ger hälso- och sjukvårdsinsatser inom bostäder med särskild service och i daglig verksamhet utifrån Lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) Uppdraget omfattar personkrets 1 och 2 och utförs inom Stockholms stad av LSS-hälsan. Uppdraget har erbjudits i kommunal regi sedan oktober 2015. Verksamheten har under de tre åren fokuserat på att trygga patientsäkerheten genom att kartlägga och upprätta rutiner, processer samt organisera verksamheten utifrån de behov som finns.

Under 2018 har LSS-hälsan särskilt fokuserat på att organisera och strukturera resurser på enheten för att öka patientsäkerheten. Syftet med patientsäkerhetsberättelsen är att redovisa strategier, mål och resultat av arbetet med att förbättra patientsäkerheten. Förvaltningen föreslår att nämnden godkänner rapporten.

Förvaltningen hade redovisat ärendet i ett tjänsteutlåtande daterat den 15 mars 2019.

Beslutsordning

Nämnden ställde sig bakom förvaltningens förslag

1. Socialnämnden godkänner stadsdelsnämndernas rapportering av ej verkställda gynnande beslut enligt 9 § och rapportering enligt 28 f § LSS samt 4 kap 1 § SoL, kvartal 4 år 2018.

Justerat 2019-04-24

Ordföranden Jan Jönsson (L) och vice ordföranden Alexandra Mattsson Åkerström (V)

Vid protokollet.
Inga-Karin Mellberg
nämndsekreterare

Handläggare
Åsa Hellström
Telefon: 08-50825910**Till**
Socialnämnden
2019-04-16

Patientsäkerhetsberättelse 2018 LSS-hälsan

Förvaltningens förslag till beslut

1. Socialnämnden godkänner LSS-hälsans patientsäkerhetsberättelse för 2018.
2. Ärendet överlämnas till stadsdelsnämnderna för kännedom.

Lena Lundström Stoltz
förvaltningschefVeronica Wolgast
avdelningschef

Sammanfattning

LSS-hälsan ger hälso- och sjukvårdsinsatser inom bostäder med särskild service och i daglig verksamhet utifrån Lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) enligt 9:9 och 9:8. Uppdraget omfattar personkrets 1 och 2 och utförs inom Stockholms stad av LSS-hälsan inom socialförvaltningen. Uppdraget har erbjudits i kommunal regi sedan oktober 2015. . Verksamheten har under de tre åren fokuserat på att trygga patientsäkerheten genom att kartlägga och upprätta rutiner, processer samt organisera verksamheten utifrån de behov som finns.

Under 2018 har LSS-hälsan särskilt fokuserat på att organisera och strukturera resurser på enheten för att öka patientsäkerheten. Omorganisation och nytt planeringsverktyg som ska implementeras i början av 2019 förväntas ge förutsättningar för att kunna fördjupa och förbättra patientsäkerhetsarbetet, med ett närmare ledarskap, förbättrad samordning och fördjupat teamarbete. LSS-hälsan har under 2018 fortsatt arbeta strukturerat med fall och fallriskbedömningar med målet att minska antalet fallolyckor. Struktur och regler kring dokumentation, avvikelshantering, delegering och läkemedelshantering behöver fortsätta att utvecklas under 2019 för att bland annat minska andelen avvikelser i samband med delegerade arbetsuppgifter.

Bakgrund

Hälso- och sjukvårdsinsatser inom bostäder med särskild service och i daglig verksamhet enligt LSS kommunaliserades i oktober 2015.

Syftet med patientsäkerhetsberättelsen är att redovisa strategier, mål och resultat av arbetet med att förbättra patientsäkerheten. Berättelsen ska beskriva hur vårdgivaren har arbetat för att identifiera, analysera och minska riskerna i vården. Den ska även omfatta hur vårdpersonalen bidragit till arbetet samt hur patienters och närståendes synpunkter på patientsäkerheten har hanterats. Patientsäkerhetslagen trädde i kraft 2011-01-01.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts på socialförvaltningens avdelning för stadsövergripande sociala frågor, LSS-hälsan. Förvaltningsgruppen har behandlat ärendet den 10 april 2019 och funktionshinderrådet har haft möjlighet att ta del av ärendet den 11 april 2019.

Ärendet

Bifogad patientsäkerhetsberättelse avser år 2018.

Under 2018 har stort fokus lagts på att organisera verksamheten för att möta de behov som finns av hälso- och sjukvård samt fortsatt implementering av de processer som är nödvändiga för att trygga patientsäkerheten.

Kartläggning och upphandlingar inom verksamheten har genomförts för att tillse fördjupning inom prioriterade patientsäkerhetsområden.

Jämställdhetsanalys

I LSS-hälsans nuvarande system är det inte möjligt att plocka ut könsuppdelad statistik. I samband med patientsäkerhetsberättelsen 2017 gjordes en manuell räkning och man kunde då konstatera att 502 män och 425 kvinnor var aktiva patienter i LSS-hälsan.

Ett nytt planeringsverktyg är inköpt och ska implementeras i april 2019. Det nya systemet medför möjlighet att ta ut könsuppdelad statistik och jämföra med stödbehov. LSS-hälsan kommer med hjälp av det nya systemet att framöver jobba mer med jämställdhetsanalyser.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Förvaltningen föreslår att nämnden godkänner patientsäkerhetsberättelsen LSS-hälsan 2018 och överlämnar ärendet till stadsdelsförvaltningarna för kännedom.

Bilagor

Patientsäkerhetsberättelse LSS-hälsan 2018

1. Bilaga 1 Avvikelsestatistik 2018 LSS-hälsan
2. Bilaga 2 Utredning av vårdskador
3. Bilaga 3 VoR plus internkontrollplan 2018 LSS-hälsan
4. Bilaga 4 Aidentifierad tillgänglighetsenkät 2018

Stockholms
stad

Patientsäkerhetsberättelse

LSS- hälsan Stockholms stad

År 2018

Datum 20190228
Åsa Hellström Verksamhetschef LSS-hälsan
Helena Gustafsson MAS LSS-hälsan

Innehåll

PATIENTSÄKERHETSBERÄTTELSE	1
LSS- HÄLSAN STOCKHOLMS STAD	1
Sammanfattning.....	3
STRUKTUR.....	4
Övergripande mål och strategier	4
Organisation och ansvar.....	5
Samverkan för att förebygga vårdskador	7
Patienters och närståendes delaktighet.....	9
Hälso- och sjukvårdspersonalens rapporteringsskyldighet	9
Klagomål och synpunkter	10
Egenkontroll	11
PROCESS.....	12
Åtgärder för att öka patientsäkerheten.....	12
Riskanalys	13
Utredning av händelser - vårdskador	14
Informationssäkerhet.....	14
RESULTAT OCH ANALYS	15
Egenkontroll	15
Avvikelser/Händelser och vårdskador	16
Klagomål och synpunkter	18
Mål och strategier för kommande år.....	19

Sammanfattning

- **Mål och våra viktigaste åtgärder under år 2018**

Målet under 2018 har varit att fortsätta fördjupa patientsäkerhetsarbetet på enheten.

Under 2018 har verksamheten varit i stort behov att fokusera på att skapa en mer ändamålsenlig organisation för att bland annat uppnå ovanstående målsättning. De organisationsförändringar som genomförts är tillsättande av två biträdande enhetschefer, utökning av samordnarfunktioner samt fördjupat teamarbete mellan verksamhetens sjuksköterskor, arbetsterapeuter och fysioterapeuter/sjukgymnaster. Ett närmare ledarskap, förbättrad samordning och fördjupat teamarbete förväntas öka patientsäkerheten genom att LSS-hälsans medarbetare ges förbättrade förutsättningar och stöd i att arbeta patientsäkert utifrån varje patients specifika behov och situation.

Den nya organisationen förväntas även bidra till ökad patientsäkerhet genom att verksamhetschefen och medicinskt ansvarig sjuksköterska (MAS) får större möjlighet att utföra sina uppdrag i enlighet med hälso- och sjukvårdslagstiftningen.

Flera av de patientsäkerhetsområdena (dokumentation, avvikelshantering, delegering och läkemedelshantering) som vi planerat att arbeta med under 2018 har endast kunnat påbörjas eller fått skjutas upp till 2019 med anledning av att det har tagit mer tid i anspråk än beräknat att få den nya organisationen på plats avseende roller och ansvar.

Ytterligare viktiga åtgärder är att vi identifierade risker med vårt sätt att planera våra vårdåtgärder i kalendersystemet Outlook. Detta sätt försvårade vårt planeringsarbete och upplevdes inte patientsäkerhet. Under hösten 2018 påbörjades därför en upphandling av ett planeringsverktyg som kommer att ge oss en säkrare hantering av patientuppgifter och av planering av vårdåtgärder. Detta verktyg tas i bruk under första kvartalet 2019.

- **Utveckling 2019**

Under 2019 kommer vi bland annat att fördjupa arbetet inom områdena avvikelshantering och delegering samt läkemedelshantering.

Inledning

Enligt patientsäkerhetslagen SFS 2010:659 ska vårdgivaren skriva en patientsäkerhetsberättelse. Idén med patientsäkerhetsberättelsen är att öppet och tydligt för alla redovisa strategier, mål och resultat av arbetet med att förbättra patientsäkerheten.

Patientsäkerhetsberättelsen ska ha en sådan detaljeringsgrad att det går att bedöma hur arbetet med att systematiskt och fortlöpande utveckla och säkra kvaliteten har bedrivits i verksamhetens olika delar och att informationsbehovet hos externa intressenter tillgodoses. Enligt SOSFS 2011:9 7 kap. 3 § bör Patientsäkerhetsberättelsen utformas så att den kan ingå i vårdgivarens ledningssystem för patientsäkerhet. Patientsäkerhet definieras som "skydd mot vårdskada" i patientsäkerhetslagen.

En vårdskada är lidande, kroppslig eller psykisk skada eller sjukdom samt dödsfall som hade kunnat undvikas om adekvata åtgärder hade vidtagits vid patientens kontakt med hälso- och sjukvården. En vårdskada kan uppstå på grund av den vård och behandling som patienten fått men också av att patienten inte har fått den vård som behövs.

STRUKTUR

Övergripande mål och strategier

SFS 2010:659, 3 kap. 1 § och SOSFS 2011:9, 3 kap.

LSS-hälsans övergripande målsättning med patientsäkerhetsarbetet är att förhindra att patienter drabbas av vårdskador när de får hälso- och sjukvård via oss. Patientsäkerhetsarbetet ska förhindra lidande, kroppslig eller psykisk skada eller sjukdom samt dödsfall som kan undvikas genom att LSS-hälsan vidtar adekvata åtgärder vid patienternas kontakt med oss.

Eftersom verksamhetens målgrupp är heterogen och varje patient ofta kräver ett individanpassat bemötande måste verksamhetens processer och rutiner ge hög grad av utrymme för situations- och individanpassning. För att LSS-hälsans medarbetare ska kunna arbeta patientsäkert måste därmed våra processer och rutiner bidra till att medarbetarna ges utrymme för situations- och individanpassad vård under eget yrkesansvar. Det finns dessutom stora skillnader i omsorgspersonalens kompetens vilket ytterligare bidrar till att varje

medarbetare vid LSS-hälsan måste ha utrymme att anpassa inriktningen på sina arbetsuppgifter så att hög patientsäkerhet kan upprätthållas.

Under 2018 har verksamheten fokuserat på att skapa en mer ändamålsenlig organisation för att bland annat uppnå ovanstående målsättning. De organisationsförändringar som genomförts är tillsättande av två biträdande enhetschefer, utökning av samordnarfunktioner samt fördjupat teamarbete mellan verksamhetens sjuksköterskor, arbetsterapeuter och fysioterapeuter/sjukgymnaster. Ett närmre ledarskap, förbättrad samordning och fördjupat teamarbete förväntas öka patientsäkerheten genom att LSS-hälsans medarbetare ges förbättrade förutsättningar och stöd i att arbeta patientsäkert utifrån varje patients specifika behov och situation.

Den nya organisationen förväntas även bidra till ökad patientsäkerhet genom att verksamhetschefen och medicinskt ansvarig sjuksköterska (MAS) får större möjlighet att utföra sina uppdrag i enlighet med hälso- och sjukvårdslagstiftningen. I och med att det nu finns nya funktioner på plats som kan arbeta med den dagliga driften kan verksamhetschef och MAS påbörja arbetet med övergripande och strategiska patientsäkerhetsfrågor istället för att som tidigare lägga stor del av sin tid på den dagliga driften. Exempel på sådana övergripande strategiska patientsäkerhetsfrågor är samverkan med region Stockholm (tidigare landstinget), avtalsfrågor inom hälso- och sjukvårdsområdet, kompetensutvecklings- och rekryteringsfrågor, folkhälsoarbete inom funktionshinderområdet samt stadsövergripande arbete med processer och rutiner inom patientsäkerhetsområdet med mera.

Flera av de patientsäkerhetsområden vi hade planerat att arbeta med under 2018 har endast kunnat påbörjas eller fått skjutas upp till 2019 med anledning av att det har tagit mer tid i anspråk än beräknat att få den nya organisationen på plats avseende roller och ansvar. Verksamheten har även minskat sina lokalytor under 2018 vilket också tagit tid i anspråk.

Organisation och ansvar

SFS 2010:659, 3 kap. 9 § och SOSFS 2011:9, 7 kap. 2 §, p 1

Vårdgivaren

Vårdgivaren har det yttersta ansvaret för patientsäkerheten och ska planera, leda och kontrollera verksamheten på ett sätt som leder till att kravet på god vård i hälso- och sjukvårdslagen (2017:30) uppfylls. Vårdgivaren ska vidta de åtgärder som behövs för att förebygga att patienter drabbas av vårdskador. För åtgärder som inte kan vidtas omedelbart ska en tidsplan upprättas. Vårdgivaren ska även utreda

händelser i verksamheten som har medfört eller hade kunnat medföra en vårdskada.

Vårdgivarbegreppet har diskuterats inom staden under 2018 och i dagsläget anses Stockholms stad som kommun vara vårdgivare. Det är dock inte helt klarlagt i beslut och delegation.

Under kvällar, nätter och helger är vårdföretaget PR Vård vårdgivare utifrån avtal med socialnämnden.

Verksamhetschefen

Verksamhetschefen representerar vårdgivaren och har det övergripande ansvaret för patientsäkerheten på enheten.

Medicinskt ansvarig sjuksköterska (MAS)

MAS ansvarar för att patienten får en säker och ändamålsenlig hälso- och sjukvård av god kvalitet inom kommunens ansvarsområde, att patienten får den hälso- och sjukvård som en läkare förordnat om, att journaler förs i den omfattning som föreskrivs i patientdatalagen (2008:355), att beslut om att delegera ansvar för vårduppgifter är förenliga med patientsäkerheten, samt att det finns ändamålsenliga och väl fungerande rutiner för:

- a) läkemedelshantering
- b) avvikelserapportering enligt 6 kap. 4 § patientsäkerhetslagen (2010:659)
- c) att kontakta läkare eller annan hälso- och sjukvårdspersonal när en patients tillstånd fordrar det.

Hälso- och sjukvårdspersonalen

Hälso- och sjukvårdspersonalen ska utföra sitt arbete i överensstämmelse med vetenskap och beprövad erfarenhet. En patient ska ges sakkunnig och omsorgsfull hälso- och sjukvård som uppfyller dessa krav. Vården ska så långt som möjligt utformas och genomföras i samråd med patienten. Patienten ska visas omtanke och respekt.

Den som tillhör hälso- och sjukvårdspersonalen bär själv ansvaret för hur hen fullgör sina arbetsuppgifter. En av målsättningarna för patientsäkerhetsarbetet är att stärka de legitimerade medarbetarnas kompetens och yrkesansvar så att var och en ges möjlighet att ge situations- och individanpassad vård i varje patientmöte och vårdssituation. Resultatet av LSS-hälsans verksamhet ska alltid vara en god och säker vård.

Den som tillhör hälso- och sjukvårdspersonalen får delegera en arbetsuppgift till någon annan endast när det är förenligt med kravet på en god och säker vård. Den som delegerar en arbetsuppgift till någon annan, ansvarar för att denne har förutsättningar att fullgöra uppgiften.

Hälso- och sjukvårdspersonalen är skyldig att bidra till att hög patientsäkerhet upprätthålls. Personalen ska i detta syfte till vårdgivaren rapportera risker för vårdskador samt händelser som har medfört eller hade kunnat medföra en vårdskada.

Omsorgspersonal som utför delegerade arbetsuppgifter inom hälso- och sjukvård har samma ansvar och skyldigheter att rapportera risker och händelser som hälso- och sjukvårdspersonalen när de utför dessa arbetsuppgifter.

Samverkan för att förebygga vårdskador

SOSFS: 2011:9,4 kap. 6 §, 7 kap. 2 § p 3

Samverkan mellan olika aktörer/vårdgivare är en riskfaktor i vården. LSS-hälsan har under 2018 rapporterat 93 avvikelser till andra vårdgivare (se sammanställning av avvikelser i bilaga 1). Svarsfrekvensen varierar från olika vårdgivare, men det finns ett par exempel där rapporteringen lett till konkreta förbättringar vad gäller informationsöverföring och samverkan. Vi bedömer att det är lång väg kvar till en fullgod samverkan med den regionfinansierade hälso- och sjukvården. Bland annat saknas forum för samverkan och ett formellt avtal mellan Regionen och Stockholms stad.

Enligt hälso- och sjukvårdslagen ska Region Stockholm avsätta de läkarresurser som behövs för att staden ska kunna bedriva en god och säker vård. Regionen är ålagd att sluta avtal om läkarmedverkan med kommunerna inom regionen. Arbete pågår för ett sådant avtal eller annan likvärdig lösning för målgruppen. I väntan på att ett avtal/annan lösning är på plats undersöker LSS-hälsan om det går att tillämpa hälso- och sjukvårdslagens möjlighet för staden att anlita en egen läkare, vid de tillfällen de Regionfinansierade vårdcentralerna/husläkarmottagningarna inte kan tillgodose den läkarmedverkan LSS-hälsans patienter behöver för att erhålla god och säker vård. I sådana fall kommer faktura för den av Staden anlitade läkarens arbete att skickas till Regionen.

Sammanfattning av arbetet för avtal om läkarmedverkan 2015-2018

Liksom föregående år och sedan LSS-hälsans start 1 oktober 2015 saknas avtal om läkarmedverkan mellan Regionen och staden. LSS-hälsan har genom åren upprepade gånger påtalat för Regionen att de är skyldiga att upprätta ett avtal om läkarmedverkan. LSS-hälsan har försett Regionen med exempel på hur andra Regioners avtal ser ut (samtliga Regioner utom Stockholm har avtal om läkarmedverkan med

kommunerna inom sitt län). Frågan har även lyfts på högre nivå inom stadens samverkansforum med Regionen.

LSS-hälsan har under 2018 träffat Region Stockholms hälso- och sjukvårdsförvaltning vid 5 tillfällen för att belysa hur bristerna i läkarmedverkan påverkar patienternas möjligheter till god och säker vård. LSS-hälsan har medverkat vid sammankallat möte via Storsthlm med övriga kommuner på för att ytterligare belysa frågan om läkarmedverkan. Vid samtliga dessa tillfällen har behovet av ett formellt avtal för läkarmedverkan framförts. I samband med ett av dessa möten har vi skriftligen redogjort för följande behov av läkarmedverkan:

1. För patienter med likartade behov som äldre i särskilt boende finns samma behov av avtal som redan finns för särskilt boende äldre (ex personer över 65 med sjukdomsbild kopplat till åldrade, palliativ vård, yngre med omfattande hälso- och sjukvårdsproblematik, yngre med stora svårigheter att besöka vårdinrättning relaterat till funktionsnedsättning)
2. För patienter som får delar av sin hälso- och sjukvård hemma eller i daglig verksamhet som själva kan uppsöka vårdinrättning men inte klarar egenvård behövs läkarmedverkan för telefonkontakt, receptförnyelse, remisshantering, provtagning/provsvär o dyl.
3. Medicinsk konsultation/rådgivning och utbildning kring svåra patientfall och mer generellt (jämför region Skåne), konsultläkare t ex habiliteringsläkare

LSS-hälsan har skapat en intern rutin för hantering när andra vårdgivare brister i exempelvis bemötande, tillgänglighet eller annat. I rutinerna ingår samverkansmöten.

Samverkansmöten 2018

PR Vård

Avstämningsmöten var 6:e vecka plus 2 avtalsuppföljningar.

Samverkan psykiatri

Hagsätra och Prima

Samverkan Habilitering & Hälsa.

Samverkansmöten har skett 8 gånger med 5 habiliteringscenter 2 med HC Linde, 2 med HC Stockholm, 1 med HC Bromma, 2 HC Järva och HC Mörby (målet är 2 träffar per HC/år) samt 2 avstämningsmöten med

habilitering och hälsas ledningsgrupp avseende uppföljning av upprättat samverkansavtal.

Samverkan inom staden – referensgruppen, chefsmöten

LSS-hälsan har under 2018 skapat en referensgrupp med chefer från LSS-verksamheterna med syfte att skapa gemensam plattform för våra frågor, bolla viktiga frågor som berör många, samt att fånga upp frågor som kan förekomma ute i verksamheterna. Resultat av arbetet i år är bland annat att vi gemensamt tagit fram blad för informationsöverföring när våra patienter besöker akutmottagningar eller slutenvårdsavdelningar och tagit fram en enkät rörande LSS-hälsans tillgänglighet.

Referensgruppen har träffats vid 5 tillfällen under 2018.

Samverkan/samarbete med chefer och personal i grupp- och servicebostäder.

Våra nytillträdde (mars 2018) biträdande enhetschefer har träffat samtliga chefer på grupp- och servicebostäder, i syfte att stärka samarbetet.

Sjuksköterskor, arbetsterapeuter och sjukgymnaster deltar kontinuerligt i eller initierar vårdplaneringar/SIP-möten (Samordnad individuell planering) vid behov. Samverkan sker på daglig basis i arbetet ute i grupp och servicebostäder.

Den nya lagen LUS (Lagen om utskrivning) började inte att tillämpas av Regionen förens den 14 november 2018 därför har vi ännu inte hunnit se effekterna av denna, men är högst medvetna om vår roll i processen.

Patienters och närståendes delaktighet

SFS 2010:659 3 kap. 4 §

LSS-hälsan har medverkat vid funktionshindersråd för att bidra med information om hälso- och sjukvård. På individnivå strävar LSS-hälsans medarbetare ständigt efter att skapa patienters och närståendes delaktighet i de individuella mötena, med målet att alltid erbjuda personcentrerad hälso- och sjukvård. Under 2018 har vi inte genomfört någon övergripande aktivitet med inriktning mot patienter och närstående rörande patientsäkerhet.

Under 2019 planerar vi att tydliggöra information till patienter och närstående avseende klagomål, synpunkter, anmälan till IVO samt angående Patientnämnden och patientskadeförsäkringen. Vi har också som mål att under 2019 planera för brukarråd.

Hälso- och sjukvårdspersonalens rapporteringsskyldighet

SFS 2010:659, 6 kap. 4 § och SOSFS 7 kap. 2 § p 5

Under 2018 har stadens MAS-MAR-nätverk tagit fram gemensamma och stadsövergripande regler för utredning av vårdskada där avvikelshantering ingår. (se bilaga 2)

Hälso- och sjukvårdspersonal är skyldig att bidra till att hög patientsäkerhet upprätthålls. Personal har därför en skyldighet att rapportera avvikelser, det vill säga risker för vårdskador samt händelser som medfört eller hade kunnat medföra en vårdskada.

Hälso- och sjukvårdspersonal ansvarar för att:

- bedöma och vidta nödvändiga åtgärder när en händelse eller en risk inträffar,
- rapportera och registrera avvikelser,
- tillsammans med verksamhetschef utreda bakomliggande orsaker, besluta om och vidta adekvata åtgärder för att förhindra att händelsen inträffar igen och informera patient/närstående om händelsen lett till en vårdskada och dokumentera i journalen att information lämnats.

Enligt stadens rutiner för utredning av vårdskada ska omsorgspersonal kontakta LSS-hälsans sjuksköterska direkt i samband med att en avvikelse inträffar eller upptäcks. Inträffar avvikelsen på jourtid ska omsorgspersonalen kontakta sjuksköterska hos jourorganisation, förnärvarande PR-vård. Sjuksköterskan avgör därefter vilka åtgärder som ska vidtas och om läkare måste konsulteras för att avgöra de medicinska konsekvenserna av avvikelsen. Om omsorgspersonal inte kontaktar sjuksköterska enligt dessa rutiner är det i sig en avvikelse eftersom det kan innebära att adekvata åtgärder för att förhindra vårdskada uteblir.

Mer allvarliga eller ovanliga avvikelser rapporteras omgående muntligen till MAS och verksamhetschef enligt stadens rutin för avvikelshantering.

Klagomål och synpunkter

SOSFS 2011:9, 5 kap. 3 och 6§, 7 kap 2 § p 6,

Inkomna klagomål och synpunkter samlas och sammanställs i ett internt framtaget dokument. Under 2018 har arbete påbörjats med att ta fram skriftliga rutiner för hantering av klagomål och synpunkter. Hemsidan har uppdaterats för att förtydliga processen. Arbetet med hemsidan fortsätter.

Klagomål och synpunkter hanteras skyndsamt av verksamhetschef.
Bekräftelse till den som lämnat ett klagomål skickas omgående om den
som lämnar klagomålet bifogat sina kontaktuppgifter.

Egenkontroll

SOSFS 2011:9, 5 kap. 2§, 7 kap. 2 § p 2

Egenkontroll sker enligt följande

Egenkontroll	Omfattning	Källa
Loggkontroller	Varje månad	Vodok (journalssystem) och Nationell patientöversikt
Extern kvalitetsgranskning läkemedelshantering	Kommer under 2019	
Delegeringsbeslut	1 gång/månaden	Kopior av beslut
Tillgänglig kommunal hälso- och sjukvård	1 gång per år	Tillgänglighetsenkät
Avvikelse	Genomgång av inkomna avvikelser sker löpande Statistik 2 gånger per år	Avvikelsehanteringssystemet
Patientens klagomål och synpunkter	Sker löpande, Sammanställning årligen	Patientnämnden, IVO, avvikelsehanteringssystemet
Dokumentationsgranskning	Kommer påbörjas under 2019	Markörbaserad journalgranskning
Vårdhygien	Kommer ses över under 2019	
Kontroll av MTP Medicintekniska produkter	2 ggr per år	Internt upprättade dokument.
Uppföljning och kontroll av rutiner och avvikelser.	10 möten/år	Kvalitetsråd och observationer

PROCESS

Åtgärder för att öka patientsäkerheten

SFS 2010:659, 3 kap. 10 § p 2

Redan 2017 identifierades risker gällande organisationens dåvarande struktur. Under 2018 åtgärdades riskerna genom en förändrad organisation. Förändringen förväntas ge en förbättrad patientsäkerhet. Mycket tid har lagts på att få den nya organisationen på plats avseende roller och ansvar. Andra patientsäkerhetsområden vi hade planerat att arbeta med under 2018 har endast kunnat påbörjas eller fått skjutas upp till 2019.

Under 2018 har det stadsövergripande arbetet med de områden MAS och medicinskt ansvarig för rehabilitering (MAR) ansvarar för ökat. Utifrån stadens riktlinjer för hälso- och sjukvård har flera gemensamma dokument arbetats fram inom stadens nätverk för MASar och MARar. Områden som har färdigställts och publicerats på stadens webb är "Utredning av vårdskador" och "Delegering inom hälso- och sjukvården". Under 2019 planeras området "Läkemedelshantering" och "Kontakt med läkare och annan hälso- och sjukvårdspersonal" färdigställas. Sedan tidigare finns stadsövergripande riktlinjer för området "Dokumentation" med närliggande områden som loggkontroller och Nationell patientöversikt (NPÖ) – flyttat från MAS

Förbättrande arbetsprocesser som vi arbetat med under året:

Teamarbete

Vi har under 2018 haft stort fokus på fördjupning av vårt teamarbete internt på enheten mellan Legitimerad personal (Sjuksköterskor, Arbetsterapeuter och Sjukgymnaster) samt samarbete mellan oss och gruppbestädernas chefer och omsorgspersonal. Målet är att teamarbetet ska öka patientsäkerheten genom att vi är fler teammedlemmar som ansvarar för patientens välmående.

Mötesstruktur och uppdragsbeskrivningar

Vi har under 2018 sett över och förändrat vår mötesstruktur för att ge möjlighet att belysa och fördjupa samt implementera våra patientsäkerhetsrutiner och skapa forum för yrkesdialoger. Under året har rutiner/riktlinjer vid avvikelser, fall, kränkande särbehandling, samtycke, hot- och våldssituation, handlingsplan vid övergrepp samt riktlinjer för hälso- och sjukvård i Stockholm diskuterats och bearbetats. Förändringen av mötesstrukturen har varit en del av vår

organisationsutveckling. Under hösten påbörjades arbetet med att förtydliga och uppdatera LSS-hälsans uppdragsbeskrivningar. Arbetet sker professionsvis och tillsammans med biträdande enhetschefer, MAS och samordnande distriktssjuksköterskor.

Arbetsstöd

Inom 3 områden har vi skapat arbetsstödjande material som stöd i utförandet i arbetsuppgifterna inom området för legitimerad personal. Detta för att underlätta för våra medarbetare att utföra vissa moment och på så vis trygga patientsäkerheten.

65+-screening

LSS-hälsan har under 2018 för andra året erbjudit samtliga personer över 65 år utredning och bedömning gällande fallrisk, nutrition, munstatus, trycksårskrisk och möjlighet till självständighet i det dagliga livet. I år har cirka 170 patienter genomgått bedömningarna. Bedömningarna genomförs av det samlade teamet och är frivilliga för patienten.

Genomgång Medicintekniska produkter

Under 2018 styrde enheten upp sina rutiner kring kontroll av de medicintekniska produkterna liftar och liftskynken. Detta arbete hade utförts även 2017 men rutinerna för när och hur har styrts upp ytterligare.

Påbörjat upphandling av planeringsverktyg och extern kvalitetsgranskning av läkemedelskontroll.

Båda upphandlingarna är klara och implementeras under kvartal 1 2019.

Riskanalys

SOSFS: 2011:9, 5 kap. 1 §, 7 kap 2§ p 4

Verksamheten gör årligen en väsentlighet och riskanalys, VoR. (se bilaga 3).

Årligen efter sommar och semesterperioder görs en intern enkätundersökning för risk och konsekvensanalys. Efter sommaren 2018 framkom patientsäkerhetsbrister i nuvarande sätt att planera våra patientåtgärder. Under hösten 2018 togs därför fram ett förslag som utmynnade i en upphandling av ett planeringsverktyg. Det nya planeringssystemet Mobilklinik blev upphandlat och klart vid årsskiftet 2018-2019 och kommer tas i bruk under kvartal 1 2019. Detta planeringsverktyg förväntas ge oss ett enklare och patientsäkert planeringssystem för våra insatser och vårdåtgärder.

Utredning av händelser - vårdskador

HSLF-FS 2017:40, 3 kap. 1§ och SOSFS 2011:9 7 kap sista stycket

Under 2018 har sammanlagt sju interna utredningar genomförts. De viktigaste lärdomarna utifrån dessa är att det pedagogiska inslaget behöver förstärkas när hälso- och sjukvårdspersonal överlämnar arbetsuppgifter till omsorgspersonal samt att vi behöver skapa bättre verktyg och kanaler för informationsöverföring mellan LSS-hälsan och LSS-verksamheterna.

Informationssäkerhet

HSLF-FS 2016:40, 7 kap. 1§

LSS-hälsan följer stadens riktlinjer för informationssäkerhet. Den information som LSS-hälsan ansvarar för måste skyddas, oavsett om den är lagrad i informationssystem eller förmedlas muntligt. Som en del i förbättringen av informationssäkerheten på LSS-hälsan har ett nytt planeringsverktyg upphandlats, se även under rubriken Riskanalys.

Under året har LSS-hälsan upprättat en kris- och kontinuitetsplan för att säkerställa att avbrott i stödjande system, exempelvis journalsystem och nationell patientöversikt (NPÖ) drabbar patienten i så liten utsträckning som möjligt.

Loggkontroller genomförs varje månad. LSS-hälsan arbetar aktivt med behörighetsbegränsningar inom verksamheten.

LSS-hälsan har en medarbetare, legitimerad sjuksköterska, som arbetar med egenkontroll och kvalitetssäkring av dokumentationen. Syftet är att säkerställa att samtlig personal får möjlighet att utveckla sin dokumentation utifrån sina specifika behov, samt att säkerställa att journaler förs i den omfattning som lagen kräver.

RESULTAT OCH ANALYS

SFS 2010:659, 3 kap. 10 § p 3

Egenkontroll

Egenkontroll	Omfattning	Källa
Loggkontroller	Varje månad	Vodok (journalssystem) och Nationell patientöversikt
Delegeringsbeslut	1 gång/månaden	Kopior av beslut
Tillgänglig kommunal hälso- och sjukvård	1 gång per år	Tillgänglighetsenkät
Avvikelser	2 gånger per år	Avvikelsehanteringssystemet
Patientens klagomål och synpunkter	Sker löpande, Sammanställning årligen	Patientnämnden, IVO, avvikelsehanteringssystemet
Kvalitetsråd	10 tillfällen under 2018	Diskussion, observation och genomgång med medarbetare på LSS- hälsan

Samlad analys över ovanstående områden i egenkontroll av patientsäkerhetsarbetet.

Loggkontroller av dokumentation och samtycke sker enligt rutin och resultat återkopplas till berörd medarbetare. I vissa fall i fördjupad återkoppling med utbildningstillfälle.

Granskning av journal sker i samband med utredning av avvikelser eller vid patientärenden. En mer omfattande strukturerad journalgranskning planeras under 2019.

För att få in synpunkter på vår tillgänglighet utformades under 2018 en tillgänglighetsenkät. Enkätens skickades ut under hösten 2018 till samtliga grupp och servicebostäder i Stockholms stad där LSS hälsan har hälso- och sjukvårdsansvar. Resultatet av enkäten visar på en upplevelse av hög och god tillgänglighet. (Enkätsvaren finns i bilaga 4)

Avvikelser/Händelser och vårdskador

Tabell med sammanställning av avvikelser finns i bilaga 1.

Under 2018 har skriftliga avvikelserapporter, liksom tidigare år, främst rapporterats från omsorgspersonal i LSS-verksamheterna via pappersblanketter. Dessa har sedan lagts in i stadens databas för avvikelsestatistik, en modul inom Vodok, främst av sjuksköterskorna och i viss mån av arbetsterapeuter och fysioterapeuter/sjukgymnaster. Avvikelser som sker i vårdkedjan rapporteras mestadels direkt in i det digitala systemet av sjuksköterskorna. Det digitala avvikelssystemet används för framtagande av statistik och analys på aggregerad nivå. Systemet är alltför administrativ tungrovt för att kunna tillämpas som ett reellt rapporteringssystem, därför anger rutinen att alla avvikelser ska rapporteras direkt muntligen till sjuksköterska när de inträffar eller upptäcks.

Antalet rapporterade avvikelser är marginellt lägre 2018 jämfört med 2017 (87 färre).

MAS har denna gång fokuserat på att kontrollera vårdskadebedömningar och sortera ut vilka avvikelser som kan härledas till brister i hälso- och sjukvård. Av de totalt 749 avvikelser som rapporterats bedöms 497 ha berott på brister i hälso- och sjukvården. Övriga 252 rapporterade avvikelser bedöms ha kunnat bero på antingen ren olyckshändelse eller andra brister, t ex brister i boendemiljö eller LSS-insatser. Av de 497 avvikelser som berott på brister i hälso- och sjukvården bedöms 209 ha inneburit en risk för vårdskada, i 26 ärenden fanns initialt en misstanke om vårdskada. Sammanlagt 12 avvikelser bedöms ha inneburit en vårdskada. Under 2018 har ingen avvikelse bedömts ha inneburit allvarlig vårdskada eller risk för allvarlig vårdskada. MAS har anmält ett ärende till IVO enligt lex Maria, men händelsen i det ärendet skedde i december 2017.

När det gäller de vanligast förekommande avvikelserna som rör läkemedelshantering har LSS-hälsan under flera år vidtagit en rad åtgärder för att skapa säkra rutiner. Eftersom avvikelserna fortsätter har dessa åtgärder inte varit tillräckligt effektiva. Sedan flera år finns verktyg för digital signering vid läkemedelshantering på marknaden som visat sig ha god effekt för att få ner antalet avvikelser. Verksamhetschef har därför undersökt möjligheten att införa ett sådant system för LSS-hälsans patienter, men i och med det moderniseringssystem inom sociala system som pågår i staden har LSS-hälsan nekats/avrättats att införskaffa systemet i dagsläget.

I samband med utredning av avvikelser i vårdkedjan har ett behov av samverkan med akutmottagningarna framkommit. Patienter som åker in akut från en grupp-servicebostad LSS kan vara en sårbar grupp vad gäller såväl information som akutvård. Det har förekommit att patienter snabbt skickats hem utan närmare undersökning, att fraktur missats samt att patienter blivit utan smärtlindring trots ordination på grund av att information om detta inte nått fram. LSS-hälsan planerar att bjuda in verksamhetschefer från akutmottagningarna för en dialog om förbättringar.

En blick framåt

MAS kommer under 2019 att se över antalet delegeringar som rör läkemedelshantering. Som ett led i förbättringsåtgärder för att få ner antalet avvikelser inom läkemedelshanteringsområdet planerar MAS ytterligare se över delegeringsförfarandet. Sjuksköterskorna kommer även uppmanas och påminnas om att dra tillbaka delegeringar vid minsta osäkerhet om hur arbetsuppgiften utförs.

Vidare bedömer MAS att LSS-hälsan i sitt patientsäkerhetsarbete under 2019 framför allt behöver dra lärdom av de avvikelser som lett till vårdskada och de ärenden där risk för vårdskada bedömts föreligga. Exempel på sådana händelser är dubbel dos, förväxling av patient, felhanterade hjälpmedel, utebliven rehabilitering och trycksår.

Klagomål och synpunkter

Tabell över inkomna klagomål/synpunkter 2018

Samtliga synpunkter och klagomål har hanterats skyndsamt. Hemsidan har setts över och förtydligats för att skapa förbättrade möjligheter att inkomma med klagomål och synpunkter. Under hösten 2018 har vi förtydligat våra interna rutiner för hantering av klagomål.

Klagomål/Synpunkt	Område	Åtgärd	Lärdomar Resultat
Klagomål från personal på en nystartad gruppbostad.	Uppstart information och kommunikation	Återkoppling till gruppbostaden. Skapade ny process för uppstart	Förbättringar i vår uppstartsprocess.
Klagomål från närstående	Fördröjd behandling. Telefontillgänglighet och information på hemsida. En del av klagomålet berörde upphandlad jourverksamhet PR vård.	Återkoppling till närstående. Interna utredning på klagomålet visar att den ordinerade behandlingen startat i rätt tid. Ett antal orsaker till det inträffade identifierades och åtgärdades bland förbättring av hemsida och justering av telefonslinga. Samverkansarbete med PR-vård är ständigt pågående	Förbättringar av hemsida och viktigt att våra telefoner och ”telefonslinga” fungerar optimalt.
Anonymt klagomål via IVO	Läkemedelshantering samt basala hygienrutiner.	Svar till IVO. Läkemedelsavvikelsen som avsågs i klagomålet var känd och utreddes av MAS redan under tertial 1. Händelsen anmäldes enligt lex Maria.	IVO's bedömning var att LSS-hälsan uppfyller föreskrivna krav på systematiskt patientsäkerhetsarbete och vidtagit åtgärder för att hindra att något liknande inträffar igen.

Mål och strategier för kommande år

- Fördjupa kunskapen om avvikelshantering
- Antalet delegeringar per sjuksköterska ska minska
- Ökade krav på kompetens och anställningsformer ska införas gällande delegering
- Fortsatt samverkan och påtryckning avseende avtal om läkarmedverkan med den regionfinansierade hälso- och sjukvården
- En mall med indikatorer för vårdskador för granskning av dokumentation ska tas fram
- Patienter och närstående ska få tydligare information om patientnämnden och patientskadeförsäkringen i samband med vårdskador.
- Egenkontrollen av utredning av vårdskador och risker för vårdskador ska förbättras.

Mål 2019	Strategier	Åtgärd
Mål att öka och förbättra området avvikelser generellt inom verksamheten. Minska andelen avvikelser i samband med delegerade arbetsuppgifter.	Belysa området och se över praktisk hantering på varje boendeenhet. Se åtgärder under delegering	Avvikelsehanteringssystemet Öka återrapport på avvikelser. En mall med indikatorer för vårdskador för granskning av dokumentation ska tas fram
Mål att förbättra samarbete mellan vårdgivare för att minska andelen avvikelser i vårdkedjan Avtal om läkarmedverkan	Kontinuerlig samverkan med vårdgrannar. Fortsätta arbetet med att påverka region Stockholm och deras skyldighet att upprätta ett avtal mellan kommun/region.	Fortsätta skicka avvikelser i vårdkedjan. Träffa akutmottagningarna under 2019. Upprätta egna samverkansavtal med vårdcentraler som vi samarbetar med. Medverka i pilotprojekt och upprättande av förfrågningsunderlag för specialiserade husläkarmottagningar inom

		Stockholms län.
Egenkontrollen av utredning av vårdskador och risker för vårdskador ska förbättras. Patienter och närstående ska få tydligare information om patientnämnden och patientskadeförsäkringen i samband med vårdskador. Förbättra rutiner kring enhetens hantering av klagomål och synpunkter	Uppföljning 2 ggr per år.	Utarbeta ny process för lokal hantering Skapa ett informationskitt som skickas till patient i samband med att vårdskada inträffat.
Förbättra systematisk läkemedelskontroll	Extern läkemedelskontroll startar vår 2019. Systematisk uppföljning.	Planering av extern läkemedelskontroll. Eventuellt förändrade rutiner inom området.
Minska antalet delegeringar per SSK till 70 st.	Se över våra krav på delegerad personal. Utbildning och information till LSS-verksamheternas chefer.	Påbörja arbetet under 2019 att minska antal delegeringar. Samarbete, information och utbildning LSS verksamheternas Enhetschefer.
Vårdhygien	Identifiera och systematisera.	Se över avtalet.

Följebrev enkätundersökning:

LSS-hälsans tillgänglighet och bemötande (grb-/sb-personalens upplevelse)

Hej!

Vi på LSS-hälsan vill veta hur chefer och personal som arbetar i grupp- eller servicebostäder uppfattar vår tillgänglighet och vårt bemötande. I samarbete med representanter från grupp- och servicebostäder har vi därför tagit fram en enkät.

Enkäten tar cirka 10 minuter och besvaras helt anonymt. Det är bra om ni kan besvara den tillsammans i arbetsgruppen. Vid behov är det möjligt att skicka länken vidare till en samordnare eller motsvarande för boendet. Med anledning av utmaningen att ta fram korrekta maillistor kan det förekomma att både eventuell samordnare och chef får länken redan i detta utskick. Stäm gärna av med varandra. **Vi önskar ett svar per enhet. Sista svarsdag är 3/12.** I slutet av enkäten finns en möjlighet att lämna eventuella synpunkter till PR Vård.

LÄNK TILL ENKÄTEN: <https://www.esmaker.net/nx2/s.aspx?id=575109ac21a3>

Stort tack på förhand!

LSS-hälsans arbetsterapeuter, sjukgymnaster, sjuksköterskor och ledning, genom **Åsa Hellström**, verksamhetschef och **Lena Tengvall**, controller

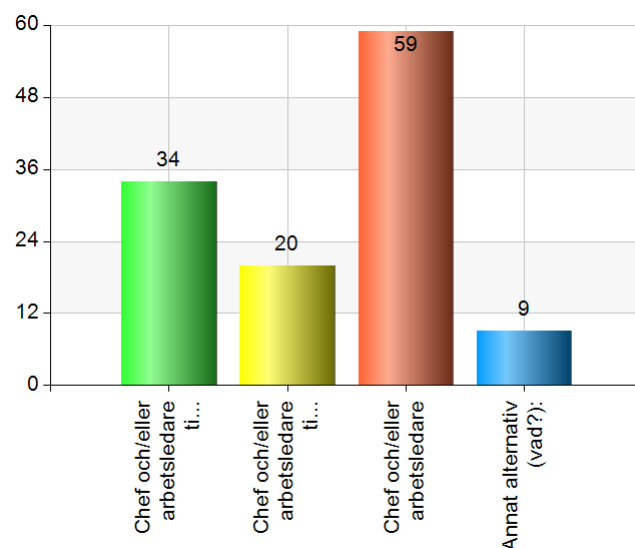
Hälso- och sjukvården ska i största möjliga mån underlätta för patienten att vara delaktig i sin vård, utifrån sina egna förutsättningar. En del av det arbetet sker genom er som arbetar i grupp- och servicebostäder, till exempel är det ofta ni som hjälper våra patienter att ta kontakt med oss på LSS-hälsan. LSS-hälsan vill agera professionellt och med omtanke om både patient och personal. Era synpunkter har stor betydelse, och vi är tacksamma för den återkoppling ni kan ge oss.

Enkäten besvaras av

Namn	Antal	%
Chef och/eller arbetsledare tillsammans med hela eller stor del av arbetsgruppen	34	27,9
Chef och/eller arbetsledare tillsammans med representanter från arbetsgruppen	20	16,4
Chef och/eller arbetsledare	59	48,4
Annat alternativ (vad?):	9	7,4
Total	122	100

Svarsfrekvens

100% (122/122)

Annat alternativ (vad?):

Vårdare

arbetsledare och arbetsgrupp

samordnare

samordnare

platsansvarig

platsansvarig

Platsansvarig / stödpedagog

arbetsledare och medarbetare

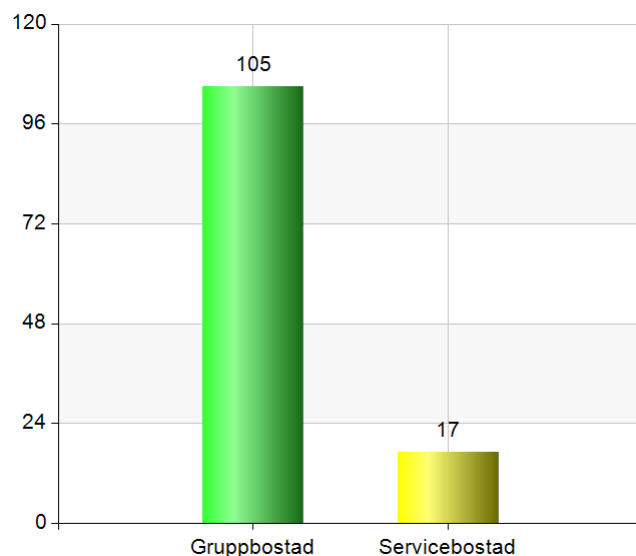
birtädande enhetschef

Boendeform

Namn	Antal	%
Gruppbostad	105	86,1
Servicebostad	17	13,9
Total	122	100

Svarsfrekvens

100% (122/122)

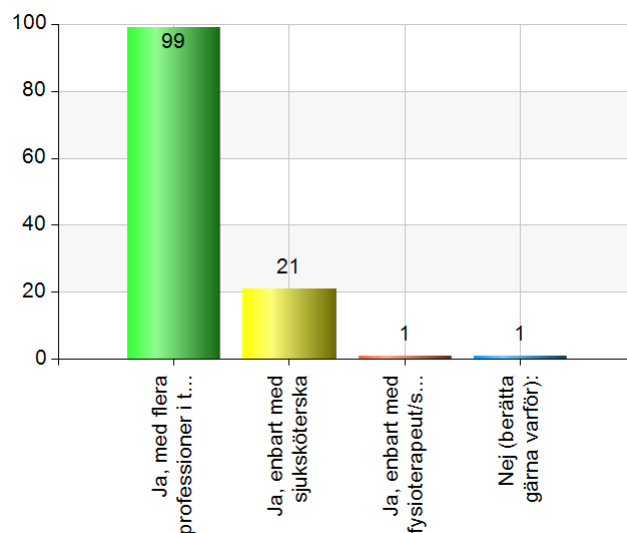

Har ni haft kontakt med LSS-hälsan under de senaste tre månaderna?

Namn	Antal	%
Ja, med flera professioner i teamet (sjuksköterska, arbetsterapeut och/eller fysioterapeut/sjukgymnast)	99	81,1
Ja, enbart med sjuksköterska	21	17,2
Ja, enbart med fysioterapeut/sjukgymnast och/eller arbetsterapeut	1	0,8
Nej (berätta gärna varför):	1	0,8
Total	122	100

Svarsfrekvens

100% (122/122)

Nej (berätta gärna varför):

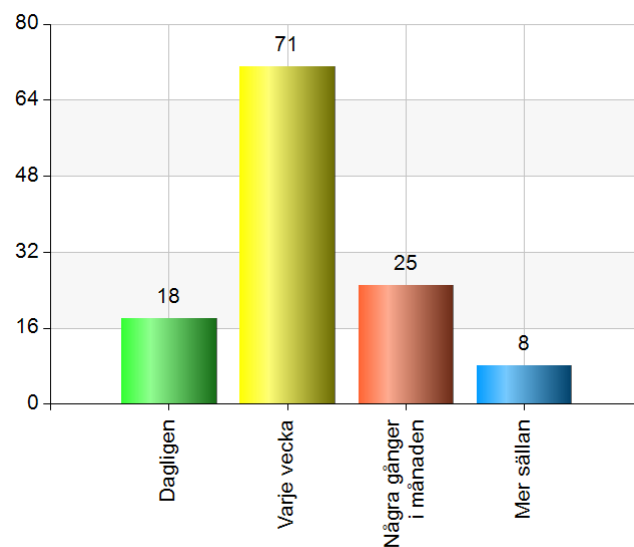
har ej haft behov

Hur ofta har ni vanligtvis kontakt med LSS-hälsan?

Namn	Antal	%
Dagligen	18	14,8
Varje vecka	71	58,2
Några gånger i månaden	25	20,5
Mer sällan	8	6,6
Total	122	100

Svarsfrekvens

100% (122/122)

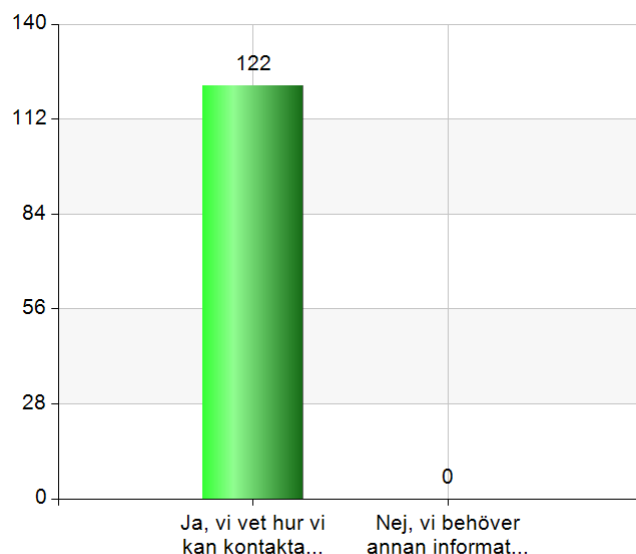

Är informationen om hur ni kan nå LSS-hälsan tillräcklig?

Namn	Antal	%
Ja, vi vet hur vi kan kontakta LSS-hälsan	122	100
Nej, vi behöver annan information (vilken?):	0	0
Total	122	100

Svarsfrekvens

100% (122/122)

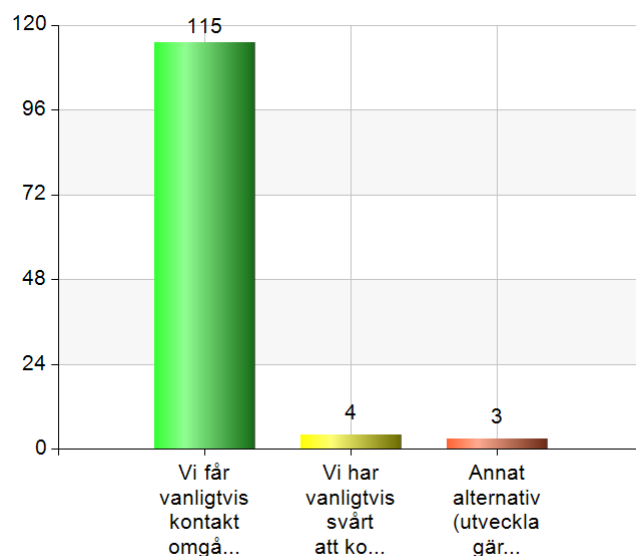

Hur är det att komma i kontakt med LSS-hälsans personal under dagtid (08-17, helgfria vardagar)?

Namn	Antal	%
Vi får vanligtvis kontakt omgående eller blir uppringda "inom rimlig tid". Ev kommentar:	115	94,3
Vi har vanligtvis svårt att komma i kontakt med LSS-hälsan (utveckla gärna ert svar):	4	3,3
Annat alternativ (utveckla gärna ert svar):	3	2,5
Total	122	100

Svarsfrekvens

100% (122/122)

Vi får vanligtvis kontakt omgående eller blir uppringda "inom rimlig tid". Ev kommentar:

Generellt sett. Svårt att få korrekt vägledning.

Fungerar jättebra! Speciellt med LSS-sköterska

ibland tar lång tid innan ssk svarar eller kan besöka enheten

mailkontakt + telefonkontakt

Fungerar mkt bra!

Vi har vanligtvis svårt att komma i kontakt med LSS-hälsan (utveckla gärna ert svar):

En Ssk ansvarar för många och hinner inte svara alltid

var bättre i början

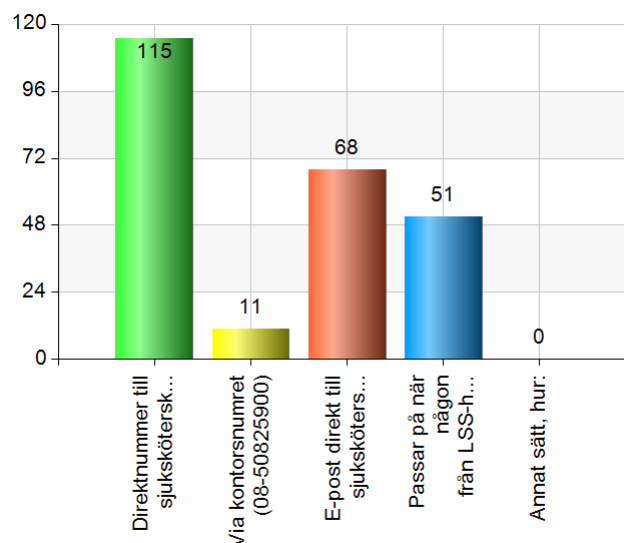
Annat alternativ (utveckla gärna ert svar):

Vi har inte behövt kontakta Lss-hälsan ännu.

Skulle vara bra om deskulle kunna komma senare på em

Hur kontaktar ni vanligtvis LSS-hälsan? Flera svarsalternativ är möjliga.

Namn	Antal	%
Direktnummer till sjuksköterska/arbetsterapeut/fysioterapeut/sjukgymnast	115	94,3
Via kontorsnumret (08-50825900)	11	9
E-post direkt till sjuksköterska/arbetsterapeut/fysioterapeut/sjukgymnast	68	55,7
Passar på när någon från LSS-hälsan är på plats i grb/sb	51	41,8
Annat sätt, hur:	0	0
Total	245	200,8

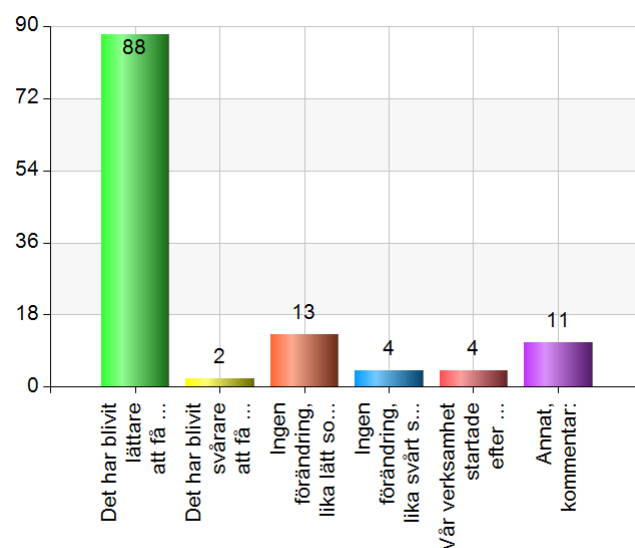

Svarsfrekvens

100% (122/122)

LSS-hälsan startade i oktober 2015. Hur har tillgängligheten till hälso- och sjukvård påverkats jämfört med när ni kontaktade vårdcentralen i första hand?

Namn	Antal	%
Det har blivit lättare att få kontakt med hälso- och sjukvården	88	72,1
Det har blivit svårare att få kontakt med hälso- och sjukvården	2	1,6
Ingen förändring, lika lätt som tidigare	13	10,7
Ingen förändring, lika svårt som tidigare	4	3,3
Vår verksamhet startade efter 2015.	4	3,3
Annat, kommentar:	11	9
Total	122	100

Svarsfrekvens

100% (122/122)

Annat, kommentar:

Ingen förändring, barken lätt eller svårt.

Jag var inte enhetschef före 2015 så kan inte göra en bedömning.

vi hade inte behov innan 2015, vår kontakt med LSS hälsan har varit högst sporadisk

Kan ej svara har varit för kort tid.

kontakt finns dagligen men det är för komplicerat till exempel personal sitter i mitten mellan LSS hälsa och vårdcentralen /sjukhuset

Våra brukare sköter sin läkarkontakter själva.

Ingen i arbetsgruppen har kunskap om hur det fungerade tidigare

Ny personalgrupp vi vet inte

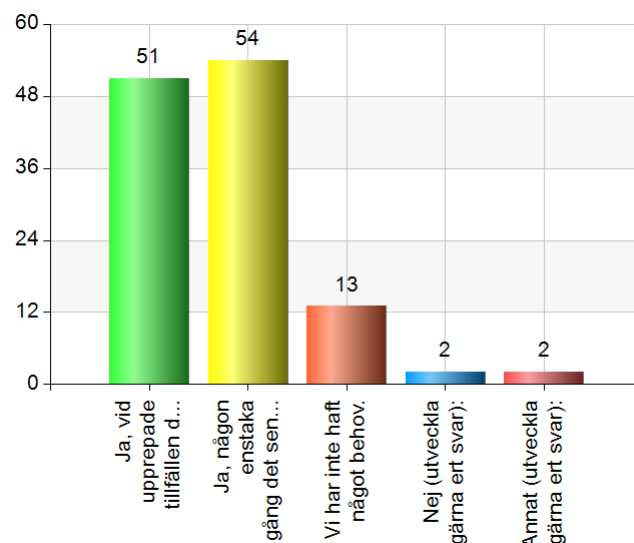
Har svårt att besvara frågan.

Har LSS-hälsans personal medverkat vid personalmöten eller andra möten när/om ni har haft önskemål om det?

Namn	Antal	%
Ja, vid upprepade tillfällen det senaste året.	51	41,8
Ja, någon enstaka gång det senaste året.	54	44,3
Vi har inte haft något behov.	13	10,7
Nej (utveckla gärna ert svar):	2	1,6
Annat (utveckla gärna ert svar):	2	1,6
Total	122	100

Svarsfrekvens

100% (122/122)

Ja, vid upprepade tillfällen det senaste året.

Två-tre tillfällen.

LSS hälsan har haft möten med våran verksamhetschef och personalmöten på grb.

Varje gång vi vill klargöra information. Lätt att boka in.

Har för avsikt att boka in mer fasta tillfällen framöver för att informationen ska komma fler till del vid samma tillfälle.

Delegeringsgenomgång, genomgång kring brukare mm

På plats vid behov. Fungerar mkt bra!

Ja det är viktigt med direkt kommunikation mellan boendet och LSS hälsan

Ja, någon enstaka gång det senaste året.

Oftast i samband med uppdateringar av delegationerna.

Det är ett par år sedan vi behövde ha med lss hälsan på möten men då var de med minst 3 ggr ang olika saker.

LSS Hälsans sjukskötare har närvarat på vår begäran en eller två gånger

skulle vilja att de kommer oftare på personalmöte/metodmöte

Sjuksköterskan har kommit och gett information.

Oftast i samband med förlängning utav medarbetarnas delegationer samt information kring boende inför vissa undersökningar o dyl.

När vi önskat

Har dock blivit erbjuden fler gånger men hen har av o0lika anledningar inte haft möjlighet att vara med.

Vore bra om det gick att komma sent på em.

vid medicindelegering

Nej (utveckla gärna ert svar):

Vi har inte haft önskemål om det.

ej haft behov

Annat (utveckla gärna ert svar):

Lss Sjuksköterskan har varit här och informerat.

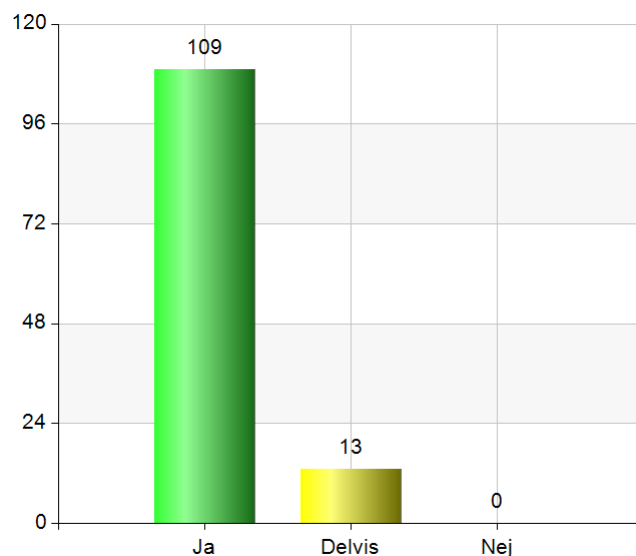
har skett någon gång vid behov de senaste 3 åren

LSS-hälsan vill ge ett professionellt och omtänksamt bemötande. Tycker ni att vi gör det? Utveckla gärna ert svar.

Namn	Antal	%
Ja	109	89,3
Delvis	13	10,7
Nej	0	0
Total	122	100

Svarsfrekvens

100% (122/122)

Ja

Alltid lätta och nå, bra att bolla tankar med.

väldigt bra

Fungerar väldigt bra och X är toppen bra och ställer alltid upp samt är mkt tydlig

Bemötandet är mycket från samtliga professioner. Lättillgängliga, trevliga och tillmötesgående. Dessutom fint bemötande gentemot våra boende.

Ja, av vår sjuksköterska X.

X super bra!

Vi får ett fantastiskt bra bemötande av alla vi möter från LSS-hälsan. Vi har ett mycket gott samarbete.

Lyssnar och tar tag i saker omgående. Bra dialog överlag tycker vi.

Känner att vi har bra samarbete. Om något uppstår så löser vi det tillsammans.

Ssk är väldigt lugn och tar tag i saker och har alltid tid.

Vår ssk och hennes ☐vikarie☐ är väldigt professionella och tillgängliga.

Ja vi har mycket bra intryck av LSShälsan

Ja absolut.

Alltid ett gott bemötande och professionellt agerande med mötet med boende o personal.

Försöker lära känna både boende och personal.

när ni är på plats vilket är sällan

Tillgänglig, tillmötesgående, proffsig och kunnig. Handlingskraftig.

Alltid ett vänligt och professionellt bemötande alltid tillgängliga och vi får alltid svar på våra frågor. Fantastiska sköterskor samt övrig personal.

Sköterskan bemöter med stor respekt och på ett personligt plan men vi har inget att klaga på hos dem andra rollerna.

Mycket nöjd med tillgänglighet, bemötande och kunskapsnivå. Man får alltid bra svar

All personal på mina 4 gruppboende är mycket nöjda över både bemötande samt stödet de får av LSS hälsan.

SSK har alltid ett väldigt gott bemötande, återkopplar alltid, medarbetarna känner sig trygga.

Ett utmärkt, kunnigt och engagerat bemötande

Vi tycker att X förutom att vara professionell, är väldigt omtänksam gentemot våra brukare och gör mer än förväntat.

Bara positivt, alltid tillgängliga, snabb respons och professionellt bemötande till såväl under, oss anställda och närstående.

Ja alltid.

Mina kontakter det senaste året har varit X, X och X vilka jag haft ett mycket bra och nära samarbete med rörande mina brukare. De har stöttat också i kontakten med övrig sjukvård vilket jag ofta kan uppleva svårt.

Absolut alltid. Vi har ett mycket bra och nära samarbete.

Vi blir alltid bra bemötta.

Snabbt svar, kunnig, stötar upp enormt mycket i svåra situationer.

Mycket kompetenta ssk:er och paramedicinare. För oss har det blivit bättre på ALLA sätt. När jag säger detta, vet jag att jag talar för personalen också.

Vi har ett fantastiskt fint stöd av våra ssk. De är engagerade och har ett mycket bra bemötande både mot brukare och personal.

Vi har ett mycket bra stöd och får ett väldigt fint bemötande både till brukare och medarbetare.

Perfekt, professionella, glada och positiva, lösningsfokuserade

Bästa jag varit med om, de är guld värda.

Alltid fint och omtänksamt bemötande. Stor hjälp i kontakt med övriga Hälso- och sjukvården

Vi får alltid ett mycket professionellt och trevligt bemötande då vi kontaktar LSS hälsan. Lyssnar alltid och ger oss svar eller vidare instruktion om vad vi behöver göra.

sköterskan är alltid trevlig och tar sig tid. Ger alltid svar eller tar reda på svaret runt våra frågor.. Tar tag i sakerna på en gång. Vi är mycket nöjda.

Mycket bra kontakt med vår sköterska

Toppen på alla tänkbara sätt

Delvis

När ansvarig sjuksköterska är på plats är bemötandet alltid utmärkt. När hon däremot är sjuk eller borta finns ingen vikarie insatt, utan vi får dela på de sjuksköterskor som är i tjänst och det påverkar oss otroligt negativt. Vi önskar att en vikarie sätts in.

Bra om man lyssnar lite mer på vårdpersonal som är närmast brukare och har en tydlig kommunikation

Vissa gånger kan personal som är orolig behöva mer stöd i olika arbetsmoment. Då skulle det vara bra om sjuksköterska hade tid att ge det.

Tydligare fördelning mellan LSS hälsan och habiliteringen. Vid byte av personal bra att få information av er.

Gärna informera om det slutat någon personal tex sjukgymnast

Ibland otydliga och luddiga svar, känns som ssk förväntar sig att vi har samma kunskaps nivå. ingen återkoppling.

Finns det något annat som ni vill säga till oss på LSS-hälsan?

Samarbetet mellan de parter vi har kontakt med fungerar bra

Ska möjligen vara att stödet personalen får i sitt arbete har underlättat för dem betydligt. Vi pratar ibland i personalgrupperna om att LSS hälsan är det bästa som skett inom LSS på många år.

Bra personal som är lyhörda och kunniga i sin profession.

Skulle vara önskvärt om SSK kan hjälpa vissa personer på gruppboenden att ta prover och vaccinera i hemmet.

Kommentar som rör specifik situation. Kritisk, gäller egenvård.

Att man vill ha en kontinuitet med Sjuksköterskan!

Fantastisk verksamhet !

Rock on:)

Kommentar som rör två specifika boenden. Kritisk, gäller bemanning.

Vi vill passa på att berätta att vår ssk X är väldigt omtyckt av personal, brukare och anhöriga! X är alltid tillgänglig och besitter en väldigt hög kompetens. Trots att hon antagligen många gånger är överhopad med arbete är hon alltid vänlig och tar sig tid att lyssna. De gånger hon är på semester är det X som oftast vikarierar på vårt område och vi har endast gott att säga om henne med. Vi är tacksamma för LSS Hälsan. Kontakten med arbetsterapeut X fungerar även utmärkt.

Vi ser gärna ett samarbete när det gäller utbildning kring sjuk och hälsofrågor

Vi hoppas att verksamheten kommer att bestå som den är då vi tycker att det fungerar så bra.

fungerar bra.

Bara att vi ska ha en fortsatt bra kontakt med varandra.

Känns som om man vill lägga mer sjukvårdande uppgifter på personal som jobbar på Gruppboenden. vi tror det är viktigt att skilja på rollerna - assistans i sitt hem - sjukvård. På Vårdhemstiden/Institutionstiden blandades dessa roller, de vill vi ej ha tillbaka. Viktigt att mitt hem är mitt hem och ingen institution

Ni är fantastiska!

Sjuksköterskorna på våra grupp- och servicebostäder i stadsdel X är vi väldigt tacksamma att vi har tillgång till. De är båda två mycket kompetenta sitt uppdrag och är omtyckta både av våra brukare och personal.

Fortsätt på inslagen väg.

Vi har ett bra sammarbete med LSS- hälsan

Vi på verksamheten är i stora drag mycket nöjda med de insatser som LSS-hälsan har och utför i uppdraget

Vi är väldigt nöjda med samarbetet med LSS ssk, sjukgymnasten och arbetsterapeuten.

Vi upplever att ssk har svårt att hinna med sitt ansvarsområde, har ansvar för många gruppboenden.

Tydligare information till brukarna. Idag går all info genom personal.

Vi upplever att vi får den hjälp vi behöver.

Tack för gott samarbete.

Ni är guld värda!

Tack för att ni finns.

Vi är mycket nöjda med samarbetet med LSS-hälsan. Dock tycker vi att det är svårt att tillgodose att våra boenden får den vård de behöver från andra vårdgivare. De som inte klarar att gå på ett läkarbesök, ta ett blodprov eller lägga sig ner för att bli ordentligt undersökt hamnar mellan stolarna och bollar fram och tillbaka. De enda som tycks kunna möta denna grupp är specialisttandvården på Danderyds sjukhus. Jag hoppas att någon har möjlighet att lyfta detta problem till de som behöver uppmärksamma det.

tack

Fortsätt som ni gör! Jag jobbar i stadsdel X och för oss har det utan tvekan inneburit en kvalitetshöjning i omsorgen med boende/brukare. Synnerligen kompetenta ssk:er som har erfarenhet av hur gruppboenden fungerar.

Ett önskemål om att LSS hälsan tar upp frågan om influensavaccin gentemot brukarna.

Vi vill ha fortlöpande nya kontaktkort när personal eller nummer ändras. Vi vill ha tydlig information om fördelning av ansvar för olika hjälpmedel. LSS-hälsan/habilitering.

Vi känner oss trygga med LSS-hälsan och dem personer som vi har kontakt med.

Vi är fantastiskt nöjda!

mkt god kontakt med sjuksköterska och arbetsterapeut, otillfredsställande kontakt med sjukgymnast

Sjuksköterskan fungerar bra men har en stor arbetsbelastning

Tydligare arbetsfördelning mellan LSS hälsan och habiliteringen.

Egenvård -vad gäller? Ska vi signera eller hur fungerar det. Vore tacksamma för tydlig information kring detta, ev möte?

Ni gör ett kanonjobb!

Verksamheten kan erbjuda högre patientsäkerhet som har bidragit till nöjdare brukare och tryggare medarbetare.

Fantastiska sköterskor tillgängliga och kompetenta supertrevliga.

Bra med samverkan vi har möten tillsammans var tredje månad nu. Chefer och LSS hälsan.

All kontakt går via personal och aldrig via patient/brukare. Kanske borde mer information och kontakt gå mer via brukare

Vi har ett gott samarbete. När vi påtalat brister har ni tagit er till er och gjort förändringar.

På kvällar, nätter och helger ansvarar PR Vård. Finns det någonting ni vill framföra till dem gällande deras tillgänglighet, eller annat? Informationen kommer att förmedlas till ansvariga på PR Vård.

Svaren på denna fråga har förmedlats till PR Vård.

VoR - Alla oönskade händelser - 2018 (LSS-hälsan inkl. underliggande)

KF:s mål för verksamhetsområdet	Process	Arbetsätt	Enhet	Oönskad händelse	Beskrivning av konsekvens (RSA)	Sannolikhet	Konsekvens	Riskvärde	Beskrivning av riskbedömning	Konsoliderade enheter
1.2 Tidiga sociala insatser skapar jämlika livschanser för alla	Läkemedelshantering	Delegering till personal i grupp- och servicebostäderna samt i dagliga verksamheter.	LSS-hälsan	 Att delegerad uppgift utförs felaktigt med mycket allvarlig konsekvens för patienten	Vårdskada, risk för vårdskada	3.Möjlig	5.Mycket allvarlig	15	Sannolikheten höjd sedan föregående år. Det beror dels på inträffad avvikelse, dels pga ökad kunskap om vilka läkemedel som finns hos våra drygt 900 patienter. Patienter med omfattande medicinska behov har flyttat in. (LSS-hälsan)	
		Leveranser av läkemedel	LSS-hälsan	 Att APO-dos inte kan leverera läkemedel	Att avsedd läkemedelsbehandling uteblir	2.Mindre sannolikt	3.Kännbar	6	Det har hänt i ett område att APO-dosleveranser uteblivit. Omfattande arbete för ansvarig sjuksköterska, men ingen drabbad patient. (LSS-hälsan)	
			LSS-hälsan	 Att ordinerade läkemedel inte finns på plats, med allvarlig konsekvens	Att avsedd läkemedelsbehandling uteblir	2.Mindre sannolikt	4.Allvarlig	8	Att ordinerade läkemedel inte finns på plats av olika anledningar förekommer. (LSS-hälsan)	

KF:s mål för verksamhetsområdet	Process	Arbetssätt	Enhet	Oönskad händelse	Beskrivning av konsekvens (RSA)	Sannolikhet	Konsekvens	Riskvärde	Beskrivning av riskbedömning	Konsoliderade enheter
					s för patienten					
1.3 Stockholm är en stad med levande och trygga stadsdelar	Bemanning för att trygga patientens tillgång till hälso- och sjukvård	Bemanning vid frånvaro	LSS-hälsan	 Utebliven mycket viktig åtgärd	Att avsedd åtgärd uteblir	1.Osannolikt	4.Allvarlig	4	Samordningen har ytterligare utvecklats sedan föregående år. Inga avvikelser gällande frånvaro. (LSS-hälsan)	
	Dokumentation	Utbildning och uppföljning.	LSS-hälsan	 Brister i dokumentation med allvarlig konsekvens för patienten	Minskad möjlighet för uppföljning av enskild patient.	2.Mindre sannolikt	4.Allvarlig	8		
4.1 Stockholm är en jämställd stad där makt och resurser fördelas lika	Avvikelsehantering	Avvikelseberapportering och -hantering	LSS-hälsan	 Att rapportering av allvarliga avvikelser eller vårdskador uteblir	Minskad möjlighet för uppföljning av enskild patient. Kvalitetsarbete i aktuell fråga fördröjs/uteblir.	3.Möjlig	5.Mycket allvarlig	15	En allvarlig avvikelse har inträffat som inte omedelbart rapporterats från gruppboendepersonal. Risk för fördröjning i nuvarande system som kräver att ett papper lämnas från personal till sjuksköterska. Under året tydligare att nuvarande system inte är tillräckligt. Svårigheter för personal i grupp-, serviceboende och DV att	

KF:s mål för verksamhetsområdet	Process	Arbetssätt	Enheter	Oönskad händelse	Beskrivning av konsekvens (RSA)	Sannolikhet	Konsekvens	Riskvärde	Beskrivning av riskbedömning	Konsoliderade enheter
									avgöra när en avvikelse även kräver ett telefonsamtal till sjuksköterska. Strukturerat system för återförande saknas. (LSS-hälsan)	
	Samverkan	Samverkan med andra samarbetspartners	LSS-hälsan	 Att ny patient med behov av kommunal hälso- och sjukvård flyttar in utan att LSS-hälsan informerats i förväg	Att bedömningar av och åtgärder kring patientens hälsotillstånd fördröjs.	2.Mindre sannolikt	3.Kännbar	6	LSS-hälsan har blivit mer kända sedan föregående VoR, mer info från boendena. (LSS-hälsan)	
			LSS-hälsan	 Att nya gruppboendestartas utan att LSS-hälsan meddelas i god tid	Att bedömningar av och åtgärder kring patientens hälsotillstånd fördröjs.	2.Mindre sannolikt	3.Kännbar	6	Bättre samverkan med bedömnings- och förmedlingskansliet och bättre samverkan med grupp- och serviceboendena. a. LOV-boenden kan fortfarande komma som "en överraskning". (LSS-hälsan)	
			LSS-hälsan	 Att patient får nya läkemedel utan att	Att avsedd läkemedelsbehandling uteblir	5.Mycket sannolikt	5.Mycket allvarig	25	Trots intensiva försök till samverkan på alla nivåer	

KF:s mål för verksamhetsområdet	Process	Arbetssätt	Enhet	Oönskad händelse	Beskrivning av konsekvens (RSA)	Sannolikhet	Konsekvens	Riskvärde	Beskrivning av riskbedömning	Konsoliderade enheter
				LSS-hälsans sjuksköterska meddelas					kvarstår problematiken med att patienter får nya läkemedel utan att ansvarig sjuksköterska meddelas. (LSS-hälsan)	
			LSS-hälsan	 Att patient med förändrat vårdbehov skrivs ut till hemmet, utan att LSS-hälsan meddelas.	Att bedömningar av och åtgärder kring patientens hälsotillstånd fördröjs.	5.Mycket sannolikt	5.Mycket allvarlig	25	Trots intensiva försök till samverkan på alla nivåer kvarstår problematiken med att patienter skrivs ut med förändrat vårdbehov utan att sjuksköterska, arbetsterapeut och eller fysioterapeut informeras. (LSS-hälsan)	
4.2 Stockholms stad är en bra arbetsgivare med goda arbetsvillkor	Arbetsmiljö	Minimera risken för hot och våld i vårdssituation	LSS-hälsan	 Personal utsätts för hot eller våld	Skadad och/eller otrygg personal	3.Möjlig	4.Allvarlig	12	Nuvarande plan bygger på att vår personal frågar grupp,- servicebostads- eller DV-personalen om det finns risker på plats. Vår personal kan möta vikarier som inte till fullo känner till alla patienter/brukare i boendet/på DV. (LSS-hälsan)	

Internkontrollplan sammanfattning - 2018 (LSS-hälsan)

Process	Arbetsätt	Löpande kontroll/Systematiska kontroller	Uppföljning av arbetsätt/löpande kontroll	Ansvarig
Läkemedelshantering	Delegering till personal i grupp- och servicebostäderna samt i dagliga verksamheter. Beskrivning Ansvarig sjuksköterska avgör vad som kan delegeras, samt bedömer lämplighet hos personal som vill ta emot delegering. Styrdokument Lokal regel, Delegering Lokal regel, Läkemedelshantering	Avvikelse rapportering och -hantering Vad kontrolleras? (ej 2019) Brister i läkemedelshantering Hur sker kontrollen? (ej 2019) SSK analyserar/bedömer inkomna avvikelser och gör bedömning om ev behov av omedelbara åtgärder. MAS sammanställer och analyserar inkomna avvikelser samt återkopplar till LSS-hälsans verksamhetschef. När utförs kontrollen?* Efter rapporterad avvikelse. Hur dokumenteras kontrollen? * Omsorgspersonal skriver på blanketter, LSS-hälsans personal dokumenterar i Vodoks avvikelsemodul Vem kontrollerar? (ej 2019) Delegerande sjuksköterska samt MAS		
Avvikelsehantering	Avvikelse rapportering och -hantering	Bedömning/analys av avvikelser		

Process	Arbetsätt	Löpande kontroll/Systematiska kontroller	Uppföljning av arbetsätt/löpande kontroll	Ansvarig
	Beskrivning Omsorgspersonal skriver på blanketter, LSS-hälsans personal dokumenterar i Vodoks avvikelsemodul. Allvarliga avvikelser ska meddelas SSK och MAS och/eller verksamhetschef via telefon. Styrdokument Avvikelsehantering, utredning av vårdskada och anmälan av allvarliga vårdskador, lokala regler	Vad kontrolleras? (ej 2019) Formalia och innehåll samt om adekvata åtgärder vidtagits för att minimera risken för upprepning Hur sker kontrollen? (ej 2019) Ansvarig SSK/AT/SJG analyserar/bedömer inkomna avvikelser och ev omedelbara åtgärder. MAS sammanställer och analyserar inkomna avvikelser samt återkopplar till LSS-hälsans legitimerade personal. När utförs kontrollen?* löpande Hur dokumenteras kontrollen? * i Vodoks avvikelsemodul Vem kontrollerar? (ej 2019) Ansvarig legitimerad personal och MAS		
Samverkan	Samverkan med andra samarbetspartners Beskrivning Möten och kontakter i syfte att samverka PR VÅRD: Möten var 6:e vecka. Fokus samverkan, ev avvikelser. LSS-hälsans MAS samverkar med PR Vårds kvalitetschef. Möten på ledningsnivå, samt möten SSK emellan.	APT Vad kontrolleras? (ej 2019) Upplevelsen av samverkan med andra samarbetspartners Hur sker kontrollen? (ej 2019) Återkommande fråga på APT samt andra personalmöten När utförs kontrollen?* Varje månad Hur dokumenteras kontrollen? *		

Process	Arbetsätt	Löpande kontroll/Systematiska kontroller	Uppföljning av arbetsätt/löpande kontroll	Ansvarig
	Möten med vårdcentraler, stadsdelar samt andra samarbetspartners, exv slutenvården, psykiatri, habilitering. Kontakter med Hälso- och sjukvårdsförvaltningen. Styrdokument Samverkansrutiner med PR Vård: informationsöverföring och avvikelsehantering. Pågår arbete med gemensam rutin kring delegering. SFS 1993:387. Lag om stöd och service till vissa funktionshindrade. Stockholm: Socialdepartementet. SFS 1982:763. Hälso- och sjukvårdslag. Stockholm: Socialdepartementet. SFS 2014:821. Patientlag. Stockholm: Socialdepartementet. SOSFS 2005:27. Samverkan vid in- och utskrivning av patient i sluten vård. Stockholm: Socialstyrelsen. SOSFS 2007:10. Samordning av insatser för habilitering och rehabilitering. Stockholm: Socialstyrelsen. (Ändringar SOSFS 2008:20). SOSFS 2008:14. Informationshantering och journalföring i hälso- och sjukvården. Stockholm: Socialstyrelsen. (Ändringar SOSFS 2013:7, Ändringar SOSFS 2011:8).	APT-protokoll Vem kontrollerar? (ej 2019) Ledningen		

Process	Arbetsätt	Löpande kontroll/Systematiska kontroller	Uppföljning av arbetsätt/löpande kontroll	Ansvarig
	SOSFS 2011:9. Ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete. Stockholm: Socialstyrelsen.			
Arbetsmiljö	Minimera risken för hot och våld i vårdssituation Beskrivning Inhämta riskbedömning Anpassat bemötande Styrdokument Lokala säkerhetsregler LSS-hälsan 1.AFS 1993:02. Åtgärder mot våld och hot i arbetsmiljön. Stockholm: Arbetsmiljöverket. 2.AFS 1999:07. Första hjälpen och krisstöd. Stockholm: Arbetsmiljöverket. 3.AFS 2001:01. Systematiskt arbetsmiljöarbete. Stockholm: Arbetsmiljöverket. SOSFS 2011:9. Ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete. Stockholm: Socialstyrelsen.	Avvikelse rapportering Vad kontrolleras? (ej 2019) Avvikelse rapporter Hur sker kontrollen? (ej 2019) Avvikelse rapportering i RISK När utförs kontrollen?* Löpande Hur dokumenteras kontrollen? * i RISK Vem kontrollerar? (ej 2019) Åsa Hellström		

Utredning av vårdskador Rapportering av avvikelser, utredning av händelser och anmälan enligt lex Maria

UPPRÄTTAD AV MEDICINSKT ANSVARIGA SJUKSKÖTERSKOR
OCH MEDICINSKT ANSVARIGA FÖR REHABILITERING

Innehåll

1. Inledning	2
2. Ansvarsfördelning.....	3
2.1 Verksamhetschef.....	3
2.2 Enhetschef.....	4
2.3 Medicinskt ansvarig sjuksköterska (MAS) och medicinskt ansvarig för rehabilitering (MAR).....	5
2.4 Legitimerad hälso- och sjukvårdspersonal.....	6
2.5 Baspersonal	6
3. Utredning av händelser	6
4. Allvarlig vårdskada (lex Maria).....	7
Referenser	8

1. Inledning

Enligt hälso- och sjukvårdslagen är Stockholm stad huvudman för den hälso- och sjukvård som bedrivs inom stadsdelsnämndernas särskilda boendeformer enligt socialtjänstlagen och lag om stöd och service åt vissa funktionshindrade.

Riktlinjen för utredning av vårdskador gäller för verksamheter i kommunal regi inom Stockholms stads särskilda boenden för äldre, dagverksamhet och socialpsykiatriska boenden enligt socialtjänstlagen samt gruppboendestäder, serviceboendestäder och daglig verksamhet enligt lag om stöd och service åt vissa funktionshindrade.

Syftet med att rapportera och utreda avvikelser samt hantera synpunkter och klagomål är att identifiera brister i verksamheten och vidta åtgärder så att de inte inträffar igen.

Hälso- och sjukvårdens värdegrund

Vården ska ges med respekt för alla människors lika värde. Patientens ska visas omtanke och patientens självbestämmande och integritet ska respekteras.

Hälso- och sjukvårdspersonal ska utföra sitt arbete i överensstämmelse med vetenskap och beprövad erfarenhet. Vården ska så långt möjligt utformas och genomföras i samråd med patienten. Omhändertagande av den avlidne ska fullgöras med respekt och närstående ska visas hänsyn och omtanke.

Patientens delaktighet

Patienten och deras närstående ska ges möjlighet att delta i patientsäkerhetsarbetet.

Vid misstanke om vårdskada eller vid vårdskada bör patient/närstående ges möjlighet att komma med synpunkter om händelsen i samband med utredningen.

Termer, begrepp och definitioner

Patientsäkerhet

Med patientsäkerhet avses skydd mot vårdskada. För att bedriva ett systematiskt patientsäkerhetsarbete ska verksamheten arbeta strukturerat med avvikelser.

Vårdskada

Med vårdskada avses lidande, kroppslig eller psykisk skada eller sjukdom samt dödsfall *som hade kunnat undvikas* om adekvata åtgärder hade vidtagits vid patientens kontakt med hälso- och sjukvården.

Allvarlig vårdskada

Med allvarlig vårdskada avses vårdskada som är bestående och inte ringa eller har lett till att patienten fått ett väsentligt ökat vårdbehov eller avlidit.

Avvikelse

Med avvikelse menas en avvikande händelse som medfört eller skulle kunna ha medfört en vårdskada eller risk för vårdskada. En avvikande händelse kan också leda till en skada för patienten som inte är en vårdskada.

Rapporteringsskyldighet

All hälso- och sjukvårdspersonal är skyldig att rapportera risker för vårdskador samt händelser som har medfört eller hade kunnat medföra en vårdskada eller annan skada.

Synpunkter och klagomål

Synpunkter och klagomål från patient/närstående som rör hälso- och sjukvård ska också tas i beaktande i patientsäkerhetsarbetet.

2. Ansvarsfördelning

2.1 Verksamhetschef

Verksamhetschef enligt 4 kap 2§ hälso- och sjukvårdslagen ansvarar för att stadsgemensamma riktlinjer för rapportering av avvikelser, utredning av händelser och anmälan enligt lex Maria är kända av all personal och för att de följs.

Verksamhetschefen ansvarar också för att verksamheten har lokala rutiner för rapportering av avvikelser och utredning av händelser.

Verksamhetschef ansvarar för att MAS/MAR informeras om utredningar av vårdskador som inte är allvarliga. Vid misstanke om allvarlig vårdskada ansvarar verksamhetschef för att MAS/MAR snarast får kännedom om händelsen.

Verksamhetschef och MAS/MAR ska samverka vid utredning av händelser som kan leda till vårdskador eller allvarliga vårdskador. *Hur* samverkan sker mellan verksamhetschef och MAS/MAR ska framgå av den lokala rutinen.

De lokala rutinerna ska beskriva processerna för hur verksamheten arbetar med att:

- identifiera, rapportera och registrera händelser och risker,
- fastställa och åtgärda orsaker,
- utvärdera åtgärdernas effekt, och
- sammanställa och analysera resultat på aggregerad nivå.

Rutinerna ska beskriva hur verksamheten sammanställer avvikelser för att se tendenser och mönster för att undanröja risker i verksamheten genom att, till exempel se över rutiner och arbetssätt.

Rutinerna ska också beskriva hur det kontinuerliga arbetet är organiserat avseende mötesstruktur, syftet med mötet, frekvens och vilka som ska delta, till exempel ett patientsäkerhetsråd där alla personalgrupper är representerade. Av rutinerna ska det framgå vem som ansvarar för utredning av händelser.

Rutinerna ska också beskriva hur den lärdom som dras av det systematiska arbetet med avvikelser återkopplas till all personal.

Rutinen ska även beskriva hur samverkan med MAS/MAR går till.

Varje stadsdel/verksamhet tar fram blankett för avvikelserapportering. Blanketten är ett arbetsmaterial som kan kasseras efter avslutad utredning.

2.2 Enhetschef

Särskilda boenden för äldre

I vissa särskilda boenden för äldre är enhetschef också verksamhetschef enligt hälso- och sjukvårdslagen. I de fall verksamhetschefen saknar medicinsk kompetens ska hen uppdra åt sådana befattningshavare inom verksamheten som har tillräcklig kompetens och erfarenhet att utföra enskilda ledningsuppgifter.

Verksamhetschefen har dock alltid det övergripande ledningsansvaret.

Socialpsykiatri

I vissa av socialpsykiatrins särskilda boenden är enhetschef också verksamhetschef enligt hälso- och sjukvårdslagen. I de fall verksamhetschefen saknar medicinsk kompetens ska hen uppdra åt sådana befattningshavare inom verksamheten som har tillräcklig kompetens och erfarenhet att utföra enskilda ledningsuppgifter. Verksamhetschefen har dock alltid det övergripande ledningsansvaret.

Verksamhet enligt LSS

I gruppboendestad, servicelägenhet och daglig verksamhet enligt lag om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) ansvarar LSS-hälsan för den kommunala hälso- och sjukvården.

I verksamhet enligt LSS ska enhetschef samverka med LSS-hälsans verksamhetschef och MAS. Enhetschefen ska också samverka med LSS-hälsans legitimerade personal genom att regelbundet tillsammans med ansvarig sjuksköterska analysera de avvikelser/händelser och risker som inträffat på enheten. Vid behov ska även sjukgymnast/fysioterapeut, arbetsterapeut och enhetens personal delta.

Den lokala rutinen ska beskriva hur LSS-hälsans verksamhetschef, MAS och legitimerad personal samverkar med LSS-verksamhetens enhetschef och personal.

2.3 Medicinskt ansvarig sjuksköterska (MAS) och medicinskt ansvarig för rehabilitering (MAR)

MAS/MAR ansvarar för att det finns ändamålsenliga riktlinjer för rapportering av avvikelser.

MAS/MAR ansvarar för att utreda allvarliga vårdskador samt för att bedöma och besluta om händelsen ska anmälas till Inspektionen för vård och omsorg (IVO) enligt lex Maria.

2.4 Legitimerad hälso- och sjukvårdspersonal

Hälso- och sjukvårdspersonal är skyldig att bidra till att hög patientsäkerhet upprätthålls. Personal har därför en skyldighet att rapportera avvikelser, det vill säga risker för vårdskador samt händelser som medfört eller hade kunnat medföra en vårdskada.

Hälso- och sjukvårdspersonal ansvarar för att:

- bedöma och vidta nödvändiga åtgärder när en händelse eller en risk inträffar,
- rapportera och registrera avvikelser,
- tillsammans med verksamhetschef utreda bakomliggande orsaker, besluta om och vidta adekvata åtgärder för att förhindra att händelsen inträffar igen, och
- informera patient/närstående om händelsen lett till en vårdskada och dokumentera i journalen att information lämnats.

Vid misstanke om risk för allvarlig vårdskada eller allvarlig vårdskada ska verksamhetschef och MAS/MAR snarast informeras om händelsen per telefon, sms eller mejl.

2.5 Baspersonal

All personal ansvarar för att rapportera avvikelser till legitimerad personal när de inträffar eller upptäcks.

3. Utredning av händelser

Syftet med en utredning är att så långt det är möjligt klarlägga händelseförloppet och de bakomliggande orsakerna till att händelsen inträffade för att förhindra att den inträffar igen.

Alla händelser förutsätter en viss utredning för att ta reda på bakomliggande orsaker. Utredningen ska ha en omfattning som anpassas till händelsens karaktär, det vill säga storlek och omfattning.

Så snart en händelse inträffat ska legitimerad hälso- och sjukvårdspersonal göra en initial bedömning om det finns misstanke om patienten drabbats av en vårdskada eller inte. Den initiala bedömningen kan också vara att patienten drabbats av en skada som inte är en vårdskada.

Den initiala bedömningen avgör vilka åtgärder som vidtas omgående för patienten när händelsen uppmärksammas.

Händelsen ska så snart som möjligt registreras i avvikelsemodulen. Händelsen ska utredas för att i möjligaste mån ta reda på bakomliggande orsaker. Använd varför- därför- metodiken genom att fråga varför...? och svara därför att...? upprepade gånger tills det inte är någon mening med att fråga vidare. Då har sannolikt bakomliggande orsaker till att händelsen inträffade identifierats.

Tänk på att det kan finnas fler bakomliggande orsaker till händelsen, till exempel brister i arbetsrutiner och i vårdens organisation. Andra bakomliggande orsaker kan vara bristande eller otillräckliga resurser, till exempel kompetens, bemanning, lokaler eller utrustning.

Utredningen avslutas med en slutlig bedömning och beslut om patienten drabbats en skada, vårdskada eller misstanke om allvarlig vårdskada. Beslutet grundar sig på resultatet av den analys och riskbedömning som kommit fram i utredningen.

Om utredningen visar att det inte går att förhindra att händelsen inträffar igen ska verksamheten vidta åtgärder för att minska risken för att patienten drabbas av skada eller vårdskada.

I de fall utredningen har överlämnats till MAS/MAR, bedömer och beslutar MAS/MAR om händelsen ska anmälas till Inspektionen för vård och omsorg (IVO) eller inte.

4. Allvarlig vårdskada (lex Maria)

Vid allvarlig vårdskada eller risk för allvarlig vårdskada ska händelsen anmälas till IVO. MAS/MAR ansvarar för att utreda, bedöma och besluta om händelsen ska anmälas till IVO eller inte.

Syftet med anmälan är att garantera att en objektiv utredning genomförs för att förhindra att händelsen upprepas och att den drabbade patienten eller dennes närstående ska få veta vad som inträffat och varför vårdskadan uppstått.

Referenser

Hälso- och sjukvårdslag (2017:30)

Hälso- och sjukvårdsförordning (2017:80)

Patientsäkerhetslag (2010:659)

Patientsäkerhetsförordning (2010:1369)

Patientlag (2014:821)

Socialstyrelsens föreskrift (SOSFS 2011:9) ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete

Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd (HSLF-FS 2017:40) om vårdgivares systematiska patientsäkerhetsarbete

Inspektionen för vård och omsorgs föreskrifter (HSLF-FS 2017:41) om anmälan av händelser som medfört eller kunnat medföra en allvarlig vårdskada (lex Maria)

Bilaga 1

AVIKELSER LÄKEMEDELSHANTERING

Dubbel dos	6
Förväxling patient	3
Förväxling tidpunkt	31
Feladministrerat	9
Utebliven dos	350
Övrigt, t ex fel iordningställt, utebliven signering, saknas doser	87
TOTALT	486
TOTALT SOM BEROTT PÅ Brister i hälso- och sjukvård	468
VÅRDSKADBEDÖMNINGAR	
Risk för vårdskada	146
Misstanke om vårdskada	18
Vårdskada	1
Allvarlig vårdskada	0

FALL

TOTALT	148
TOTALT SOM BEROTT PÅ Brister i hälso- och sjukvård	14
VÅRDSKADEBEDÖMNING/SKADOR	
Frakturer	2
Andra skador	28
Varav vårdskador	3
Allvarlig vårdskada	

AVVIKELSER SOM RÖR SPECIFIK OMVÅRDNAD

TOTALT	14
TOTALT SOM BEROTT PÅ Brister i hälso- och sjukvård	9
VÅRDSKADEBEDÖMNING	
Risk för vårdskada	9 2 eg vårdkedjan, ej leverans av son
Misstanke om vårdskada	2

Vårdskada	2	1 ska ev flyttas till trycksår
Allvarlig vårdskada	0	

AVVIKELSER SOM RÖR SPECIFIK REHABILITERING

TOTALT	3	
TOTALT SOM BEROTT PÅ Brister i hälso- och sjukvård	2	
VÅRDSKADEBEDÖMNING		
Vårdskada	2	
Allvarlig vårdskada	0	

AVVIKELSER SOM RÖR TRYCKSÅR

TOTALT	4	
TOTALT SOM BEROTT PÅ Brister i hälso- och sjukvård	4	
VÅRDSKADEBEDÖMNING		
Vårdskada	4	
Allvarlig vårdskada	0	

AVVIKELER SOM RÖR VÅRDRELATERADE INFEKTIONER

TOTALT	0	
--------	---	--

AVVIKELER SOM RÖR VÅRDKEDJAN/andra vårdgivare

TOTALT	93	
TOTALT SOM BEROTT PÅ Brister i hälso- och sjukvård	90	
VÅRDSKADEBEDÖMNING		
Risk för vårdskada	54	
Misstanke om vårdskada	6	

AVVIKELSER SOM EJ RÖR SPECIFIK PATIENT

Datum för hållbarhet försvinner från förpackning	1	rapporterat tillverkare
--	---	-------------------------

TOTALT ANTAL RAPPORTERADE AVVIKELSER	749	
TOTALT ANTAL AVVIKELSER SOM BEROTT PÅ Brister i hälso- och sjukvård	497	
TOTALT RISK FÖR VÅRDSKADA	209	
TOTALT MISSTANKE OM VÅRDSKADA	26	
TOTALT VÅRDSKADA	12	

TOTALT ALLVARLIG VÅRDSKADA

0

FÖRDJUPADE UTREDNINGAR

Lex Maria

0 1 genomförd 2018 men rör händelse

Interna utredningar

7

Fördjupad kontroll/analys

34

Förtydliganden/e-post medarbetare

ett hundratal

dmat, lämnats in till HSF

© 2017

AVVIKELER RAPPORTERADE TILL ANDRA	ANTAL	BESVARADE	YTTERLIGARE ÅTGÄRD
VÅRDCENTRALER SLSO			
Gröndal	1	tfn	kopia t HSF
Gärdet	1	tfn	möte, kopia t HSF
Sätra	1	svar	möte, kopia t HSF
(Axelsberg)	-1	Axelbergs skickat vidare till labb	
TOTALT	3		
VÅRDCENTRALER PRIVATA			
Helsa	4	1 svar	kopia t HSF
Mottagningen Sjöstaden	2		kopia t HSF
Serafen	2		kopia t HSF
SSHH	1		kopia t HSF
Hammaby Sjöstad	1		kopia t HSF
TOTALT	10		
Jourläkarbilarna/Legevisitten	1		
TOTALT PRIMÄRVÅRD	14		
AVVIKELSER PSYKIATRI			
MOTTAGNINGAR SLSO			
ADHD/autims	2		kopia t HSF
Hagsätra	2	1 svar	möte/dokument, kopia t HSF
Affektiva	2	1 svar	kopia t HSF
Alvik	1		kopia t HSF
TOTALT	7		
MOTTAGNINGAR PRIVATA			
PRIMA	5	1 svar	möte/dokument, kopia t HSF
Järva	1		kopia t HSF
TOTALT	6		

VÅRDAVDELNINGAR			
Haninge	2	svar	kopia t HSF
Ytterö	1	svar	kopia t HSF
TOTALT	3		
TOTALT PSYKIATRI	16		
HABILITERINGCENTER			
HC Mörby	1		
HC Bromma	1		
TOTALT HABILITERINGEN	2		
SPECIALISTMOTTAGNINGAR SOMATIK			
KS hjärt	1		
KS neuro	3	3 svar	
SöS hud	1		
Privat neuro	1	svar	
TOTALT SPECIALISTMOTTAGNINGAR	6		
SLUTENVÅRD, SOMATIK			
KS	7 (varav 3 aktuella)	6 svar	
SöS	7 (varav 1 aktuell)	1 svar, 1 tfn	
St Göran	4 (varav 3 aktuella)	2 svar	
Sachsska	1	svar	
TOTALT SLUTENVÅRD	19		
TOTALT ANTAL AVVIKELSER RAPPORTERADE	57	21 skriftligt besvarade	

typ/område	antal	besvarade	
utebiven eller fördröjd kontakt		16	1
utebliven information		9	3
bemötande		2	1
övrigt/blandat		12	2
SUMMA:		39	7

kommentar

ibland svårt att avgöra om fördröjning var en brist i objektiv mening, ibland osäkert vilket telefonnummer som används
hembesök eller andra åtgärder har inte rapporterats till LSS-hälsan

ex. rörande brister i bedömningar, undersökningar, behandlingar
vissa av avvikelserna kan ha besvarats muntligt vid samverkansmöten

Tjänstemannabeslut fattade
på delegation

12

HV 2019/8

Handläggare
Malin Lejonqvist
Telefon: 0850804026

Till
Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd
2019-06-13

Tjänstemannabeslut fattade på delegation

Avseende tidsperioden från 2019-03-13 till 2019-05-21

Förslag till beslut

Anmälan läggs till handlingarna

Sammanfattning

Stadsdelsdirektören har delegation att fatta beslut i ärenden enligt delegationsordningen. Hen har också rätt att vidaredelegera beslut till tjänstemän. Beslut fattade på delegation enligt den här ordningen ska anmälas till nämnd.

HV 2019/90	Beslut att inte lämna ut/inte lämna ut delar av allmän handling	2019-03-11	Avdelnings- chef
HV 2019/96	Beslut om uppsägning av förskoleplats då platsen står outnyttjad	2019-03-27	Avdelnings- chef
HV 2019/102	Beslut om vidaredelegation för upphandling av lekmaterial	2019-04-15	Stadsdels- direktör
HV 2019/108	vidaredelegation för upphandling av pedagogiska bemanningstjänster	2019-04-15	Stadsdels- direktör
HV 2019/119	Beslut om uppsägning av förskoleplats då platsen står outnyttjad	2019-03-11	Avdelnings- chef
HV 2019/120	Beslut om uppsägning av förskoleplats då förskole avgiften inte är betald	2019-03-27	Avdelnings- chef
HV 2019/126	Beslut om uppsägning av förskoleplats då barnet inte längre är skriven i kommunen	2019-04-15	Avdelnings- chef
HV 2019/72	Svar på remiss om förslag till kemikalieplan	2019-04-26	Avdelnings- chef

HV 2019/137	Avslag på ansökan om bidrag för dagkollo	2019-05-03	Avdelnings- chef
HV 2019/187	Uppsägning av förskoleplats då platsen står outnyttjad	2019-05-13	Avdelnings- chef
HV 2019/193	Uppsägning av förskoleplats då platsen står outnyttjad	2019-05-13	Avdelnings- chef
HV 2019/104	Beviljad ansökan om bidrag till sommarlovsaktiviteter KFUM Blackebergs IK	2019-05-15	Avdelnings- chef
HV 2019/129	Beviljad ansökan om bidrag till sommarlovsaktiviteter Cagga-dahab förening i Sverige	2019-05-15	Avdelnings- chef
HV 2019/130	Avslag på ansökan om bidrag till sommarlovsaktiviteter Unga KRIS Södertälje	2019-05-15	Avdelnings- chef
HV 2019/132	Beviljad ansökan om bidrag till sommarlovsaktiviteter Syriska föreningen	2019-05-15	Avdelnings- chef
HV 2019/133	Beviljad ansökan om bidrag till sommarlovsaktiviteter Spånga Handboll	2019-05-15	Avdelnings- chef
HV 2019/134	Avslag på ansökan om bidrag till sommarlovsaktiviteter IF Brommapojkarna	2019-05-15	Avdelnings- chef
HV 2019/135	Beviljad ansökan om bidrag till sommarlovsaktiviteter Spånga TBK	2019-05-15	Avdelnings- chef
HV 2019/137	Avslag på ansökan om bidrag till sommarlovsaktiviteter Hooya kvinnoförening	2019-05-15	Avdelnings- chef
HV 2019/138	Avslag på ansökan om bidrag till sommarlovsaktiviteter Fiqi förening	2019-05-15	Avdelnings- chef
HV 2019/139	Avslag på ansökan om bidrag till sommarlovsaktiviteter Attention Stockholm Stad	2019-05-15	Avdelnings- chef
HV 2019/140	Avslag på ansökan om bidrag till sommarlovsaktiviteter Brommagymnasterna	2019-05-15	Avdelnings- chef
HV 2019/141	Beviljad ansökan om bidrag till sommarlovsaktiviteter Stockholms Paddlarklubb	2019-05-15	Avdelnings- chef

HV 2019/142	Avslag på ansökan om bidrag till sommarlovsaktiviteter Tensta familj och ungdomsförening	2019-05-15	Avdelningschef
HV 2019/143	Avslag på ansökan om bidrag till sommarlovsaktiviteter Brasil Arte Cultural	2019-05-15	Avdelningschef
HV 2019/165	Avslag på ansökan om bidrag till sommarlovsaktiviteter Stockholm Vi Unga Distrikt	2019-05-15	Avdelningschef
HV 2019/197	Uppsägning av förskoleplats då barnet ej är skriven i Stockholms kommun	2019-05-15	Avdelningschef
HV 2019/198	Uppsägning av förskoleplats då barnet ej är skriven i Stockholms kommun	2019-05-15	Avdelningschef
HV 2019/204	Uppsägning av förskoleplats då platsen står outnyttjad	2019-05-13	Avdelningschef
HV 2019/199	Beslut om anmälan av personuppgiftsincident till datainspektionen	2019-05-20	T.f. Stadsdelsdirektör

Denise Melin
Stadsdelsdirektör

Marie Janemar
Avdelningschef

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Denise Melin, Stadsdelsdirektör	2019-05-25
Marie Janemar, Ansvarig	2019-05-24

Anmälan av medborgarförslag som inte hanteras på nämnd

13

HV 2019/82

Handläggare

Malin Lejonqvist Dani Cohen
Telefon: 0850804026
08 508 045 18

Till

Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd
2019-06-13

Anmälan av medborgarförslag som inte hanteras på nämnd

Förslag till beslut

Stadsdelsnämnden lägger anmälan till handlingarna

Sammanfattning

Enligt nämndens rutiner ska alla förslag med rubriken ”medborgarförslag” anmälas till nämnd på lista, även om de inte ska tas upp för behandling på nämnd.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts på strategiska enheten

Ärendet

Enligt nämndens rutiner ska alla förslag med rubriken ”medborgarförslag” anmälas till nämnd på lista, även om de inte ska tas upp för behandling på nämnd.

Följande sådana medborgarförslag har hanterats:

DNR	Medborgarförslag	Hantering
HV 2019/150	Medborgarförslag om namnändring av Maltesholmstorget	Skickad till stadsbyggnadskontoret

Denise Melin
Stadsdelsdirektör

Marie Janemar Marie Janemar
Stabschef

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Denise Melin, Stadsdelsdirektör	2019-05-22
Marie Janemar, Stabschef	2019-05-22

Ärendelista

14

HV 2019/9

Handläggare
Malin Lejonqvist
Telefon: 0850804026

Till
Hässelby Vällingby stadsdelsnämnd
2019-06-13

Ärendelista

Inkomna ärenden registrerade till och med 2019-05-21

Förslag till beslut

Anmälan läggs till handlingarna

Bilaga

1. Diarieförda ärenden till och med 2019-05-21

Denise Melin
Stadsdelsdirektör

Marie Janemar
Avdelningschef

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Denise Melin, Stadsdelsdirektör	2019-05-25
Marie Janemar, Ansvarig	2019-05-24

Diarienummer	Ärenderubrik
HV 2019/209	Protokoll från funktionshindersrådet
HV 2019/208	Protokoll från pensionärsrådet
HV 2019/207	Sociala delegationens protokoll
HV 2019/206	Upphandling av utveckling för chefer och ledare Hässelby- Vällingby stadsdelsförvaltning
HV 2019/205	Utredning av ärende om kränkande trakasserier enligt diskrimineringslagen
HV 2019/204	Uppsägning då förskoleplatsen är outnyttjad
HV 2019/203	Brev om avvikelse
HV 2019/202	Enkät för uppföljning av ÖJ inom LSS
HV 2019/201	Upphandling av bio på torget / sommartorget
HV 2019/200	Klagomål på handläggning inom försörjningsstöd
HV 2019/199	Personuppgiftsincident
HV 2019/198	Uppsägning av förskoleklass på grund av flytt till annan kommun
HV 2019/197	Uppsägning förskoleplats på grund av flytt till annan kommun
HV 2019/196	Klagomål på stöd inom äldreomsorgen, beställarenheten
HV 2019/195	Internremiss Parkteatern 2019, svar önskas 20 maj (1/4)
HV 2019/194	Felaktigt registrerat
HV 2019/193	Uppsägning av förskoleplats då platsen är outnyttjad
HV 2019/192	Synpunkter/klagomål på Attendo-Hässelby, Äldreomsorg
HV 2019/191	Avslutsskrivelse förskolan Kannan uppföljning av ventilation och buller på förskolan kannan
HV 2019/190	Kvalitetsutmärkelse 2019
HV 2019/189	Uppsägning av förskoleplats då platsen står outnyttjad
HV 2019/188	Internremiss om byggetablering Trädgårdsmästarvägen (1/8)
HV 2019/187	Brev om avvikelse
HV 2019/186	Komplettering för föreningsbidrag 2018 från PRO Hässelby Gård
HV 2019/185	Resultatrapporter för Förskoleundersökningen 2019
HV 2019/184	Synpunkter på beställarenheten för äldreomsorg
HV 2019/183	Avvikelse för Bäst Omsorg
HV 2019/182	Enkät om Idrott- och fritidsanläggningar

HV 2019/181	Klagomål på enheten för ekonomiskt bistånd
HV 2019/180	Revisionsberättelse för Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd
HV 2019/179	Internremiss: ny kolonistuga i Grimsta naturreservat
HV 2019/178	Synpunkter på trygghetslarm
HV 2019/177	Direktupphandling av äventyrskollo (dagkollo) med naturinriktning för barn och unga mellan 6-15 år
HV 2019/176	Direktupphandling av handledare på barn och ungdom
HV 2019/175	Årsmötesprotokoll, kompletterande handling till
HV 2019/174	Klagomål på förskola
HV 2019/173	Angående missnöje på avd. Gräshoppan
HV 2019/172	Inkommet medborgarförslag från insynsverige.se
HV 2019/171	Remiss Dnr MHN 2018-15804 - svar till miljöförvaltningen
HV 2019/170	Rapport om Patientsäkerhetsberättelse 2018 LSS-hälsan
HV 2019/169	Rapport över arbetet mot felaktiga utbetalningar och bidragsbrott 2018
HV 2019/168	Rapport om Handlingsplan för förbättrad arbetssituation för socialsekreterare och biståndshandläggare i Stockholms stad
HV 2019/167	Rapport om inriktning av FoU-medel för lokala utvecklingsprojekt och studieresor år 2020 samt redovisning av forsknings- och lokala utvecklingsprojekt år 2018
HV 2019/166	Remissvar Dnr, KS 2019/614
HV 2019/165	Ansökan om föreningsbidrag för sommarlovsaktiviteter 2019 - Stockholm Vi Unga Distrikt
HV 2019/164	Offertförfrågan filmvisning
HV 2019/163	Svar på offert - Bio i Hässelby
HV 2019/162	Svar på offertförfrågan filmvisning
HV 2019/161	Uppsägningsbrev outnyttjad placering förskola
HV 2019/160	Polisanmälan om förlorat tjänstekort
HV 2019/159	Skrivelse med synpunkter på att socialtjänst inte kan intyga felaktig folkbokföring
HV 2019/158	Tillsynsärende om ej verkställt beslut
HV 2019/157	Begäran om yttrande om ej verkställt beslut
HV 2019/156	Klagomål på försörjningsstödsenheten
HV 2019/155	Beröm på förskolan Astrakanen
HV 2019/154	Brev om avvikelse

HV 2019/153	Brev om avvikelse
HV 2019/152	Tillsynsärende på förskolan Grönkulla
HV 2019/151	Beslut om undantag från avgiftsreglerna
HV 2019/150	Medborgarförslag om namnändring av Maltesholmstorget
HV 2019/149	Begäran om rättelse enligt 6kap 6a§ i arbetsmiljölagen
HV 2019/148	Medborgarförslag om att göra Hässelbyloppets bana till en hälsans stig
HV 2019/147	Offert för provtagning på strandbad 2019
HV 2019/146	Kontrollrapport från livsmedelskontroll av förskolan Måbär
HV 2019/145	Tillsynsärende om ej verkställt beslut
HV 2019/144	Tillsynsärende om ej verkställt beslut
HV 2019/143	Ansökan om föreningsbidrag för sommarlovsaktiviteter 2019- från Brasil Arte Cultural
HV 2019/142	Ansökan om föreningsbidrag för sommarlovsaktiviteter 2019 - från Tensta familj och ungdomsförening
HV 2019/141	Ansökan om föreningsbidrag för sommarlovsaktiviteter 2019 - SPK Stockholms paddlarklubb (1/5)
HV 2019/140	Ansökan om föreningsbidrag för sommarlovsaktiviteter 2019 från Brommagymnasterna
HV 2019/139	Ansökan om föreningsbidrag för sommarlovsaktiviteter för Attention Stockholms
HV 2019/138	Ansökan bidrag för 2019 sommarlovsaktivitet från Fiqi
HV 2019/137	Ansökan om föreningsbidrag för sommarlovsaktiviteter 2019 - Hooya kvinnoförening
HV 2019/136	Ansökan om föreningsbidrag för sommarlovsaktiviteter 2019 från Stockholm Vi Unga Distrikt
HV 2019/135	Ansökan om föreningsbidrag för sommarlovsaktiviteter 2019 - Spånga TBK
HV 2019/134	Ansökan om föreningsbidrag för sommarlovsaktiviteter 2019 -Brommapojkarna IF
HV 2019/133	Ansökan om föreningsbidrag för sommarlovsaktiviteter 2019 -Spånga Handboll
HV 2019/132	Ansökan om föreningsbidrag för sommarlovsaktiviteter 2019 - Syriska Föreningen i Stockholm
HV 2019/131	Klagomål på beställarenheten funktionshinder
HV 2019/130	Ansökan om föreningsbidrag för sommarlovsaktiviteter 2019 - Unga KRIS Södertälje
HV 2019/129	Ansökan om föreningsbidrag för sommarlovsaktiviteter 2019 - Cagga-dahab förening i Sverige
HV 2019/128	Klagomål stöd till personer med funktionsnedsättning
HV 2019/127	Synpunkter på förskolan Tabulatorn i Räcksta
HV 2019/126	Beslut om uppsägning av förskoleplats då barnet inte längre är skriven i kommunen
HV 2019/125	Polisanmälan om ofredande på förskola

HV 2019/124	Polisanmälan av förlorade mobiltelefoner
HV 2019/123	Samråd om förslag till detaljplan för Lövstaverket, del av fastigheten Hässelby villastad 36:1, i stadsdelen Hässelby villastad
HV 2019/122	Dubbelregistrerad
HV 2019/121	avvikelse/brister i vårdkedjan
HV 2019/120	Uppsägning av förskoleplats på grund av obetald förskoleavgift
HV 2019/119	Beslut om uppsägning av förskoleplats då platsen är outnyttjad
HV 2019/118	Brev om avvikelse
HV 2019/117	Svar på avvikelse
HV 2019/116	Svar på brev om avvikelse
HV 2019/115	Redovisning av ej verkställda beslut, kvartal 1 2019
HV 2019/114	Direktupphandling av bio till sommar på torget
HV 2019/113	Remiss av Inbjudan till samråd gällande ny markförlagd 220 kV-ledning mellan Lövsta och Beckomberga
HV 2019/112	Klagomål på Skolörtens servicehus
HV 2019/111	Expediering av kommunfullmäktige beslut 2019-04-08 § 19 - Ändring i reglementen för vissa facknämnder samt stadsdelsnämnderna (1/3)
HV 2019/110	Fortsatt korrespondens rörande ärende klagomål
HV 2019/109	Beslut för kännedom mål gällande avhysning
HV 2019/108	Vidaredelegation för Bemanningstjänster pedagogiska 2019 Utbildningsförvaltningen
HV 2019/107	Inkommen svar på avvikelse tidigare dnr i CICERON 2.4-335-2019
HV 2019/106	Klagomål på förskola på Trollboda/smedshagens förskolor
HV 2019/105	Upphandling av genomförande av nationaldagen
HV 2019/104	ansökan om föreningsbidrag för sommarlovsaktiviteter 2019 KFUM Blackebergs IK
HV 2019/103	Beslut från IVO gällande ej verkställt beslut inom LSS
HV 2019/102	Vidaredelegation av beslutanderätt av upphandling för lekmaterial
HV 2019/101	Internremiss - Parkleken Ådalen, valborgsmässofirande
HV 2019/100	Synpunkter på utförd hemtjänst äldre, Attendo
HV 2019/99	Fortsatt korrespondens kring klagomål
HV 2019/98	Synpunkter på bemötande på koppargårdens vård- och omsorgsboende
HV 2019/97	Avisering om Länsstyrelsens tillsyn, Hässelby-Vällingby

HV 2019/96	Beslut om uppsägning av förskoleplats då platsen står outnyttjad
HV 2019/95	Sekretessärenden till nämnd - samlingsakt för individärenden
HV 2019/94	Synpunkter på utförd tjänst, Attendo Hässelby
HV 2019/93	Klagomål på Attendo hemtjänst
HV 2019/92	Samlingsakt för läkarintyg av kortare sjukskrivning
HV 2019/91	Beslut att inte lämna ut allmän handling
HV 2019/90	Kontrollrapport för livsmedelskontroll av hemtjänst Hässelby-Vällingby stadsdelsförvaltning
HV 2019/89	Avtal mellan Hässelby-Vällingby stadsdelsförvaltning och organisationen Män För jämställdhet MÄN
HV 2019/88	Svar från Attendo om avvikelse Attendo Vinsta
HV 2019/87	Synpunkter på förskolan Griffeltavlan
HV 2019/86	Komplettering till ansökan om föreningsbidrag
HV 2019/85	Beslut om statsbidrag för personliga ombud år 2019
HV 2019/84	Synpunkter i enskilt ärende inom försörjningsstöd
HV 2019/83	Synpunkter på ärendehantering på beställarenheten för funktionshinder
HV 2019/82	Anmälan av medborgarförslag som inte hanteras på nämnd
HV 2019/81	Avslutsskrivelse medborgarförslag om avskärmande plank
HV 2019/80	Klagomål på handläggning i ekonomiskt bistånd